

DIGITA

LAUSUNTO

1 (3)

26.1.2026

Julkinen

Pirkanmaan ELY-keskus
PL 207
33101 Tampere
kirjaamo.pirkanmaa@ely keskus.fi
PIRELY/14140/2023

Ajoksenkankaan tuulivoimapuiston vaikutukset radio- ja tv-vastaanottoon

Elements Suomi Oy suunnittelee Sastamalan kaupungin alueelle, Ajoksenkankaalle tuulivoimahanketta. Hankealue sijaitsee noin 5 kilometriä Sastamalan keskustasta lounaaseen. Ajoksenkankaan hankealueen laajuus on noin 2 000 hehtaaria. Hankealueelle suunnitellaan enintään 12 yksikköteholtaan 8 MW tuulivoimalaa, kunkin voimalan kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä.

Pirkanmaan ELY-keskus on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv -lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Antennitelevision vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LIVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksensä lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Julkinen

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv- vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Lisätietoja asiassa antaa:

Digita Oy
Matti Jokisalo
Head of Network Planning
matti.jokisalo@digita.fi
+358 40 530 1692

LAUSUNTO

19.01.2026

793/03.00.02/2025

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausuntopyyntö 26.11.2025, PIRELY/14140/2023

Ilmatieteen laitoksen lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Elements Suomi Oy suunnittelee enintään 12 tuulivoimalan tuulivoimapuiston rakentamista Ajoksenkankaan hankealueelle Sastamalan kunnassa. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä. Suunnittelualueen koko on noin 2000 ha.

Sastamalan kaupunki on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa (247/03.00.02/2024) Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Ajoksenkankaan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Helsingissä 19.01.2026

Annakaisa von Lerber
Säätutka-asiantuntija
Havaintopalvelut
annakaisa.von.lerber@fmi.fi

26.1.2026
LAUSUNTO
ITA/1223/2026

Viite: PIRELY/14140/2023

Lausunto asiaan: **Ajoksenkankaan tuulivoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus, Sastamala**

Sisä-Suomen elinvoimakeskus on pyytänyt lausuntoa Ajoksenkankaan tuulivoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselosteesta.

Elements Suomi Oy suunnittelee Sastamalan kaupungin alueelle, Ajoksenkankaalle tuulivoimahanketta. Hankealue sijaitsee noin 5 kilometriä Sastamalan keskustasta lounaaseen. Ajoksenkankaan hankealueen laajuus on noin 2000 hehtaaria. Alueelle suunnitellaan enintään 12 yksikköteholtaan 8 MW tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä. Arvioitavat vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- **Vaihtoehto VE0:** Hanketta ei toteuteta, eikä hankealueille tule uutta toimintaa. Alueelle ei rakenneta tuulivoimaloita tai niihin liittyviä sähkönsiirron toimintoja.
- **Vaihtoehto VE1:** Vaihtoehdossa VE1 Sastamalan kunnan Ajoksenkankaan alueelle rakennetaan enintään 12 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 MW. Hankkeen kokonaisteho on noin 96 MW.
- **Vaihtoehto VE2:** Vaihtoehdossa VE2 alueelle rakennetaan enintään 8 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 MW. Hankkeen kokonaisteho on noin 64 MW.
- Osana VE2 vaihtoehtoa arvioidaan hankkeen itälaitaan tuulivoimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 ha kokoinen aurinkovoima-alue, jonka paneelialueen pinta-ala on noin 15,9 ha ja teho noin 15 MW.

Sähkönsiirrolle tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- **SVE1a-b ja SVE2a-b:** Sähkönsiirto maakaapelilla Carunan 110 kV Sastamala-Äetsän verkkoon.
- **SVE3:** Sähkönsiirto 110 kV ilmajohtolla Fingridin Harjavalta-Melon verkkoon, pituus noin 20 km.

Liikennöinti hankealueelle tapahtuu Huittistentien kautta, sisäinen liikenne olemassa olevia ja uusia teitä pitkin.

Itä-Suomen elinvoimakeskus, kalatalousyksikkö

Toimialue: Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Kanta-Häme

Puh. 0295 036 100
www.elinvoimakeskus.fi

Hämeenlinnan toimipaikka
Wähäjärvenkatu 6
13200 HÄMEENLINNA

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38
PL 297, 33101 TAMPERE

Sähköposti
kirjaamo.ita-suomi@elinvoimakeskus.fi
etunimi.sukunimi@elinvoimakeskus.fi

26.1.2026

Lausunto:

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen kalatalousyksikkö alueellisena kalatalousviranomaisen katsoo, että arviointiselostusta voidaan yleisesti ottaen pitää riittävänä. Kalatalousviranomaisen haluaa nostaa esille muutamia kohtia, jotka tarvitsevat lisäselvityksiä ennen kuin hankkeelle haetaan tarvittavaa lupaa Lupa- ja valvontavirastosta.

Liitteenä olevassa luontoselvityksessä on tarkasteltu alueen virtavesiä kattavasti vedenlaatutietojen osalta, mutta ei niissä eläviä kala- tai rapukantoja. Vastineessa hakija yhteysviranomaiselle hakija kertoo, että kalatalousviranomaisen lausuntoon ohjelmasta on vastattu Natura-arvioinnin tarpeellisuutta tarkasteltaessa ja vedenlaatutiedoissa. Kilpijoki, Kanalanoja ja Pieskanoja on luontoselvityksessä mainittu hankealueen vesistöiksi ja itse selostuksessa Kilpijokea on kuvattu seuraavasti:

”Hankealueen luoteisrajalla virtaa luonnontilaisen kaltainen Kilpijoki, joka lukeutuu luontotyyppiin havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/EN) ja kyseessä on merkittävä esiintymä.”

Pieskanoja virtaa hankealueen läpi ja laskee edelleen Kilpijokeen. Mikäli toiminnalle tullaan hakemaan toimenpidelupaa, tulee hakijan selvittää Pieskanojan ja Kilpijoen kala- ja rapukantojen tila sähkökoekalastamalla potentiaaliset virtapaikat ja taimenen elinympäristöiksi soveltuvat alueet ennen toiminnan aloittamista nykytilanteen varmistamiseksi. Kilpijoki puuttuu myös arviointiselostuksen taulukoista 11-1: Vaikutuskohteen herkkyyks, 11-2 Voimalapaikkakohtaiset vaikutukset vesistöihin rakennusvaiheessa.

Arviointiselosteessa myös sanotaan, ettei hankkeella ole vesistöihin juuri muuta kuin rakentamisen aikaisia vähäisiä vaikutuksia. Kalatalousviranomaisen haluaa muistuttaa, että esim. lohikalat eivät siedä lämmintä vettä korkean hapentarpeensa vuoksi. Kun pienvesiä varjostavaa puustoa vähennetään, altistaa se purovedet auringonpaisteelle ja sitä kautta veden lämpenemiselle, usein myös haihdunnan lisääntymiseen ja virtaaman vähenemiselle. Vesieliöt eivät kestä juurikaan hetkellisiä huonoja olosuhteita, eivätkä ne voi väistyä muualle. Tämän vuoksi hetkelliset huonot olosuhteet voivat merkitä eliöiden kuolemaa.

On myös muistettava, että Ylistenjärven on kotimaista jokirapua, joka on harvinainen. Rapu on erittäin herkkä veden kiintoainekselle, eikä sen elinympäristöä voi vaarantaa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt kalastusbiologi Päivi Pyyvaara ja ratkaissut johtava kalatalousasiantuntija Jorma Kirjavainen.

Tämä asiakirja ITA/1223/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ITA/1223/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Pyyvaara Päivi 26.01.2026 16:15

Ratkaisija Kirjavainen Jorma 26.01.2026 16:14

Asia: Lausuntopyyntö, YVA-selostus, Ajoksenkankaan tuulivoimahanke (PIRELY/14140/2023)

Pirkanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pirkanmaa@elykeskus.fi, kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Elements Suomi Oy suunnittelee 12 voimalan hanketta Sastamalan kaupunkiin. Ajoksenkankaan hankealueen raja-alue on n. 2000 ha ja suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on 260 m.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan. Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Ilveksen osalta selostuksessa hankkeen vaihtoehdon VE1 vaikutukset arvioidaan suureksi kielteiseksi varovaisuusperiaatteen vuoksi. Tätä perustellaan sillä, että ihmistoiminnan lisääntyminen alueella heikentää ilvekselle soveltuvaa lisääntymisympäristöä pysyvästi. Vaihtoehdossa VE2 vaikutukset arvioidaan keskisuureksi kielteiseksi, sillä elinympäristöihin kohdistuvat menetykset ovat vähäisempiä.

Haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi ehdotetaan, että rakentamistoimet rajataan mahdollisimman suppealle alueelle ja lisääntymis- ja poikasaikojen ulkopuolelle erityisesti lähellä ilveksen mahdollisia pesimäalueita ja sille parhaissa elinympäristöissä.

Luke näkee, että kun toimitaan ilveksen lisääntymisalueella, tulee mahdolliset vaikutukset ehkäistä. Kuten selostuksessa todetaan, lajin lisääntymisalueeseen ei tule kohdistua sen hävittävää tai sitä heikentävää toimintaa. Näin ollen tulisi varmistua siitä, että voimalat eivät sijoitu liian lähelle näitä alueita ja, että hankkeesta ei aiheudu myöskään pitkällä tähtäimellä mahdolliselle lisääntymispaikalle häiriötä tai heikennystä.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Selostuksessa kerrotaan, että vaihtoehdosta VE2 arvioidaan koituvan metson soidinpaikoille kohtalainen vaikutus. Suunnitellut voimalapaikat sijaitsevat vähintään 600 m päässä soidinpaikoista. Uudet tiet lähimmillään n. 200 m päässä.

Kuten selostuksessa todetaan voi häiriövaikutus estää uusien soidinpaikkojen syntymisen tai vaikutuksia voi kohdistua myös reviirin muihin osiin. Vaihtoehdossa VE1 arvioidaan metson soidinpaikkaan kohdistuvan vaikutuksia, joissa paikka joko häviää tai heikkenee merkittävästi. Myös toiseen havaittuun soitimeen arvioidaan kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia.

Luke näkee tärkeäksi hankkeen jatkosuunnittelussa suosia vaihtoehtoja, jossa soidinpaikkoihin ei kohdistu niitä heikentäviä vaikutuksia. Myös muita selostuksessa ehdotettuja lievennystoimia Luke puoltaa, mutta toteaa samalla, että niitä esitetään selostuksessa melko niukasti.

Selostuksessa tuodaan esille hankkeen mahdollisia yhteisvaikutuksia. Suden osalta esitetään vähän sopeutumiseen liittyviä haasteitakin. Luke näkee kuitenkin selostuksessa arvioitujen yhteisvaikutusten osalta riskin virhearvioille. Selostuksessa tuodaan vahvasti esille, että tuulivoimahankkeiden vaikutukset eivät ole samaa tasoa kuin laajojen peltoaukeiden, intensiivisen metsätalouden, turvetuotannon ja asutuskeskusten elinympäristövaikutukset. Luke korostaa tässä kohden sitä, että uusiutuvan energian hankkeiden sijoituksessa erämaisille, vähäisemmän ihmisvaikutuksen alueille, sen aiheuttama luontokato tulee näiden mainittujen vaikutusten lisäksi. Se kaventaa tällöin entisestään soveltuvia elinympäristöjä. Ja sopeutumisellakin voi olla lajeille erilaisia haasteita, kuten selostuksessakin aihetta vähän sivutaan.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke korostaa sitä, että uusiutuvan energian hankkeiden sijoituksessa erämaisille, vähäisemmän ihmisvaikutuksen alueille, sen aiheuttama luontokato tulee muiden vaikutusten (esim. metsätalous, turvetuotanto, asutus) lisäksi. Se kaventaa tällöin entisestään soveltuvia elinympäristöjä. Lisäksi Luke tuo esille, että sopeutumisellakin voi olla lajeille erilaisia haasteita, kuten selostuksessakin aihetta vähän sivutaan. Luke näkee, että kun toimitaan ilveksen lisääntymisalueella, tulee mahdolliset vaikutukset ehkäistä. Voimaloiden ei tule sijoittua liian lähelle näitä alueita ja hankkeesta ei saa aiheutua myöskään pitkällä tähtäimellä mahdolliselle lisääntymispaikalle häiriötä tai heikennystä. Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulisi suosia vaihtoehtoja, jossa soidinpaikkoihin ei kohdistu niitä heikentäviä vaikutuksia.

Sirpa Thessler

Johtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 28.01.2026 klo 16:58:06.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
PL 2, 00791 Helsinki

Puhelin 029 532 6000

Y-tunnus 0244629-2

Tiedoksi:

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	13.01.2026 15:02:07 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (4 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Lupa- ja valvontavirasto

PL 20

13035 LVV

kirjaamo@lvv.fi

Viite: PIRELY/14140/2023

Metsähallituksen lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Pirkanmaan ELY-keskus (vuoden 2026 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto, LVV) on asettanut nähtäville Sastamalan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostuksen). YVA-selostuksessa arvioidaan nollavaihtoehdon lisäksi kahta hankevaihtoehtoa, joissa alueelle toteutetaan 12 (VE1) tai 8 (VE2) tuulivoimalaa. Sähkönsiirron osalta hankkeessa arvioidaan vastaavasti kolmea vaihtoehtoa, joissa tuulivoimalat liitetään joko maakaapelilla Sastamala-Äetsän 110 kV verkkoon (SVE1, SVE2) tai ilmajohdolla Harjavalta-Melon verkkoon (SVE3). Hankkeesta vastaa Elements Suomi Oy.

Metsähallitus lausuu YVA-ohjelmasta valtion maa- ja vesialueiden hallinnoijana sekä valtion luonnonsuojelualueiden ja suojeluun varattujen alueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavana viranomaisena. Metsähallitus ei hallinnoi kiinteistöjä tuotantoalueella eikä sähkönsiirtoreittien alueella. Metsähallituksen hallinnassa olevista kiinteistöistä Puurijärvi-Isosuo kansallispuisto sijoittuu noin 7 km etäisyydelle suunnitellusta tuotantoalueesta ja noin 8 km päähän lähimmistä tuulivoimalapaikoista. Lisäksi Metsähallituksen hallinnassa on Hanhijärvi-Keskisen-Tapiolanjärven Natura-alueelle sijoittuva Keskistenjärven YSA-alue (YSA201608). Luonnonsuojelulain mukaisena viranomaisena YSA-alueella toimii vuoden 2026 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto (LVV).

Metsähallitus on tutustunut Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa:

Vaikutukset Hanhijärven-Keskisen-Tapiolanjärven Natura-alueeseen

Osana YVA-menettelyä arvioidusta hankkeesta laadittiin selvitys Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta (nk. Natura-tarveharkinta) Hanhijärven-Keskisen-Tapiolanjärven

Natura-alueen (FI0350002, SPA) osalta. Metsähallitus hallinnoi Natura-alueella yhtä pienialaista kiinteistöä, joka on perustettu luonnonsuojelualueeksi yksityisenä luonnonsuojelualueena (YSA). Metsähallituksella ei ole käytettävissään erityistä asiantuntemusta Natura-alueeseen liittyen. Metsähallitus katsoo, että LVV on Hanhijärven-Keskisen-Tapiolanjärven Natura-alueen osalta parempia asiantuntijataho arvioimaan Natura-selvityksen riittävyttä. Metsähallitus ei lausu erikseen asiasta.

Vaikutukset muuttolinnustoon ja lintujen kerääntymäalueisiin

Puurijärvi-Isosuon alue ja sitä ympäröivät peltoalueet keräävät keväällä ja syksyllä merkittäviä määriä levähtäviä vesilintuja (erityisesti metsähanhia, joutsenia ja kurkia). Tuulivoimalat voivat aiheuttaa törmäys- ja estevaikutuksia levähtäville lintulajeille erityisesti, jos voimalat sijoittuvat lintujen säännöllisesti käyttämien ruokailualueiden väliin. Puurijärvi-Isosuon alueella kurjet ja hanhet liikkuvat säännöllisesti kerääntymä- (metsähanhi) tai ruokailu- ja yöpymisalueiden välillä (kurki). Hanhien ja kurkien kerääntymäalueita Puurijärvi-Isosuon alueella on tarkastelu mm. vuonna 2012 tehdyssä kerääntymäaluekatsauksessa¹ sekä Satakunnan MAALI-alueita (Maakunnallisesti merkittävät lintualueet) koskevassa selvityksessä².

Metsähallitus on hankkeen YVA-ohjelmasta (MH 9872/2023, päiväys 16.5.2024) antamassaan lausunnossa katsonut, että hankkeen linnustoselvityksissä tulee kiinnittää huomiota alueella levähtävien lintujen mahdollisiin ruokailulentoihin. YVA-selostuksessa (kpl 13) ei suoraan tarkastella erityisesti hanhien ja kurkien alueella tekemiä ruokailulentoja, vaikka lajien keskeiset kerääntymäalueet (Puurijärvi-Isosuon kansallispuisto, Kiviniemi, Liekovesi-Vaunusuo) tunnistetaan YVA-selostuksessa.

Metsähallitus toteaa, että lintujen tunnetut kerääntymäalueet sijoittuvat tuulivoima-alueen länsipuolelle. Ajoksenkankaan suunnitellulla tuotantoalueella ei YVA-menettelyä varten toteutetussa muuton seurannassa havaittu merkittävää metsähanhien tai kurjen lentoaktiivisuutta, mikä viittaa siihen, että lintujen ruokailulennot Kokemäenjoen varteen sijoittuvien kerääntymäalueiden välillä eivät ulotu metsävaltaiselle hankealueelle. Hankkeen syysmuuttoselvityksessä (Ahlman 2023) todetaan lisäksi, että osa alueen länsipuolella havaituista harmaahanhista (*Anser sp*) on todennäköisesti koskenut lajien ruokailulentoja.

Metsähallitus katsoo, että linnustoselvityksen perusteella on mahdollista päätellä, että Puurijärvi-Isosuon ympäristössä levähtävien lajien (erityisesti kurki ja metsähanhi) lennot kerääntymäalueidensa välillä eivät ulotu merkittävästi suunnitellulle tuulivoima-alueelle. Metsähallitus katsoo, että hankkeen aiheuttamat riskit

Kokemäenjokilaakson alueelle kerääntyville muuttolinnuille eivät nouse merkittäviksi, vaikka johtopäätökseen liittyikin epävarmuutta.

YVA-selostuksessa tarkasteltu sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 toteutetaan 110 kV voimajohtolla, joka ylittää Kokemäenjokilaakson Keikyän koillispuolella. Suunniteltu voimajohto sijoittuu Kiviniemen-Honkolan-Villilän ja Liekoveden-Vaunusuon MAALI-alueiden väliin. Jos alueella levähtävät linnut (erityisesti metsähanhi) liikkuvat säännöllisesti em. kerääntymäalueiden välillä, voivat lintujen lennot ohjautua suunnitellun johtokäytävän kautta. Lintujen ruokailulennot kerääntymäalueiden välillä kulkevat usein tavanomaista muuttolentoa matalammalla, minkä vuoksi voimajohto voi lisätä lintujen törmäysriskejä. Metsähallituksella ei kuitenkaan ole käytettävissään tarkkaa tietoa alueella levähtävien lintujen lentokäyttäytymisestä, jonka perusteella riskin suuruutta olisi mahdollista yksityiskohtaisesti arvioida. Mikäli hankkeen sähkönsiirto päädytään toteuttamaan vaihtoehdon SVE3 pohjalta, tulee voimajohtoon mahdollisia riskejä muuttolinnustolle tarkentaa.

Maisemavaikutukset Puurijärvi-Isosuon kansallispuistoon

Tuulivoimahankkeen näkymävaikutuksia Puurijärvi-Isosuon kansallispuistoon arvioidaan YVA-selostuksessa (kpl 29.6) näkymäalue selvityksellä. YVA-selostuksen mukaan tuulivoimalat voivat näkyä kaikkiin kansallispuiston neljään lintutorniin, mutta ne jäävät selän taakse kansallispuistoa kohti katseltaessa. Kansallispuiston avosoilla sekä sitä ympäröivillä laajoilla peltoaukeilla tuulivoimalat korostavat arvioinnin mukaan horisontin teknistä luonnetta. Vaikutusten merkittävyys arvioidaan kohtalaiseksi.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen vaikutuksia Puurijärvi-Isosuon kansallispuiston maisemakuvaan on arvioitu asianmukaisilla menetelmillä ja näkymäalueanalyysi antaa todennäköisesti oikean kuvan tuulivoimaloiden näkymisestä kansallispuistoon. Tuulivoimaloiden näkymistä erityisesti kansallispuiston pohjoisosien avoimille alueille ei ole käytännössä mahdollista välttää. Etäisyyden vuoksi arvio kohtalaisista vaikutuksista kansallispuiston näkymiin on todennäköisesti asianmukainen.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen maisemavaikutukset kohdistuvat Puurijärvi-Isosuon kansallispuistoon sijaan voimakkaammin Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien valtakunnalliseen maisema-alueeseen, johon myös kansallispuisto osaltaan kuuluu. Valtakunnalliseen maisema-alueeseen ja siihen kohdistuvien vaikutusten huomioiminen lieventävät myös kansallispuistoalueeseen kohdistuvia vaikutuksia.

Lausunnon on valmistellut maankäytön erityisasiantuntija Asko Ijäs Metsähallituksen luontopalveluista.

Turussa 13.1.2026

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus, luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus

Kirjallisuus: ¹ Vilén R., Luoma S. & Ijäs A. 2012: Suurien lintulajien kerääntymäalueet Satakunnassa vuosina 2000–2011 – Havaintokatsaus. Porin Lintutieteellinen Yhdistys PLY ry ja Rauman Seudun Lintuharrastajat ry.

² Vilén R., Vasko V. & Nuotio K. 2015: Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2006–2014. Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry & Rauman Seudun Lintuharrastajat. 303 s.

DIGITA

LAUSUNTO

1 (3)

26.1.2026

Julkinen

Pirkanmaan ELY-keskus
PL 207
33101 Tampere
kirjaamo.pirkanmaa@ely keskus.fi
PIRELY/14140/2023

Ajoksenkankaan tuulivoimapuiston vaikutukset radio- ja tv-vastaanottoon

Elements Suomi Oy suunnittelee Sastamalan kaupungin alueelle, Ajoksenkankaalle tuulivoimahanketta. Hankealue sijaitsee noin 5 kilometriä Sastamalan keskustasta lounaaseen. Ajoksenkankaan hankealueen laajuus on noin 2 000 hehtaaria. Hankealueelle suunnitellaan enintään 12 yksikköteholtaan 8 MW tuulivoimalaa, kunkin voimalan kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä.

Pirkanmaan ELY-keskus on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv -lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LIVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Julkinen

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv- vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Lisätietoja asiassa antaa:

Digita Oy
Matti Jokisalo
Head of Network Planning
matti.jokisalo@digita.fi
+358 40 530 1692

LAUSUNTO

19.01.2026

793/03.00.02/2025

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausuntopyyntö 26.11.2025, PIRELY/14140/2023

Ilmatieteen laitoksen lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Elements Suomi Oy suunnittelee enintään 12 tuulivoimalan tuulivoimapuiston rakentamista Ajoksenkankaan hankealueelle Sastamalan kunnassa. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä. Suunnittelualueen koko on noin 2000 ha.

Sastamalan kaupunki on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa (247/03.00.02/2024) Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Ajoksenkankaan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Helsingissä 19.01.2026

Annakaisa von Lerber
Säätutka-asiantuntija
Havaintopalvelut
annakaisa.von.lerber@fmi.fi

26.1.2026
LAUSUNTO
ITA/1223/2026

Viite: PIRELY/14140/2023

Lausunto asiaan: **Ajoksenkankaan tuulivoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus, Sastamala**

Sisä-Suomen elinvoimakeskus on pyytänyt lausuntoa Ajoksenkankaan tuulivoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselosteesta.

Elements Suomi Oy suunnittelee Sastamalan kaupungin alueelle, Ajoksenkankaalle tuulivoimahanketta. Hankealue sijaitsee noin 5 kilometriä Sastamalan keskustasta lounaaseen. Ajoksenkankaan hankealueen laajuus on noin 2000 hehtaaria. Alueelle suunnitellaan enintään 12 yksikköteholtaan 8 MW tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä. Arvioitavat vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- **Vaihtoehto VE0:** Hanketta ei toteuteta, eikä hankealueille tule uutta toimintaa. Alueelle ei rakenneta tuulivoimaloita tai niihin liittyviä sähkönsiirron toimintoja.
- **Vaihtoehto VE1:** Vaihtoehdossa VE1 Sastamalan kunnan Ajoksenkankaan alueelle rakennetaan enintään 12 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 MW. Hankkeen kokonaisteho on noin 96 MW.
- **Vaihtoehto VE2:** Vaihtoehdossa VE2 alueelle rakennetaan enintään 8 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 MW. Hankkeen kokonaisteho on noin 64 MW.
- Osana VE2 vaihtoehtoa arvioidaan hankkeen itälaitaan tuulivoimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 ha kokoinen aurinkovoima-alue, jonka paneelialueen pinta-ala on noin 15,9 ha ja teho noin 15 MW.

Sähkönsiirrolle tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- **SVE1a-b ja SVE2a-b:** Sähkönsiirto maakaapelilla Carunan 110 kV Sastamala-Äetsän verkkoon.
- **SVE3:** Sähkönsiirto 110 kV ilmajohtolla Fingridin Harjavalta-Melon verkkoon, pituus noin 20 km.

Liikennöinti hankealueelle tapahtuu Huittistentien kautta, sisäinen liikenne olemassa olevia ja uusia teitä pitkin.

Itä-Suomen elinvoimakeskus, kalatalousyksikkö

Toimialue: Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Kanta-Häme

Puh. 0295 036 100
www.elinvoimakeskus.fi

Hämeenlinnan toimipaikka
Wähäjärvenkatu 6
13200 HÄMEENLINNA

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38
PL 297, 33101 TAMPERE

Sähköposti
kirjaamo.ita-suomi@elinvoimakeskus.fi
etunimi.sukunimi@elinvoimakeskus.fi

26.1.2026

Lausunto:

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen kalatalousyksikkö alueellisena kalatalousviranomaisen katsoo, että arviointiselostusta voidaan yleisesti ottaen pitää riittävänä. Kalatalousviranomaisen haluaa nostaa esille muutamia kohtia, jotka tarvitsevat lisäselvityksiä ennen kuin hankkeelle haetaan tarvittavaa lupaa Lupa- ja valvontavirastosta.

Liitteenä olevassa luontoselvityksessä on tarkasteltu alueen virtavesiä kattavasti vedenlaatutietojen osalta, mutta ei niissä eläviä kala- tai rapukantoja. Vastineessa hakija yhteysviranomaiselle hakija kertoo, että kalatalousviranomaisen lausuntoon ohjelmasta on vastattu Natura-arvioinnin tarpeellisuutta tarkasteltaessa ja vedenlaatutiedoissa. Kilpijoki, Kanalanoja ja Pieskanoja on luontoselvityksessä mainittu hankealueen vesistöiksi ja itse selostuksessa Kilpijokea on kuvattu seuraavasti:

”Hankealueen luoteisrajalla virtaa luonnontilaisen kaltainen Kilpijoki, joka lukeutuu luontotyyppiin havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/EN) ja kyseessä on merkittävä esiintymä.”

Pieskanoja virtaa hankealueen läpi ja laskee edelleen Kilpijokeen. Mikäli toiminnalle tullaan hakemaan toimenpidelupaa, tulee hakijan selvittää Pieskanojan ja Kilpijoen kala- ja rapukantojen tila sähkökoekalastamalla potentiaaliset virtapaikat ja taimenen elinympäristöiksi soveltuvat alueet ennen toiminnan aloittamista nykytilanteen varmistamiseksi. Kilpijoki puuttuu myös arviointiselostuksen taulukoista 11-1: Vaikutuskohteen herkkyys, 11-2 Voimalapaikkakohtaiset vaikutukset vesistöihin rakennusvaiheessa.

Arviointiselosteessa myös sanotaan, ettei hankkeella ole vesistöihin juuri muuta kuin rakentamisen aikaisia vähäisiä vaikutuksia. Kalatalousviranomaisen haluaa muistuttaa, että esim. lohikalat eivät siedä lämmintä vettä korkean hapentarpeensa vuoksi. Kun pienvesiä varjostavaa puustoa vähennetään, altistaa se purovedet auringonpaisteelle ja sitä kautta veden lämpenemiselle, usein myös haihdunnan lisääntymiseen ja virtaaman vähenemiselle. Vesieliöt eivät kestä juurikaan hetkellisiä huonoja olosuhteita, eivätkä ne voi väistyä muualle. Tämän vuoksi hetkelliset huonot olosuhteet voivat merkitä eliöiden kuolemaa.

On myös muistettava, että Ylistenjärven on kotimaista jokirapua, joka on harvinainen. Rapu on erittäin herkkä veden kiintoainekselle, eikä sen elinympäristöä voi vaarantaa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt kalastusbiologi Päivi Pyyvaara ja ratkaissut johtava kalatalousasiantuntija Jorma Kirjavainen.

Tämä asiakirja ITA/1223/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ITA/1223/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Pyyvaara Päivi 26.01.2026 16:15

Ratkaisija Kirjavainen Jorma 26.01.2026 16:14

Asia: Lausuntopyyntö, YVA-selostus, Ajoksenkankaan tuulivoimahanke (PIRELY/14140/2023)

Pirkanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pirkanmaa@elykeskus.fi, kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Elements Suomi Oy suunnittelee 12 voimalan hanketta Sastamalan kaupunkiin. Ajoksenkankaan hankealueen raja-alue on n. 2000 ha ja suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on 260 m.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan. Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Ilveksen osalta selostuksessa hankkeen vaihtoehdon VE1 vaikutukset arvioidaan suureksi kielteiseksi varovaisuusperiaatteen vuoksi. Tätä perustellaan sillä, että ihmistoiminnan lisääntyminen alueella heikentää ilvekselle soveltuvaa lisääntymisympäristöä pysyvästi. Vaihtoehdossa VE2 vaikutukset arvioidaan keskisuureksi kielteiseksi, sillä elinympäristöihin kohdistuvat menetykset ovat vähäisempiä.

Haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi ehdotetaan, että rakentamistoimet rajataan mahdollisimman suppealle alueelle ja lisääntymis- ja poikasaikojen ulkopuolelle erityisesti lähellä ilveksen mahdollisia pesimäalueita ja sille parhaissa elinympäristöissä.

Luke näkee, että kun toimitaan ilveksen lisääntymisalueella, tulee mahdolliset vaikutukset ehkäistä. Kuten selostuksessa todetaan, lajin lisääntymisalueeseen ei tule kohdistua sen hävittävää tai sitä heikentävää toimintaa. Näin ollen tulisi varmistua siitä, että voimalat eivät sijoitu liian lähelle näitä alueita ja, että hankkeesta ei aiheudu myöskään pitkällä tähtäimellä mahdolliselle lisääntymispaikalle häiriötä tai heikennystä.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Selostuksessa kerrotaan, että vaihtoehdosta VE2 arvioidaan koituvan metson soidinpaikoille kohtalainen vaikutus. Suunnitellut voimalapaikat sijaitsevat vähintään 600 m päässä soidinpaikoista. Uudet tiet lähimmillään n. 200 m päässä.

Kuten selostuksessa todetaan voi häiriövaikutus estää uusien soidinpaikkojen syntymisen tai vaikutuksia voi kohdistua myös reviirin muihin osiin. Vaihtoehdossa VE1 arvioidaan metson soidinpaikkaan kohdistuvan vaikutuksia, joissa paikka joko häviää tai heikkenee merkittävästi. Myös toiseen havaittuun soitimeen arvioidaan kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia.

Luke näkee tärkeäksi hankkeen jatkosuunnittelussa suosia vaihtoehtoja, jossa soidinpaikkoihin ei kohdistu niitä heikentäviä vaikutuksia. Myös muita selostuksessa ehdotettuja lievennystoimia Luke puoltaa, mutta toteaa samalla, että niitä esitetään selostuksessa melko niukasti.

Selostuksessa tuodaan esille hankkeen mahdollisia yhteisvaikutuksia. Suden osalta esitetään vähän sopeutumiseen liittyviä haasteitakin. Luke näkee kuitenkin selostuksessa arvioitujen yhteisvaikutusten osalta riskin virhearvioille. Selostuksessa tuodaan vahvasti esille, että tuulivoimahankkeiden vaikutukset eivät ole samaa tasoa kuin laajojen peltoaukeiden, intensiivisen metsätalouden, turvetuotannon ja asutuskeskusten elinympäristövaikutukset. Luke korostaa tässä kohden sitä, että uusiutuvan energian hankkeiden sijoituksessa erämaisille, vähäisemmän ihmisvaikutuksen alueille, sen aiheuttama luontokato tulee näiden mainittujen vaikutusten lisäksi. Se kaventaa tällöin entisestään soveltuvia elinympäristöjä. Ja sopeutumisellakin voi olla lajeille erilaisia haasteita, kuten selostuksessakin aihetta vähän sivutaan.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke korostaa sitä, että uusiutuvan energian hankkeiden sijoituksessa erämaisille, vähäisemmän ihmisvaikutuksen alueille, sen aiheuttama luontokato tulee muiden vaikutusten (esim. metsätalous, turvetuotanto, asutus) lisäksi. Se kaventaa tällöin entisestään soveltuvia elinympäristöjä. Lisäksi Luke tuo esille, että sopeutumisellakin voi olla lajeille erilaisia haasteita, kuten selostuksessakin aihetta vähän sivutaan. Luke näkee, että kun toimitaan ilveksen lisääntymisalueella, tulee mahdolliset vaikutukset ehkäistä. Voimaloiden ei tule sijoittua liian lähelle näitä alueita ja hankkeesta ei saa aiheutua myöskään pitkällä tähtäimellä mahdolliselle lisääntymispaikalle häiriötä tai heikennystä. Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulisi suosia vaihtoehtoja, jossa soidinpaikkoihin ei kohdistu niitä heikentäviä vaikutuksia.

Sirpa Thessler

Johtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 28.01.2026 klo 16:58:06.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
PL 2, 00791 Helsinki

Puhelin 029 532 6000

Y-tunnus 0244629-2

Tiedoksi:

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	13.01.2026 15:02:07 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (4 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Lupa- ja valvontavirasto

PL 20

13035 LVV

kirjaamo@lvv.fi

Viite: PIRELY/14140/2023

Metsähallituksen lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Pirkanmaan ELY-keskus (vuoden 2026 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto, LVV) on asettanut nähtäville Sastamalan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostuksen). YVA-selostuksessa arvioidaan nollavaihtoehdon lisäksi kahta hankevaihtoehtoa, joissa alueelle toteutetaan 12 (VE1) tai 8 (VE2) tuulivoimalaa. Sähkönsiirron osalta hankkeessa arvioidaan vastaavasti kolmea vaihtoehtoa, joissa tuulivoimalat liitetään joko maakaapelilla Sastamala-Äetsän 110 kV verkkoon (SVE1, SVE2) tai ilmajohdolla Harjavalta-Melon verkkoon (SVE3). Hankkeesta vastaa Elements Suomi Oy.

Metsähallitus lausuu YVA-ohjelmasta valtion maa- ja vesialueiden hallinnoijana sekä valtion luonnonsuojelualueiden ja suojeluun varattujen alueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavana viranomaisena. Metsähallitus ei hallinnoi kiinteistöjä tuotantoalueella eikä sähkönsiirtoreittien alueella. Metsähallituksen hallinnassa olevista kiinteistöistä Puurijärvi-Isosuo kansallispuisto sijoittuu noin 7 km etäisyydelle suunnitellusta tuotantoalueesta ja noin 8 km päähän lähimmistä tuulivoimalapaikoista. Lisäksi Metsähallituksen hallinnassa on Hanhijärvi-Keskisen-Tapiolanjärven Natura-alueelle sijoittuva Keskistenjärven YSA-alue (YSA201608). Luonnonsuojelulain mukaisena viranomaisena YSA-alueella toimii vuoden 2026 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto (LVV).

Metsähallitus on tutustunut Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa:

Vaikutukset Hanhijärven-Keskisen-Tapiolanjärven Natura-alueeseen

Osana YVA-menettelyä arvioidusta hankkeesta laadittiin selvitys Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta (nk. Natura-tarveharkinta) Hanhijärven-Keskisen-Tapiolanjärven

Natura-alueen (FI0350002, SPA) osalta. Metsähallitus hallinnoi Natura-alueella yhtä pienialaista kiinteistöä, joka on perustettu luonnonsuojelualueeksi yksityisenä luonnonsuojelualueena (YSA). Metsähallituksella ei ole käytettävissään erityistä asiantuntemusta Natura-alueeseen liittyen. Metsähallitus katsoo, että LVV on Hanhijärven-Keskisen-Tapiolanjärven Natura-alueen osalta parempia asiantuntijataho arvioimaan Natura-selvityksen riittävyttä. Metsähallitus ei lausu erikseen asiasta.

Vaikutukset muuttolinnustoon ja lintujen kerääntymäalueisiin

Puurijärvi-Isosuon alue ja sitä ympäröivät peltoalueet keräävät keväällä ja syksyllä merkittäviä määriä levähtäviä vesilintuja (erityisesti metsähanhia, joutsenia ja kurkia). Tuulivoimalat voivat aiheuttaa törmäys- ja estevaikutuksia levähtäville lintulajeille erityisesti, jos voimalat sijoittuvat lintujen säännöllisesti käyttämien ruokailualueiden väliin. Puurijärvi-Isosuon alueella kurjet ja hanhet liikkuvat säännöllisesti kerääntymä- (metsähanhi) tai ruokailu- ja yöpymisalueiden välillä (kurki). Hanhien ja kurkien kerääntymäalueita Puurijärvi-Isosuon alueella on tarkastelu mm. vuonna 2012 tehdyssä kerääntymäaluekatsauksessa¹ sekä Satakunnan MAALI-alueita (Maakunnallisesti merkittävät lintualueet) koskevassa selvityksessä².

Metsähallitus on hankkeen YVA-ohjelmasta (MH 9872/2023, päiväys 16.5.2024) antamassaan lausunnossa katsonut, että hankkeen linnustoselvityksissä tulee kiinnittää huomiota alueella levähtävien lintujen mahdollisiin ruokailulentoihin. YVA-selostuksessa (kpl 13) ei suoraan tarkastella erityisesti hanhien ja kurkien alueella tekemiä ruokailulentoja, vaikka lajien keskeiset kerääntymäalueet (Puurijärvi-Isosuon kansallispuisto, Kiviniemi, Liekovesi-Vaunusuo) tunnistetaan YVA-selostuksessa.

Metsähallitus toteaa, että lintujen tunnetut kerääntymäalueet sijoittuvat tuulivoima-alueen länsipuolelle. Ajoksenkankaan suunnitellulla tuotantoalueella ei YVA-menettelyä varten toteutetussa muutonseurannassa havaittu merkittävää metsähanhien tai kurjen lentoaktiivisuutta, mikä viittaa siihen, että lintujen ruokailulennot Kokemäenjoen varteen sijoittuvien kerääntymäalueiden välillä eivät ulotu metsävaltaiselle hankealueelle. Hankkeen syysmuuttoselvityksessä (Ahlman 2023) todetaan lisäksi, että osa alueen länsipuolella havaituista harmaahanhista (*Anser sp*) on todennäköisesti koskenut lajien ruokailulentoja.

Metsähallitus katsoo, että linnustoselvityksen perusteella on mahdollista päätellä, että Puurijärvi-Isosuon ympäristössä levähtävien lajien (erityisesti kurki ja metsähanhi) lennot kerääntymäalueidensa välillä eivät ulotu merkittävästi suunnitellulle tuulivoima-alueelle. Metsähallitus katsoo, että hankkeen aiheuttamat riskit

Kokemäenjokilaakson alueelle kerääntyville muuttolinnuille eivät nouse merkittäviksi, vaikka johtopäätökseen liittyikin epävarmuutta.

YVA-selostuksessa tarkasteltu sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 toteutetaan 110 kV voimajohdolla, joka ylittää Kokemäenjokilaakson Keikyän koillispuolella. Suunniteltu voimajohto sijoittuu Kiviniemen-Honkolan-Villilän ja Liekoveden-Vaunusuon MAALI-alueiden väliin. Jos alueella levähtävät linnut (erityisesti metsähanhi) liikkuvat säännöllisesti em. kerääntymäalueiden välillä, voivat lintujen lennot ohjautua suunnitellun johtokäytävän kautta. Lintujen ruokailulennot kerääntymäalueiden välillä kulkevat usein tavanomaista muuttolentoa matalammalla, minkä vuoksi voimajohto voi lisätä lintujen törmäysriskejä. Metsähallituksella ei kuitenkaan ole käytettävissään tarkkaa tietoa alueella levähtävien lintujen lentokäyttäytymisestä, jonka perusteella riskin suuruutta olisi mahdollista yksityiskohtaisesti arvioida. Mikäli hankkeen sähkönsiirto päädytään toteuttamaan vaihtoehdon SVE3 pohjalta, tulee voimajohdon mahdollisia riskejä muuttolinnustolle tarkentaa.

Maisemavaikutukset Puurijärvi-Isosuon kansallispuistoon

Tuulivoimahankkeen näkymävaikutuksia Puurijärvi-Isosuon kansallispuistoon arvioidaan YVA-selostuksessa (kpl 29.6) näkymäalue selvityksellä. YVA-selostuksen mukaan tuulivoimalat voivat näkyä kaikkiin kansallispuiston neljään lintutorniin, mutta ne jäävät selän taakse kansallispuistoa kohti katseltaessa. Kansallispuiston avosoilla sekä sitä ympäröivillä laajoilla peltoaukeilla tuulivoimalat korostavat arvioinnin mukaan horisontin teknistä luonnetta. Vaikutusten merkittävyys arvioidaan kohtalaiseksi.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen vaikutuksia Puurijärvi-Isosuon kansallispuiston maisemakuvaan on arvioitu asianmukaisilla menetelmillä ja näkymäalueanalyysi antaa todennäköisesti oikean kuvan tuulivoimaloiden näkymisestä kansallispuistoon. Tuulivoimaloiden näkymistä erityisesti kansallispuiston pohjoisosien avoimille alueille ei ole käytännössä mahdollista välttää. Etäisyyden vuoksi arvio kohtalaisista vaikutuksista kansallispuiston näkymiin on todennäköisesti asianmukainen.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen maisemavaikutukset kohdistuvat Puurijärvi-Isosuon kansallispuistoon sijaan voimakkaammin Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien valtakunnalliseen maisema-alueeseen, johon myös kansallispuisto osaltaan kuuluu. Valtakunnalliseen maisema-alueeseen ja siihen kohdistuvien vaikutusten huomioiminen lieventävät myös kansallispuistoalueeseen kohdistuvia vaikutuksia.

Lausunnon on valmistellut maankäytön erityisasiantuntija Asko Ijäs Metsähallituksen luontopalveluista.

Turussa 13.1.2026

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus

Kirjallisuus: ¹ Vilén R., Luoma S. & Ijäs A. 2012: Suurien lintulajien kerääntymäalueet Satakunnassa vuosina 2000–2011 – Havaintokatsaus. Porin Lintutieteellinen Yhdistys PLY ry ja Rauman Seudun Lintuharrastajat ry.

² Vilén R., Vasko V. & Nuotio K. 2015: Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2006–2014. Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry & Rauman Seudun Lintuharrastajat. 303 s.

Ote: Maakuntahallitus 26.01.2026 § 10 Lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Pykälä 10 Lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta	1
- Liite: Ote Pirkanmaan maakuntakaavayhdistelmästä, LP ELY, YVA-selostus, Ajoksenkankaan tuulivoimahanke	7

Lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Päätös.

Maakuntahallitus päätti antaa lausuntonaan Pirkanmaan ELY-keskukselle Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esityksen mukaisen lausunnon.

Päätösesitys.

Maakuntajohtaja Ahonen:

Pirkanmaan maakuntahallitus päättää

esittää lausuntonaan Pirkanmaan ELY-keskukselle Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Koska maakuntakaavatilanne on muuttunut YVA-prosessin edetessä eikä voimassa oleva vaihemaakuntakaava ole vielä saanut lainvoimaa, Pirkanmaan liitto pitää ymmärrettävänä, että YVA-selostuksessa käsitellään erillisissä kappaleissa Pirkanmaan maakuntakaavaa 2040 ja elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavaa. Vaikka vaihemaakuntakaava ei ole saanut vielä lainvoimaa, kaava on määrätty maakuntahallituksen päätöksellä voimaan 16.6.2025 ja sitä tulee tällä hetkellä soveltaa maankäytön suunnittelussa. Tämä tieto on jäänyt puuttumaan YVA-selostuksen tiivistelmästä.

Koska vaihemaakuntakaavalla on kumottu ja päivitetty kokonaisuusmaakuntakaavaa, YVA-selostuksessa esitetyt Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 merkinnät ja määräykset eivät ole voimassa Suojelualue-, Kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue -, Tuulivoima-alue-, Valtakunnallisesti arvokkaaksi esitetty ja/tai maakunnallisesti arvokas maisema-alue - ja Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue-merkintöjen osalta, vaan näitä tulee tulkita vaihemaakuntakaavan mukaisesti. Lisäksi Ajoksenkankaan hanketta koskevien maaseutualueiden kehittämiseen liittyvän yleismääräyksen ja arvokkaiden geologisten muodostumien merkinnän sisällöt ovat päivittyneet. On kuitenkin ilahduttavaa, että hanketta koskevat maakuntakaavojen ajantasaiset merkinnät ja määräykset on koottu liitteeseen 15 Maankäyttö- ja maakuntakaavamääräykset, jossa on arvioitu hankkeen vaikutuksia maakuntakaavoituksen tavoitteisiin sekä kerrottu toimista, joilla mahdollisia vaikutuksia voidaan

lieventää. Toisaalta liitto olisi katsonut tarpeelliseksi, että vaikutuksia ekologiseen verkostoon olisi käsitelty yksityiskohtaisemmin jokaisen aiheeseen liittyvän merkinnän kohdalla.

Pirkanmaan liitto toivoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa viitataan voimassa olevaan kaavatilanteeseen ja määräyksiin. Nämä löytyvät Pirkanmaan [maakuntakaavojen karttapalvelusta](#), josta ajantasainen kaavayhdistelmä, merkinnät ja määräykset sekä kaavojen paikkatietoaineistot ovat ladattavissa.

Pirkanmaan liitto on Ajoksenkankaan YVA-ohjelmaa koskeneessa lausunnossaan todennut, että hankkeen tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan sekä hiilineutraaliustavoitteiden kanssa, ja että hanke edistäisi Sastamalan tavoitetta puhtaaseen energiaan perustuvan yritystoiminnan mahdollistamiselle.

Koska Ajoksenkankaan alue on tunnistettu haasteelliseksi maisemavaikutustensa vuoksi, Pirkanmaan liitto on suosittanut tarkastelemaan lisäksi vaihtoehtoa, jossa voimalat sijoittuisivat Kokemäenjokilaakson maisemallisiin arvokohteisiin nähden kauemmas yhtenäisemmäksi ryhmäksi. Liitto pitää valitettavana, ettei tällaista vaihtoehtoa ole sisällytetty tarkasteluun. Vaikutusarvioinnin tuloksena on todettu, että vaihtoehtoja on vaikea laittaa maisemavaikutusten kannalta paremmuusjärjestykseen niiden samankaltaisuuden takia.

Lisäksi liitto on tuonut esille tarpeen linnustollisten vaikutusten huomioimisesta sekä korostanut Hanhijärvi-Keskinen-Tapiolanjärven Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvien merkittävien heikennysten poissulkemista. Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että liitteessä 16 Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvittämisestä ei ole yhteisvaikutusten osalta huomioitu Huittisten Lintukankaan tuulivoimahanketta, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville 6.5.2024. Myös Satakuntaan sijoittuvat Takajärven ja Ruotanansuon hankkeet puuttuvat Natura-tarvearvioinnista. Pirkanmaan liitto ei kuitenkaan ota kantaa siihen, olisiko näillä hankkeilla varsinaista vaikutusta Hanhijärvi-Keskinen-Tapiolanjärven Natura-alueen linnustollisiin suojeluperusteisiin.

YVA-selostus toteaa, että pesimä- ja muuttolinnustoon kohdistuvat yhteisvaikutukset on arvioitu vähäisiksi. Alueella pesivään sääkseen on kuitenkin arvioitu kohdistuvan molemmissa vaihtoehdoissa vähintään suuri kielteinen vaikutus. Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että viranomaiskäyttöön olevassa Sääksen törmäysriskin arvioiminen ja riskialueiden rajaus -raportissa esitetyt voimalapaikat (9 kpl) eivät vastaa kaikilta osin YVA:ssa tarkasteltuja sijainteja ja määriä (8/12 kpl). Pirkanmaan liitto yhtyy YVA-selostuksen päätelmään siitä, että mikäli vaikutukset sääkseen olisivat merkittävyydeltään suuria kielteisiä, vaihtoehdoista kumpikaan ei ole sellaisenaan toteuttamiskelpoinen. Ensisijaisesti häiriövaikutusta on vähennettävä

huomioimalla voimalasijoittelussa nykyisen pesäpaikan sijainti. Pirkanmaan liitto pitää kannatettavana selostuksessa esitettyjä keinoja sääkseen ja muuhun linnustoon kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi ja suositusta linnustoselvitysten jatkamisesta samoin menetelmin voimaloiden mahdollisen rakentumisen jälkeisinä vuosina.

YVA-selostuksessa todetaan, että hankealueella ei ole voimassa olevia maa- tai kiviaineksen ottolupia, mutta hankealueen länsi ja pohjoisosassa sijaitsee useampia GTK:n kartoittamia kiviaineksen ottoon luvitettuja alueita (kuva 22–1). Pirkanmaan liitto esittää tähän huomiona, että näistä Mäkelän ja Rilken alueiden hyödyntäminen edistäisi maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista. Mäkelän alueelle on osoitettu varaus uudelle ampuma- ja/tai moottoriradalle, jonka mahdollistuminen edellyttää maa-ainesottoa alueelta. Jälkikäyttö on syytä ottaa huomioon kiviaineksia otettaessa. Rilken alue sijoittuu teollisuusalueelle, jonka jatkokehittäminen voisi hyötyä lisääntyvästä massakoordinaatiotoiminnasta. Toisaalta tämä tarkoittaisi raskaan liikenteen lisääntymistä osin taajamarakenteessa olevalle valtatielle 12.

Maakuntakaavassa osoitetulle kiviaineshuollon kannalta tärkeälle alueelle (EOK) sijoittuu molemmassa hankevaihtoehdoissa yksi voimalapaikka (TV 1). EOK-alueet ovat yleispiirteisiä ja perustuvat POSKI-hankkeessa (2012–2015) tehtyihin selvityksiin. Alueita on osoitettu kulutustarvearviota enemmän eikä kaikkia kohteita voida välttämättä eri tekijöistä johtuen ottaa käyttöön. Ottotoiminnan käynnistäminen edellyttää aina maa-aineslain mukaista luvitusta ja maanomistajan suostumusta. EOK-alueita koskevan määräyksen nojalla yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota kiviainesten ottamisedellytysten säilymiseen. YVA-selostuksessa hankkeen vaikutus kiviainesotolle on arvioitu pieneksi kielteiseksi, mitä edellä esitetty huomioiden voidaan pitää perusteltuna.

Sähkönsiirron vaihtoehtojen osalta liitto on todennut, että maakaapelilla toteutettavat lyhyemmät vaihtoehdot ovat huomattavasti kannatettavampia kuin ekosysteemipalvelujen kannalta merkittäväälle alueelle (MK) sijoittuva ilmajohtovaihtoehto. Koska Kokemäenjoki on tunnistettu vaihemaakuntakaavassa siniviherluonnon monimuotoisuuden ydinalueena, uhanalaisten lajien tai luontotyyppien keskittymien väliseen kytkeytyvyyteen ja luontoarvojen säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota maakaapelireitin toteutuksessa.

Kappaleessa 16 käsitellään ekologista verkostoa. Lähtötietona on käytetty Pirkanmaan ekologinen verkosto -selvitystä vuodelta 2014. Pirkanmaan liitto pyytää huomioimaan, että elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavalla on päivitetty muun muassa selvitykseen perustuvien luonnon monimuotoisuuden ydinalueiden verkostoa ja lisätty uutena merkintänä sinivihreluonnon monimuotoisuuden ydinalueet, joihin Kokemäenjokikin kuuluu. Näin ollen

kuvassa 16–2 esitetty maakunnallinen ekologinen verkosto ja kuvaus hanketta lähimmistä ydinalueista eivät ole kaikilta osin ajantasaiset. Sähkönsiirron vaihtoehtoisille reiteille ei kuitenkaan sijoitu uhanalaisten lajien tai luontotyyppien keskittymiä, jotka ovat nähtävissä [luontoarvomerkintöjen kohdekorteista](#).

Sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 sijoittuu muun muassa ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävälle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (MK). Alueet ovat osa maakunnallista ekologista verkostoa, ja MK-alueen määräyksen mukaan alueilla tulee välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista. YVA-selostuksessa on arvioitu, että vaihtoehdon SVE3 vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen olisivat kohtalaisen kielteisiä ja ekologiseen verkostoon vähäisiä. Ilmajohdon ei ole arvioitu katkaisevan luonnon ydinalueen rakenteellista kytkeytyneisyyttä, jos hankkeen suunnittelussa huomioidaan monimuotoisuudeltaan huomionarvoisten luontotyyppikohteiden säilyttäminen, ja toteutuksen ei ole siten arvioitu aiheuttavan rakenteellista estettä alueen ekologisia verkostoja hyödyntävälle eliöstölle. Ottaen huomioon maakuntakaavan yleismääräyksen uusien sähköverkko-yhteyksien rakentamisesta ympäristön kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin ensisijaisesti olemassa olevaa siirtoinfraa hyödyntäen sekä tavoitteen MK-alueiden pirstaloitumisen välttämistä, Pirkanmaan liitto katsoo, että SVE3:n toteuttamisen vaikutukset olisivat arvioitua merkittävämpiä.

Maakuntakaavan yleismääräys edellyttää, että maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuin ympäristön laatutavoitteet, hajautetun energiantuotannon tarpeet ja maaseutualueiden elinkeinojen toimintaedellytykset. Koska hankkeen lähiympäristöön sijoittuu asuinrakennuksia, Pirkanmaan liitto olisi katsonut hyväksi avata liitteessä 15 tarkemmin hankkeen vaikutuksia ja niiden lieventämistoimenpiteitä myös asuin ympäristön laatuun. Taulukossa 36–1 vaikutukset elinoloihin ja viihtyvyyteen on arvioitu kohtalaisen kielteisiksi.

Pirkanmaan liitto pitää positiivisena, että hankkeessa tarkastellaan maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti myös aurinkoenergiatuotannon mahdollisuuksia. YVA-selostuksen mukaan 34 hehtaarin alasta yli puolet sijoittuisi kuitenkin metsätalousalueelle ja noin 10 hehtaaria maatalousmaalle. Kappaleessa 12.5 vaikutuksista kasvillisuuteen ja luontotyypeihin sivulla 119 kuitenkin todetaan, että aurinkovoimala sijoittuisi pellolle. Tässä yhteydessä olisi ehkäpä tarpeen mainita, että alueelta joudutaan poistamaan myös puustoa. Pirkanmaan liitto huomauttaa, että maakuntakaava ohjaa sijoittamaan teollisen mittaluokan aurinkoenergia-alueet ensisijaisesti metsäisten alueiden ulkopuolelle, jolloin maankäytön muutoksista aiheutuvaa hiilinielujen vähenemää voidaan hillitä. Toisaalta kyseessä on verrattain pienialainen

paneelialue ja sijoituessaan pääosin mahdollisesti vähätuottoiselle peltoalueelle, voi hanke olla perusteltu.

Pirkanmaan liitto pyytää huomioimaan edellä esitetyt huomiot YVA-selostuksesta myös hankkeen jatkosuunnittelussa.

Valmisteluteksti.

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää Pirkanmaan liiton lausuntoa Sastamalan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus). Lausunto on pyydetty toimittamaan viimeistään 26.1.2026. Pirkanmaan liitolle on annettu lisäaikaa lausunnon toimittamiselle 30.1.2026 saakka.

Hankkeen kuvaus

Ajoksenkankaan 2 000 hehtaarin hankealueelle suunnitellaan 8–12 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on noin 8 megawattia ja kokonaiskorkeus enintään 260 metriä. Hanke on suunniteltu liitettäväksi pohjoisen suuntaan joko maakaapelilla Carunan Sastamala-Äetsä-voimajohtoon tai ilmajohtolla Fingridin Harjavalta-Melo-linjaan. Vaihtoehdossa VE2 on tarkasteltu myös 34 hehtaarin laajuista aurinkovoimala-aluetta, jonka paneelien pinta-ala on noin 15,9 hehtaaria ja teho noin 15 megawattia.

Hankealue sijoittuu noin 5 kilometriä Sastamalan keskustan lounaispuolelle ja 2 kilometrin etäisyydelle Satakunnassa sijaitsevan Huittisten kaupungin rajasta. Lännessä Kokemäen ja kaakossa Punkalaitumen kuntarajoille on noin 10 kilometriä.

Arvioitavat vaihtoehdot

VE0	Hanketta ei toteuteta
VE1	Alueelle rakennetaan enintään 12 voimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 megawattia ja kokonaisteho noin 96 megawattia.
VE2	Alueelle rakennetaan enintään 8 ominaisuuksiltaan VE1:n mukaista voimalaa, jolloin näiden kokonaisteho on noin 64 megawattia. Osana vaihtoehtoa VE2 on arvioitu voimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 hehtaarin laajuinen aurinkovoimala, jonka paneelien pinta-ala on noin 15,9 hehtaaria ja teho noin 15 megawattia.

SVE1a-b ja SVE2a-b	Sähkösiirto toteutetaan maakaapelilla Carunan 110 kilovoltin Sastamala-Äetsä-verkkoon.
SVE3	Sähkösiirto toteutetaan uudella 110 kilovoltin ilmajohtolla Fingridin Harjavalta-Melon-verkkoon. Ilmajohdon pituus on noin 20 kilometriä.

Liitteet.

Ote Pirkanmaan maakuntakaavayhdistelmästä

Oheismateriaalit.

YVA-ohjelma on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivulla:

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-sastamala>

Lisätiedot.

Suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen p. 044 422 2264

ruut-maaria.rissanen@pirkanmaa.fi

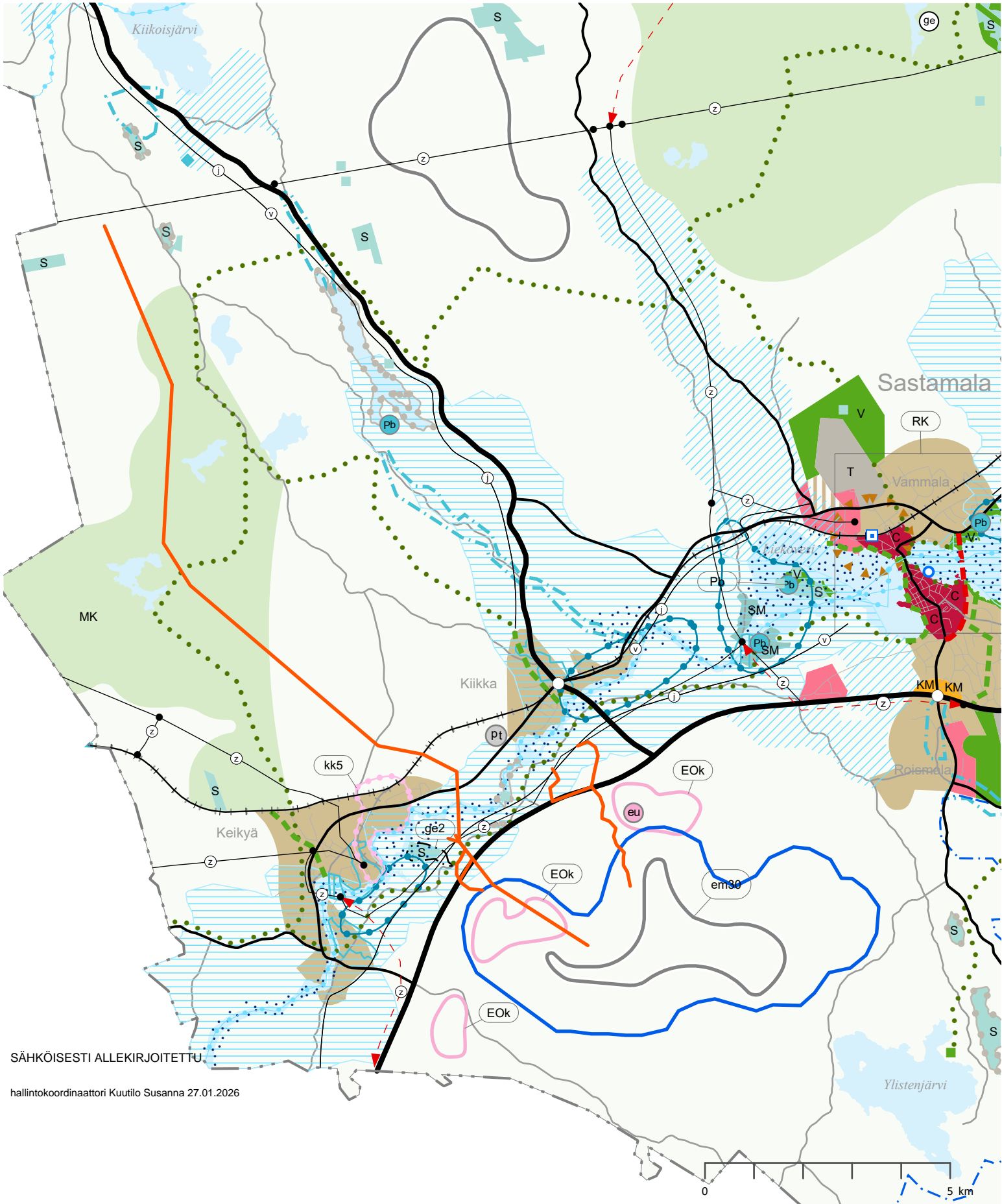
Ote.

Lupa- ja valvontavirasto: kirjaamo@lvv.fi

Valmistelija: iris.lehkonen@pirkanmaa.fi

Ajoksenkankaan tuulivoimahanke

Alue on osoitettu tummansinisellä ja sähkönsiirron vaihtoehdot oranssilla

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU

hallintokoordinaattori Kuutilo Susanna 27.01.2026

Asiakirjan diaarinumero: 1084/2025

Päivämäärä: 09.02.2026

Otsikko: Sastamala, Ajoksenkankaan tuulivoimahanke, YVA-selostus (PIRELY/14140/2023)

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
Anna-Leena Lehto	Vahva	2026-02-09 15:16
Anna Katariina Lyyra-Seppänen	Vahva	2026-02-09 15:26

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettynä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >](#)

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

09.02.2026 Dnro: 1084/2025

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV

kirjaamo@lvv.fi

Lausuntopyyntönnne 26.11.2025

SASTAMALA, AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKE, YVA-SELOSTUS (PIRE-
LY/14140/2023)

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta hankkeesta. Alueellinen vastuumuseo on antanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta aikaisemmin lausunnon dnro 357/2024 (30.5.2024). Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta maakuntamuseo on antanut lausunnon dnro 411/2023 (21.8.2023). Lisäksi maakuntamuseo on antanut Pirkanmaan liitolle Pirkanmaan vaihemaakuntakaavaluonnosta ja -ehdotusta koskevat lausunnot dnro 308/2023 (30.6.2023) ja 289/2024 (14.5.2024), joissa myös käsiteltiin Sastamalaan suunniteltuja tuulivoimahankkeita. Alueellinen vastuumuseo on tutustunut hankkeen YVA-selostuksen aineistoon ja toteaa siitä seuraavaa.

Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointi käsittää vaihtoehdot VE1, jossa alueelle rakennettaisiin enintään 12 voimalaa, ja VE2, johon sisältyy enintään 8 voimalaa (kokonaiskorkeudet 260 m). Tuulivoimaloiden lisäksi vaihtoehdossa VE2 rakennettaisiin 34 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue, joka sijaitsisi hankealueen itälaidassa. Hankkeen vaihtoehtoja verrataan 0-vaihtoehtoon (VE0), jossa hanketta ei toteuteta. Sähkönsiirron vaikutusarviointi käsittää vaihtoehdot SVE1a-b ja SVE2a-b, joissa maakaapelilinjat johdettaisiin Carunan Sastamala-Äetsän verkkoon sekä vaihtoehdon SVE3, joka johdettaisiin n. 20 km pituisena 110KV:n ilmajohtolinjana Fingridin Harjalta-Melon verkkoon.

Rakennettu ympäristö ja maisema

Edellisessä lausunnossaan Pirkanmaan maakuntamuseo toi ilmi tiettyjä YVA-ohjelmassa annettuja puutteellisia ja virheellisiä tietoja koskien valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön ja maiseman alueita ja kohteita sekä erityislainsäädännöllä suojeltuja kohteita. YVA-ohjelmassa vastaavia virheitä ei enää esiinny. Myös vaikutustenarvioinnin etäisyysvyöhykkeet ja muut periaatteet on nyt määritelty ilman ristiriitoja.

Edellisessä lausunnossaan Pirkanmaan maakuntamuseo korosti, että valokuvauspisteiden valintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Niitä ei tule valita ainoastaan paikkatietoaineistoon perustuvan materiaalin pohjalta, vaan myös arvoalueita koskevissa selvityksissä määriteltyjen ydinalueiden ja arvokohteiden perusteella sekä kulttuuriympäristön herkkyys huomioiden. YVA-selostuksen havainnekuva-aineistoon sisältyy muutamia uusista kuvauspisteistä otettuja havainnekuvia. Maakuntamuseo

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO Museokeskus Vapriikki,

Alaverstaanraitti 5, 33101 Tampere. Puh. 040 6730784. Fax: 03 5656 5141

Sähköposti: pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi www.vapriikki.fi

katsoo, että havainnekuvamateriaalia on täydennetty pääasiassa onnistuneesti. Kuvauspaikka 16 Pehulan taajamassa ei tosin edusta VAMA-alueen tai Keikyän rakennetun kulttuuriympäristön arvoja. Erityistä kiitosta ansaitsevat selaimessa katsottavat 360o-pallopanoraamakuvat, joita on laadittu yhdeksästä kuvauspisteestä.

YVA-selostusta varten on laadittu selvitys *Ajoksenkankaan tuulivoimahanke. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, arkeologisen kulttuuriperinnön selvitys* (Ramboll Finland Oy, 10.9.2025). Selvityksessä on annettu perustiedot vaikutusalueella (30 km hankealueesta) sijaitsevista valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista; valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista ja alueista sekä erityislainsäädännön nojalla suojelluista kohteista. Ne on myös esitetty kartoilla (kuvat 1.10 ja 1.11). Maakunnallisesti arvokkaiden kulttuurimaisemien ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen ydinkohteet on merkitty kartalle (kuva 1.27 ja 1.29) ja taulukoitu n. 10 km etäisyydelle saakka. Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää huolellisesti laaditusta karttamateriaalista. Maakuntamuseo huomauttaa kuitenkin, että näkymäalue-analyysin kartat on esitetty niin pienessä mitakaavassa ja heikolla resoluutiolla, että niitä ei ole mahdollista hyödyntää parhaalla tavalla.

Pirkanmaalla sijaitsevia paikallisesti arvokkaita maisemia ja rakennetun ympäristön alueita ja kohteita ei ole huomioitu aineistossa sillä perusteella, että niistä ei ole olemassa kattavaa paikkatietoa. Pirkanmaan maakuntamuseo on esittänyt paikallisten arvojen kartoittamista yleiskaavatason rakennetun ympäristön selvitysten ja voimassa olevien yleiskaavojen suojelumerkintöjen perusteella, mutta tähän ei ilmeisesti ole ollut hankkeessa mahdollisuutta. Maakuntamuseo katsoo, että tehty linjaus on hyväksyttävissä, koska aineistossa on käsitelty jo huomattavan laaja valikoima valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita vaikutuskohteita.

Pirkanmaan maakuntamuseon tietoon on tullut, että hankealueella, kiinteistöllä 790-482-4-56, sijaitsee entisen Saton torpan päärakennus 1870-luvulta. Pirkanmaan maakuntamuseo on tehnyt paikalle maastotarkastuksen 16.12.2025 ja toteaa, että rakennuksella on paikallista asutushistoriallista ja rakennusperinteistä arvoa. Maakuntamuseo katsoo, että rakennus tulee huomioida hankealueen kulttuuriympäristön arvoja kuvaavissa kappaleissa ja siihen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Mikäli hankealueella sijaitsee muita vastaavan kaltaisia historiallisia kohteita, tulee ne huomioida selvityksessä vastaavalla tavalla.

YVA-selostuksen aineistossa on määritelty maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten laajuus, luonne ja merkittävyys. Vaikutukset on kuvattu tekstein, ja niitä on havainnollistettu kartoilla ja valokuvasovitteilla. Maisemavaikutusten merkittävyys on arvioitu kohteittain (kohteilla tarkoitetaan tässä myös alueita), perustuen vaikutuskohteen herkkyyteen ja hankkeen aiheuttaman maiseman muutoksen suuruuteen. Maisemavaikutusten arvioinnissa sovelletut herkkyyden ja muutoksen suuruuden arvioinnin kriteerit perustuvat *Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa* -ohjeeseen (Ympäristöministeriö, 2024).

Kulttuurimaiseman ja rakennetun ympäristön herkkyyden arviointi (kpl 1.5) perustuu erityisesti taulukkomuotoisessa arvioinnissa systemaattisesti kohteiden arvoluokitukseen. Valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden herkkyyden arviointi on suureksi ja maa-

kunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden kohteiden herkkyys kohtalaiseksi. Tekstikapaleissa on lisäksi tunnistettu, että metsä- ja maatalousalueet sekä taajama- ja kyläalueet voivat yleisesti olla kohtalaisen herkkiä. Laajamittaiset teolliset tuotantoalueet on mainittu herkkyydeltään vähäisinä. Kulttuuriympäristöjen näkökulmasta luokittelussa on lähtökohtainen ongelma. Maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja kulttuurimaisema-alueiden arvo ei ole inventointien perusteella yhtä suuri kuin valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla ja alueilla. Kaikkien kohteiden ja alueiden herkkyys vaihtelee kuitenkin tosiasiallisesti tapauskohtaisesti, kohteiden iän, tyyppin, säilyneisyyden, mittakaavan ja muiden ominaispiirteiden mukaisesti.

Herkkyiden arviointi arvon perusteella saa aikaan mm. sen, että herkkyydeltään suureksi luokitellulla VAMA-alueella sijaitsevien maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristön yhdinkohteiden tulkitaan laskevan maiseman herkkyyttä paikallisesti. Tämä vaikuttaa epäloogiselta otettaessa huomioon, että juuri nämä maakunnan edustavimpien joukkoon lukeutuvat maatilojen pihapiirit ovat VAMA-alueiden kuvausten mukaisesti erottamaton osa niiden arvoja.

Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen vaikutusalue on vanhaa kulttuurivaikutteista aluetta. Kokemäenjokeen liittyvien vesistöjen ympäristössä lähi-, väli- ja kaukovaikutusalueen tuhansia vuosia vanha asutushistoria on synnyttänyt alueelle runsaasti arkeologista kulttuuriperintöä sekä maiseman ja rakennettujen kulttuuriympäristön arvoja. Lähivaikutusalueella lähes puolella pinta-alasta on jokin maiseman tai kulttuuriympäristön luokiteltu arvo.

Tuulivoimahankkeen maisemavaikutukset kohdistuvat erityisesti voimakkaasti lähivaikutusalueelle, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien VAMA-alueelle, joka sijaitsee lähimmillään vain 1,3–1,4 km päässä tuulivoimalapaikoista, sekä maakunnallisesti arvokkaisiin Vaunujoen kulttuurimaisemaan ja Kilpjoen-Hoipolan-Tyrväänkylän kulttuurimaisemaan. Lähivaikutusalueella VAMA-alueelle kohdistuvan muutoksen suuruuden on todettu olevan suuri kielteinen. Vaunujoen kulttuurimaisemaan ja Kilpjoen-Hoipolan-Tyrväänkylän kulttuurimaisemaan kohdistuvien muutosten ja vaikutuksen merkittävyyden on todettu olevan kohtalaisen kielteisiä. Tuulivoimalat sijaitsevat lähivaikutusalueella 0–7 kilometrin etäisyydellä ja ovat näkyessään niin kookkaita, että saattavat näkyessään hallita maisemaa. Tuulivoimaloiden arvioidaan paikoin vaikuttavan heikentävästi maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueiden tärkeisiin ominaispiirteisiin, joista merkittävimmät ovat maisemakuvan eheys ja yhtenäisyys, pitkät näkymät sekä pienipiirteisyys ja pienimittakaavaisuus. Maiseman voidaan kokea muuttuvan kielteiseen suuntaan modernin energiantuotannon muuttaessa historiallisten kulttuuriympäristöjen maisemaa. Tuulivoimaloiden aiheuttaman muutoksen suuruus tiemaisemissa voidaan kokea suureksikin kielteiseksi valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla. Myös arvoalueiden ulkopuolella, kylissä ja maaseudun pihapiireissä tuulivoimaloiden aiheuttaman muutoksen suuruuden arvioidaan olevan paikoin korkeintaan suuri kielteinen. Lähivaikutusalueelle sijoittuu myös alueita, joihin ei kohdistu muutoksia, koska ne ovat näkymäalueen ulkopuolella tai vähäisesti herkkiä alueita, jotka kestävät muutosta hyvin.

Välivaikutusalueen maiseman muutoksen suuruuden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta - suuri kielteinen muutos, vaikutusalueen herkkyyden vaihdellessa vähäi-

sestä suureen samaan tapaan kuin lähivaikutusalueella. Näkyessään 7–15 kilometrin etäisyydeltä, tuulivoimalat ovat edelleen melko kookkaita verrattuna muihin maiseman elementteihin. Näkymäalueet keskittyvät avoimille alueille, jotka ovat samalla asutuimpia ja maisemaltaan herkimpiä alueita ja suurimmaksi osaksi valtakunnallisesti- tai maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Vaikutukset ovat luonteeltaan samantapaisia kuin lähivaikutusalueella. Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaan ja Rautaveden kulttuurimaisemaan kohdistuvien vaikutuksen merkittävyys on taulukon 1.11 mukaan välivaikutusalueella kohtalainen kielteinen.

Kaukovaikutusalueen maiseman muutoksen suuruuden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta – kohtalainen kielteinen herkkyyden vaihdellessa vähäisestä suureen. Tuulivoimalat sijaitsevat 15–30 kilometrin päässä ja näkyvät pienellä osuudella koko alueen pinta-alasta. Näkymäalueilla ne voivat kuitenkin näkyä selkeästi, joten maiseman arvioidaan muuttuvan herkimpien alueiden näkymäalueilla korkeintaan jonkin verran kielteiseen suuntaan.

Valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin ympäristöihin kohdistuvat muutokset on arvioitu erikseen taulukossa 1.13. Siinä Vammalan kirkkoon ja Tyrvään vanhaan kirkkoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyys on luokiteltu suureksi kielteiseksi. Emil Danielssonin erämaa-ateljeeseen on katsottu kohdistuvan kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia, vaikka se sijaitsee 16,6 km etäisyydellä. Kohde on tyyliltään vahvasti kansallisromanttinen, mitä syrjäinen sijainti korostaa. Maisemassa mahdollisesti näkyvät tuulivoimalat ovat ristiriidassa kansallisromanttisen ateljeen erämaaympäristön kanssa, koska ateljeen historiassa oleellista ovat olleet nimenomaan paikalta avautuvat maisemat. Kaukovaikutusalueella myös Punkalaitumen keskustan kylämaisemaan ja Karkun taajamaan on arvioitu kohdistuvan merkitykseltään kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia. Lisäksi kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia on arvioitu kohdistuvan osaan maakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä, joita ovat mm. Äetsän tehtaat ja voimalaitokset, Kiikan kirkon ympäristö ja raitti sekä Vammalan keskusta. Korkeintaan kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia on lisäksi arvioitu kohdistuvan rakennetun ympäristön ydinkohteisiin Kilpjoen-Hoipolan-Tyrväänkylän kulttuurimaiseman, Villilän-Kiviniemen kulttuurimaiseman ja Kikkelänjoen kulttuurimaiseman alueilla.

Kappaleessa 1.6.4 *Vaihtoehtojen vertailu ja vaikutusten merkittävyys* on pyritty muodostamaan arvio hankevaihtoehtojen kokonaisuusvaikutuksista. Kokonaisarviossa todetaan, että lähi- ja välivaikutusalueen vaikutusten merkittävyyden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta - suuri kielteinen, merkittävimpien näkymäalueiden sijoituessa Kokemäenjokilaaksoon, jonne sijoittuvat myös merkittävimmät kulttuurimaiseman arvot ja tihein asutus. Kaukovaikutusalueen vaikutusten merkittävyyden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta – kohtalainen kielteinen vaikutus, näkyvyysalueiden vähäisyyden ja tuulivoimaloiden suhteellisen pitkän etäisyyden takia. Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 maisemavaikutusten merkittävyys arvioidaan kokonaisuutena kohtalaisesti kielteisiksi. Tämä arvio esitetään arvioinnin päätuloksena ja se on kirjattu YVA-selostukseen. Pirkanmaan maakuntamuseo huomauttaa, että vaikutuksen keskiarvon "laskeminen" on kulttuuriympäristön näkökulmasta ongelmallista, sillä yhtälössä ovat yhtä lailla mukana valtakunnallisesti arvokkaat, herkkyydeltään suuret alueet ja kohteet kuin herkkyydeltään vähäiset alueet. Kuitenkin juuri arvoalueille koh-

distuvat vaikutukset ovat hankkeen maisemavaikutusten arvioinnin kannalta oleellista tietoa, joten maisemavaikutusten arvioinnissa tulisi painottaa arvoalueita.

Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen mukaan vaihtoehdon VE2 maisemavaikutukset lähi-, väli- ja kaukovaikutusalueilla arvioitiin samoiksi kuin vaihtoehdossa VE1. Tuulivoimaloiden näkymäalueet sijoittuvat molemmissa vaihtoehdoissa suurin piirtein samoille alueille ja ne ovat laajuudeltaan samaa luokkaa. Merkittävin maisemavaikutusten ero aiheutuu vaihtoehtojen voimaloiden lukumäärästä, jolloin vaihtoehdon VE2 näkymäalueilla näkyy neljä voimalaa vähemmän. Hajanaisemman sijoittelunsa takia vaihtoehdon VE2 tuulivoimalat hahmottuvat etenkin hankealueen etelä- ja pohjoispuolen maisemissa yhtenäisen ryhmän sijaan hajanaisena muodostelmana tai vain yksittäisinä tuulivoimaloina. Joissakin tapauksissa hajanaisuudesta on arvioitu olevan maisemassa etua, osan voimaloista jäädessä piiloon. On kuitenkin myös arveltu, että joissain tapauksissa tämä voidaan kokea häiritsevämpänä kuin tuulivoimaloiden muodostama selkeä ryhmä.

Selvityksessä on todettu yhteenvetona, että vaihtoehtoja VE1 ja VE2 on vaikea laittaa maisemavaikutusten kannalta paremmuusjärjestykseen niiden samankaltaisuuden takia. Vaihtoehdon VE1 etuna on hieman suppeampi hankealue, yhtenäisempi tuulivoimaloiden muodostelma horisontissa sekä aurinkovoimaloiden aiheuttamien paikallisten maisemavaikutusten puuttuminen. Kuitenkin tuulivoimaloiden vähäisempi määrä maisemassa on lähtökohtaisesti maisemavaikutuksia vähentävä tekijä. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että hankevaihtoehdot olisivat vertailukelpoisemmat, mikäli VE2:n voimalat olisi sijoitettu tiivimmäksi ryhmäksi.

Sähkönsiirron vaihtoehtojen vertailussa on nähty selkeitä eroja. Maakaapelivaihtoehto SVE1a:n osalta vaikutuksen merkittävyys on vähäinen kielteinen - kohtalainen kielteinen. Maakaapelivaihtoehtojen SVE1b:n muutoksen suuruus on ei muutoksia – vähäinen kielteinen. Maisemavaikutusten näkökulmasta ovat maakaapelivaihtoehto SVE2a ja SVE2b, joiden osalta vaikutuksen merkittävyys on ”ei muutosta ja korkeintaan vähäinen kielteinen muutamissa paikoissa”. Ilmajohdon SVE3 osalta vaikutusten merkittävyys kohoaa metsässä ja VAMA-alueella (n. 19,8 km) suureksi kielteiseksi. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että mikäli hanke toteutuu, sähkönsiirto tulee toteuttaa vaihtoehdon SVE2a tai SVE2b pohjalta.

Eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia on käsitelty luvussa 3. Yhteisvaikutuksia muiden olemassa olevien tuulivoimaloiden sekä tiedossa olevien tuulivoimahankkeiden kanssa on tarkasteltu tarkemmin enintään 20 kilometrin etäisyydelle Ajoksenkankaan hankealueesta. Voimalahankkeiden yhteisvaikutukset maisemassa kohdistuvat erityisesti maisematilaltaan avoimille alueille, joita ovat mm. alueen jokilaaksot peltoaukeineen. Näin ollen yhteisvaikutukset kohdistuvat selkeimmin maiseman herkimille alueille. Eri hankkeiden tuulivoimaloiden näkyvyyttä maisemassa on havainnollistettu ns. 360o -havainnekuvin, jotka antavat erinomaisen käsityksen yhteisvaikutuksista kuvauspaikallaan.

Sastamalassa tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia maisemaan aiheuttaa Ajoksenkankaan ja Kärmekeallion suunniteltujen tuulivoimaloiden yhteiselle välivaikutusalueelle. Kärmekeallion kanssa yhteiset näkymäalueet sijoittuvat näkymäalueanalyysin mukaan Rautaveden kulttuurimaiseman VAMA-alueella, järven länsi- ja keskio-

sien vesialueille ja Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, Vaunujoen kulttuurimaisemien maakunnallisesti arvokkaalle alueelle, Vammalan keskustaajaman läntisille ranta-alueille ja Liekovedelle. Ajoksenkankaan ja Kärmevallion tuulivoimalat näkyvät yhteisille näkymäalueille Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien VAMA-alueella laajimmin Liekoveden länsiosaan ja paikoin jokivarren peltoaukeille.

Suurelta osin eri hankkeiden voimalat näkyvät katselupisteen pohjois- ja eteläpuolella. Rautaveden selkävesiltä lännen suuntaan katsottaessa Ajoksenkankaan ja Kärmevallion voimaloita on mahdollista nähdä samassa laajassa näkymässä. Yhteisvaikutusten ei arvioida olevan toisiaan huomattavasti vahvistavia tai yhteisvaikutukseltaan merkittäviä. Vaunujokilaakson alueelle näkyy laajasti Ajoksenkankaan ja Kärmevallion tuulivoimaloita. Kärmevallion tuulivoimalat sijoittuvat lähimmillään Vaunujokilaaksosta noin 3,5 km etäisyydelle ja Ajoksenkankaan voimalat noin 7,5 km etäisyydelle. Yhteisvaikutukset Vaunujokilaaksossa arvioidaan korkeintaan hieman toisiaan voimistaviksi. Tuulivoimaloiden aiheuttamat yhteismaisemavaikutukset ovat kokonaisuudessaan hieman voimakkaammat, kuin pelkässä Ajoksenkankaan hankkeessa, koska näkyessään samoille alueille tuulivoimalat luovat kokonaisvaltaisemmin tuulivoiman tuotantoalueen tuntua maisemaan. Yhteisellä vaikutusalueella vaihtoehdon VE1 yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa ovat näkyvien tuulivoimaloiden suuremman lukumäärän takia hieman suuremmat kuin vaihtoehdon VE2.

Kappaleessa 1.7 *haitallisten vaikutusten ehkäiseminen ja lieventäminen* todetaan mahdolliseksi maisemavaikutusten lieventämiskeinoiksi voimaloiden kokonaiskorkeuden laskeminen, voimaloiden määrän vähentäminen, voimaloiden sijoittelu, voimaloiden värin valinta, lentoestevalojen voimakkuuden ja värin valinta sekä puuston istuttaminen. Nykyisissä suunnitelmavaihtoehdoissa voimalat muodostavat pitkän itä-länsisuuntaisen rivistön, jossa maksimimäärä voimaloita näkyy erityisesti pohjoisen- ja etelän suuntaan. Pohjoispuolella tämä merkitsee laajoja näkyvyysalueita juuri maiseman arvoalueilla. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että hankkeessa tulee tutkia kielteisten maisemavaikutusten lieventämistä erityisesti VE2:n voimaloiden sijoittelua tiivistämällä. Myös yhteysviranomaisen on jo hankkeen YVA-ohjelmasta 14.6.2024 antamassaan lausunnossa (PIRELY/14140/2023) todennut: *alue on haastava maisemavaikutusten vuoksi, joten Pirkanmaan liitto suosittaa tarkastelemaan myös vaihtoehtoa, jossa voimalat sijoittuisivat maisemallisiin arvokohteisiin nähden tiiviimmin ja kauemmas sen sijaan, että ne levittäytyvät laajasti itä-länsisuuntaisesti.*

Arkeologinen kulttuuriperintö

Hankkeeseen liittyen on vuonna 2024 suoritettu arkeologinen inventointi, jota on täydennetty vuonna 2025 Pirkanmaan maakuntamuseon kommenttien perusteella (Heilu Oy, 2025). Maakuntamuseo on kommentoinut vuosien 2024-2025 loppuraporttia sähköpostiviestissään inventoijalle ja esittänyt siihen täsmennyksiä sekä puuttuvien tietojen lisäämistä. Päivitetty inventointiraportti tulee toimittaa maakuntamuseolle hyväksyttäväksi ja arkistoitavaksi Museoviraston tietojärjestelmään; hyväksytty raportti tulee lisätä YVA-aineistoon alkuperäisen raportin (2024) tilalle.

Inventoinnin täydennyksessä on paikannettu kaksi uutta arkeologista kohdetta - ajoittamaton kivirakenne *Veteinen* (inv. kohde 26) sekä kultti- ja tarinapaikka *Ristilähde*

(kohde 27, muinaisjäännösrekisteritunnus 1000055918). Maakuntamuseo huomauttaa, että näitä uusia kohteita ei ole otettu huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa ja YVA-selostuksen liite 20 (*Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys sekä arkeologisen kulttuuriperinnön selvitys*) on siten tältä osin puutteellinen. Selvityksen kuvan 1-4 mukaan molemmissa hankevaihtoehdoissa (VE 1 ja VE2) kohteen Veteinen kautta on linjattu kulkemaan uusi huoltotie. Ristilähteen viereen, sen länsipuolelle on suunniteltu kaapelireitti SVE2a.

Ottaen huomioon, että kivirakenteen *Veteinen* iän ja merkityksen selvittäminen tulee todennäköisesti vaatimaan tarkempia tutkimuksia ja kohdetta saattaa koskea muinaismuistolain rauhoitus, vaikutusten arvioinnin puutteellisuutta ei voida näiltä osin pitää vähäisenä. Myös kohteen *Ristilähde* arvon määrittämiseen liittyy avoimia kysymyksiä. Perimätiedon mukaan kyseessä on kastelähteenä käytetty lähde (Kiikan seurakunta 1662-1962, s. 43-44; Sastamalan historia 1, s. 588). Tämän tyyppiset arkeologiset kohteet ovat hyvin harvinaisia, ja niiden tutkimukseen liittyy metodologisia haasteita.

Vuoden 2024 inventointiraporttiversion mainittujen arkeologisten kohteiden osalta hankkeen vaikutusten arviointia voidaan pitää riittävänä ja hyvin perusteltuna. Hankealueelle ja sähkönsiirtoreiteille sijoittuvien, vuonna 2024 tiedossa olleiden kohteiden käsittely liitteen 20 selvityksessä on kiitettävän seikkaperäistä ja systemaattista. Selvityksessä on myös kiitettävän paljon huomiota kiinnitetty lieventämistoimenpiteisiin, joilla kielteisiä vaikutuksia voidaan välttää tai vähentää. Myös arvioinnin epävarmuustekijät on tuotu esille asianmukaisesti. Selvityksen taulukoiden käytettävyyttä voisi tosin hieman parantaa: sähkönsiirtolinjojen vaikutuksia koskevissa taulukoissa tulisi Etäisyys sähkönsiirrosta -sarakkeen otsikossa täsmentää, että kyse on kohteiden etäisyydestä reitin keskilinjasta, ja kaapelivaihtoehdoissa mainita myös kaapelilinjan vaatiman työalueen leveys.

Arvioinnin yhteenvedossa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta (YVA-selostus, s. 18 ja 26; liite 20, s. 180-181) todetaan, että tuulivoimaloiden vaihtoehdoista VE1 ja VE2 kummallakaan "ei ole erittäin suuria kielteisiä vaikutuksia mihinkään hankealueen arkeologisen kulttuuriperinnön kohteeseen, vaikka ilman lieventämistoimenpiteitä molemmilla vaihtoehdoilla on suuria kielteisiä vaikutuksia useaan hankealueen arkeologiseen kulttuuriperinnön kohteeseen - -." Vaihtoehdossa VE1 suuri kielteinen vaikutus (ilman lieventämistoimenpiteitä) on yhteen, ja vaihtoehdossa VE2 kolmeen arkeologiseen kohteeseen. Vaihtoehdolla VE1 on kohtalainen kielteinen vaikutus (ilman lieventämistoimenpiteitä) kolmeen arkeologiseen kohteeseen ja vaihtoehdolla VE2 yhteen arkeologiseen kohteeseen. Vaihtoehdon VE1 vaikutukset tuulivoimaloiden hankealueen arkeologiseen kulttuuriperintöön ovat hieman vaihtoehtoa VE2 pienemmät. Sähkönsiirron maakaapelivaihtoehdoista SVE1b, SVE2a ja SVE2b ovat arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta suositeltavimpia, koska niistä ei aiheudu lainkaan vaikutuksia tunnettuun arkeologiseen kulttuuriperintöön. Vaihtoehdon SVE2a:n varrella sijaitsee 7 arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetta, mutta maakaapeli voidaan rakentaa ilman vaikutuksia tunnettuun arkeologiseen kulttuuriperintöön. Sähkönsiirron vaihtoehdossa SVE1a "vaikutuksia kohdistuu ainoastaan yhteen tunnettuun kiinteään muinaisjäännökseen, Ruoskakivenmäkeen. Vaikutuksen merkittävyys voidaan

rajata lieventämistoimenpiteillä niin, ettei kielteisiä vaikutuksia muodostu lainkaan – mutta ilman lieventämistoimenpiteitä vaikutukset voisivat olla suuria kielteisiä."

Pirkanmaan maakuntamuseo on YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa todennut, että maisemallisten vaikutusten arvioinnissa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta tulisi käyttää mm. näkymäalueanalyysiä ja riittäviä kuvasovitteita. Maakuntakaavassa osoitettujen maakunnallisten *arkeologisen perinnön ydinalueiden* ja valtakunnallisesti merkittävän *Kaukolan VARK*-alueen osalta kuvasovitteista tulisi ilmetä muinaisjäännösten esiintyminen ja sijainti suhteessa tuulivoimaloihin. Maakuntamuseo toteaa, että edellytetty havainnekuva-aineisto puuttuu, mikä heikentää ympäristövaikutusten arvioinnin laatua huomattavasti. Lisäksi näkymäalue-analyysin kartat on esitetty niin pienessä mittakaavassa ja heikolla resoluutiolla, että niiden käyttö on ongelmallista. Taulukon 2-13 (VARK-alueisiin ja Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n arkeologisen perinnön ydinalueisiin kohdistuvien visuaalisten muutosten suuruus ja vaikutusten merkittävyys) sanallinen arviointi on kuitenkin seikkaperäinen ja vaikuttaa perustuvan riittävästi analyysiin. Arviointitaulukon mukaan tuulivoimaloiden rakentamisella tulisi olemaan kohtalainen kielteinen vaikutus sekä valtakunnallisesti merkittävään arkeologiseen kohteeseen/alueeseen (VARK) että kahteen maakunnalliseen arkeologisen perinnön ydinalueeseen.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta YVA-selostus ja -selvitys (liite 20) ovat pääosin riittävän perusteellisia ja seikkaperäisiä. Arvioinnista puuttuu kuitenkin kaksi arkeologista kohdetta, joihin voi kohdistua merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Lisäksi maisemallisia muutoksia koskevassa kuva- ja kartta-aineistossa on puutteita ja YVA-selostuksen liitteistä puuttuu päivitetty arkeologisen inventoinnin raportti. Aineiston täydentämiseen näiltä osin tuleekin kiinnittää huomiota. Hankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa on otettava huomioon em. selvityksen suositukset ja huolehdittava kiinteiden muinaisjäännösten sekä muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden säilymisen turvaamisesta.

Pirkanmaan maakuntamuseo on aikaisemmissa lausunnoissaan suhtautunut kriittisesti hankkeen toteuttavuuteen sen arvokohteille aiheuttamien suurten kielteisten maisemavaikutusten vuoksi. Maakuntamuseon näkemyksen mukaan YVA-selostusaineistossa arvioidut vaikutukset eivät ole erityisesti lähi- ja välivaikutusalueen herkimpien alueiden ja -kohteiden (edellä kuvatut merkitykseltään suuret kielteiset vaikutukset) osalta hyväksyttäviä. Alueidenkäyttölain (AKL) 77b §:n mukaan tuulivoimarakentamisen ja maankäytön tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön, ja AKL 39 §:n mukaan yleiskaavassa on otettava huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää edelleen harkittavaksi Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta luopumista ja kaavoittamisen keskeyttämistä.

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Anna-Leena Lehto

Tiedoksi: Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut; Pirkanmaan liitto

A-LL/a-II/va

25.01.2026

BX1271
574/10.02/2025

Lupa- ja valvontavirasto

PL 20
13035

1. Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö, 26.12.2025, BV24889
2. PIRELY/14140/2023

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUS, AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKE, SASTAMALA

Pirkanmaan ELY-keskus on 1. viiteasiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausunnon Sastamalan kaupunkiin sijoittuvan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (2.viite).

Hankkeen YVA-menettelyssä käsitellään kahta hankevaihtoehtoa. Hankevaihtoehto VE1 sisältää 12 tuulivoimalaa ja hankevaihtoehto VE2 kuusi (6) tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus maanpinnasta on enintään 260 metriä ja yksittäisen voimalan teho on enintään 8 MW. Osana hankevaihtoehtoa VE2 vaihtoehtoa arvioidaan hankkeen itälaitaan tuulivoimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 ha kokoinen aurinkovoima-alue, jonka paneelialueen pinta-ala on noin 15,9 ha ja teho noin 15 MW.

Hankkeen ulkoisen sähkönsiirron osalta YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa: SVE1a-b ja SVE2a-b, joissa sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla Carunan 110 kV Sastamala-Äetsän verkkoon sekä SVE3, jossa sähkönsiirto toteutetaan 110kV ilmajohdolla Fingridin Harjavalta-Melon verkkoon. Ilmajohdon pituus on noin 20 kilometriä.

Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeissa

Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. Logistiikkarykmentit (1.-3.) antavat lausunnot kaavoista sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Pääesikunnan operatiivinen osasto antaa tuulivoimatoimijoille Puolustusvoimien lausunnot tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä

Puolustusvoimien lausunto YVA-selostuksesta

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on käsitelty tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan. YVA-selostuksen luvun 31 (Vaiku-

tukset Puolustusvoimien toimintaan) mukaan hankkeen toteuttamiselle on saatu Puolustusvoimilta puoltava lausunto toukokuussa 2023.

Puolustusvoimat kuitenkin huomauttaa, että YVA-selostuksen hankevaihtoehdon VE1 tuulivoimaloiden lukumäärä poikkeaa niistä tiedoista, joiden perusteella Pääesikunta on antanut lausuntonsa. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyytensä lausunnon mukaisista tiedoista, hankevastaavan tulee saada Pääesikunnalta uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.

Ajantasaisiin hanketietoihin (tuulivoimaloiden lukumäärä, maksimikokonaiskorkeus, koordinaatit) perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytensä lausunto tulee saada ennen rakentamisluvan perusteena käytettävän kaavan hyväksymistä.

Yhteystiedot

2. Logistiikkarykmentti vastaa Puolustusvoimien alueidenkäytön edunvalvonnasta Pirkanmaan alueella. Lausuntopyynnöt ja kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla kirjaamo.2logr@mil.fi tai 2. Logistiikkarykmentin esikunta (2LOGRE), PL 1000, 20811 TURKU.

Rykmentin komentaja
Kommodori

Mika Salin

Kiinteistöpäällikkö
Diplomi-insinööri

Maiju Kiviluoma

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

Sastamalan kaupungin ympäristölautakunnan lausunto koskien Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta

YMPLTK 14.05.2024 § 65

Sastamalan kaupungin hallitus on tehnyt päätöksen Ajoksenkankaan tuulivoimayleiskaavan käynnistämisestä 15.5.2023.

Tuulivoimahankkeesta vastaava toimija on Elements Suomi Oy. Ajoksenkankaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma kuulutettiin nähtäville 9.5.2023.

Tuulivoimakaavoituksen rinnalla laaditaan hankkeesta ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen osalta on tehty YVA-tarveharkinta. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan hankkeelle tulee suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettely.

YVA-ohjelman laadinta tapahtuu Pirkanmaan ELY-keskuksen ohjaamana. Arviointimenettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimintaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea. Arviointi ei ole lupamenettely. Arvioinnin tuottamaa tietoa käytetään hankkeen kaavoituksessa ja siltä osin tehtävien päätöksien tukena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on kaksivaiheinen menettely, joka muodostuu arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheista. Molemmissa vaiheissa osalliset voivat esittää mielipiteitään hankkeesta ja yhteysviranomaisen pyytää lausuntoja tarpeellisiksi katsomiltaan tahoilta. Yhteysviranomaisena toimii Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). YVA-konsulttina on Ramboll Finland Oy.

Pirkanmaan ELY-keskus on kuuluttanut ja asettanut nähtäville Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta laaditun ympäristövaikutusten arviointiohjelman 17.4.-16.5.2024. Nyt käsillä olevassa arviointiohjelmassa kerrotaan, mitä hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja ja vaikutuksia YVA-prosessin aikana tullaan selvittämään. Selvitysten tulokset ovat nähtävissä loppuvuodesta 2024 valmistuvassa arviointiselostuksessa, jonka osalta järjestetään myös nähtävillä olo ja kuuleminen. Ympäristövaikutusten arviointimenettely päättyy keväällä 2025, kun yhteysviranomaisen on arvioinut selostuksesta saadut lausunnot ja mielipiteet ja antanut perustellun päätelmänsä arviointiselostuksesta.

[Linkki Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA materiaaliin.](#)

Ympäristölautakunta

§ 65

14.05.2024

Ympäristölautakunta

§ 6

20.01.2026

<http://www.ymparisto.fi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-YVA>

Valmistelija

maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila

Esittelijä

Maankäyttöjohtaja

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää antaa liitteenä olevan lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila, puh. 040 6372321, sähköposti:
etunimi.sukunimi@sastamala.fiYMPLTK 20.01.2026 § 6
283/10.02.04/2023

Pirkanmaan ELY-keskus on pyytänyt Sastamalan kaupungin kaavoituksen lausuntoa koskien Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta laadittua ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Sastamalan kaupunki on tehnyt päätöksen Ajoksenkankaan tuulivoimayleiskaavan käynnistämisestä 15.5.2022. Tuulivoimahankkeesta vastaava toimija on Elements Suomi Oy. Ajoksenkankaan tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma kuulutettiin nähtäville 24.5.2023.

Tuulivoimakaavoituksen rinnalla laaditaan hankkeesta ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen osalta on tehty YVA-tarveharkinta. Pirkanmaan ELY-keskuksen antaman päätöksen mukaan hankkeelle tulee suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettely.

YVA-ohjelman laadinta tapahtuu Lupa- ja valvontaviraston (ennen Pirkanmaan ELY-keskuksen) ohjaamana. Arviointimenettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimintaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea. Arviointi ei ole lupamenettely. Arvioinnin tuottamaa tietoa käytetään hankkeen kaavoituksessa ja siltä osin tehtävien päätöksien tukena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on kaksivaiheinen menettely, joka muodostuu arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheista. Molemmissa vaiheissa osalliset voivat esittää mielipiteitään hankkeesta ja yhteysviranomaisen pyytää lausuntoja tarpeellisiksi katso miltaan tahoilta. Yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. YVA-konsulttina on FCG Finnish Consulting Group Oy.

Ympäristölautakunta

§ 65

14.05.2024

Ympäristölautakunta

§ 6

20.01.2026

Pirkanmaan ELY-keskus on kuuluttanut ja asettanut nähtäville Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta laaditun ympäristövaikutusten arviointiselostuksen 26.11.2025. Arviointiselostuksessa arvioidaan suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen vaikutuksia. Kuulutus ja arviointiselostus ovat nähtävillä 26.11.2025-26.1.2026.

Linkki Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA materiaaliin.

www.ymparisto.fi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-yva

Valmistelija	maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila
Esittelijä	Maankäyttöjohtaja
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta päättää antaa lausunnon, jota tarkennetaan tarpeen mukaan kokouksessa.
Päätös	Ympäristölautakunta päätti antaa lausunnon, jota tarkennettiin kokouksessa. Merkittiin pöytäkirjaan, että Marika Helenius jääväsi itsensä asian käsittelystä (intressijäävi). Varajäsen Antti Riutta oli paikalla tämän pykälän käsittelyn ajan.
Lisätietoja	maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila, puh. 040 6372321, sähköposti: etunimi.sukunimi@sastamala.fi

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon 21.1.2026

Otteen oikeaksi todistaa

21.01.2026

Tarja Huhta

Tarja Huhta

pöytäkirjanpitäjä

Sastamalan kaupunki

Ote pöytäkirjasta

4/4

Ympäristölautakunta

§ 65

14.05.2024

Ympäristölautakunta

§ 6

20.01.2026

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 6

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Lausunto koskien Sastamalan kaupungin alueelle suunnitellun Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta

Sastamalan kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on toteutettu riittävällä tasolla.

Ympäristölautakunta haluaa nostaa esiin ympäristövaikutusten arvioinnin ja Sastamalan kaupungin valtuuston 21.1.2022 vahvistamat periaatteet, jotka ohjaavat Sastamalassa tapahtuvaa tuulivoimakaavoitusta ja rakentamista (Liite1).

Ympäristövaikutusten arvioinnin tulisi perustua toteuttamiskelpoiisiin ratkaisuihin. Sastamalan kaupungin tuulivoimarakentamisen periaatteet ovat tiukempia kuin lain asettamat vaatimukset. Näin ollen kaupungin asettamat vaatimukset ovat keskeisimmät kriteerit tuulivoimahankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa. Ajoksenkankaan haketoimija on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Periaatteet pitävät sisällään 9 kohtaa, joista YVA:n selvitykseen liittyen keskeisimmät noudatettavat periaatteet ovat:

- Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.
- Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Tuulivoimaloiden melutasoista tilataan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä.
- Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 260 metriä.

Nyt valmistuneessa ympäristövaikutusten arvioinnissa vertailtavista vaihtoehdoista kumpikaan ei täytä Sastamalan kaupungin asettamia vaatimuksia melun ja etäisyyksien osalta. Vaihtoehdossa 1 melu ylittää kaupungin asettaman 35 dB(A) melurajan 19 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Vaihtoehdossa 2 melu ylittää kaupungin asettaman 35 dB(A) melurajan 9 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Vaihtoehdossa 1 etäisyys tuulivoimalasta ylittää kaupungin asettaman 1200 m etäisyyden 2 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Vaihtoehdossa 2 etäisyys tuulivoimalasta ylittää kaupungin asettaman 1200 m etäisyyden 5 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. (liite2)

Kun tuulivoimahankkeen/kaavoituksen mahdollisia vaikutuksia arvioidaan, olisi suotavaa, että näissä prosesseissa huomioitaisiin kuntien asettamat tiukemmat vaatimukset, jotka ovat kuitenkin keskeisimpiä hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa.

Kaupungin huomioita laaditusta vaikutusten arvioinnista

Kulttuuri- ja maisema-alueet/kohteet

Hankealueen länsipuolella on useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita kulttuuri- ja maisema-alueita/kohteita. Jotta hankkeen vaikutuksia kulttuuri- ja maisema-alueisiin voitaisiin paremmin arvioida olisi ollut toivottavaa, että materiaalissa olisi esitetty karttatarkastelu, jossa näkyisi päällekkäin kulttuuri- ja maisemakohteet sekä tuulivoimaloiden näkymäanalyysi.

YVA-selostuksen kuvasovitteissa ei ilmene, että voimalat nousisivat kulttuurimaisemassa hallitseviksi elementeiksi. Pirkanmaan maakuntakaava valmisteluaineistossa (Maisemavaikutusten synteesiraportti 2024) on kuitenkin havainnekuvia, joista voi todeta, että vaikutus valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin on merkittävä. Synteesiraportti ottaa myös kantaa lieventämiskeinoihin. Liite.

Hevostila osoitteessa Pieskanmaantie 10

Kaupungin näkemyksen mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Tuulivoimapuiston keskellä jäävään hevostilaan. Tilalla on hoitohevosia ja tuulivoimapuiston alueelle suuntautuvaa ratsastustoimintaa. Tuulivoimahankkeella on ilmeistä vaikutusta hevostilan toimintaan, joka olisi tullut ottaa esiin ympäristövaikutusten arvioinnissa. (liite3)

Sähkön siirto tuulivoima-alueelta

Ympäristövaikutusten arvioinnissa yhtenä sähkönsiirtovaihtoehtona on esitetty sähkön siirtoa ilmajohtolla, joka olisi pituudeltaan 19,8 km.

Sastamalan kaupunki ei pidä ilmajohtovaihtoehtoa toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona, sillä se aiheuttaisi maisemaan ja luonnonympäristöön itse tuulivoimapuistoa merkittävämmän haitan.

Esitys jatkovalmisteluun tuotavasta vaihtoehdosta

Ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella on Sastamalan kaupungin ympäristölautakunta esittänyt jatkovalmisteluun vaihtoehtoa 2.

Yhteenveto

Selvitys on laadittu riittävällä tarkkuudella lukuun ottamatta esille nostettuja asioita. Sastamalan kaupungin näkemyksen mukaan myös YVA-prosessissa tulee huomioida kaupunkien ja kuntien tuulivoimalle asettamat vaatimukset, jolloin arviointi antaa kuntalaisille, päättäjille ja kunnan virkamiehille oikeanlaisen kuvan toteutettavasta hankkeesta.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen valmistumisen jälkeen on kaupungille toimitettu aluetta koskeva kaavaluonnos, joka perustuu vaikutustenarvioinnissa olleeseen 2 vaihtoehtoon.

Toimitetun kaavaluonnoksen melumallinnus poikkeaa huomattavasti YVA-prosessin melumallinnuksesta. Kaavaluonnoksen melumallinnuksessa 35 dBA melu leviää pienemmälle alueelle, ja saattaa muuttaa kaavan kaupungin meluvaatimusten osalta. Tämä asia ratkaistaan kaavaluonnoksen käsittelyn yhteydessä. Lopullinen arviointi tapahtuu, kun hanketoimija vahvistaa käytettävän voimalatyyppin.

Sastamalan valtuuston 21.2.2022 vahvistamat tuulivoimaloiden sijoittumisen ja rakentamisen periaatteet

1. Kaikille yli yhden (1) MW:n nimellistehoisille tuulivoimaloille on mahdollista myöntää rakennuslupa vain kaavoituksen kautta.

Perustelut: Tuulivoimaloilla ja jo yhdelläkin voimalalla on merkittäviä vaikutuksia ympäristöön, mistä johtuen tuulivoimaloiden toteuttaminen edellyttää laajaa ja laadukasta vaikutusten arviointia ja laajaa kuntalaisten ja maanomistajien kuulemista. Riittävä kuuleminen ja vaikutusten arviointi on mahdollista vain kaavoituksella.

2. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

Perustelut: Lainsäädäntö mahdollistaa tuulivoimaloiden sijoittamisen 700 metrin etäisyydelle asutuksesta. Tuulivoimaloiden koon kasvaessa koetaan ne lähiympäristössä maisemallisesti haitallisina, eikä 700 metrin etäisyyttä pidetä nykyään riittävänä. Sastamalan osalta on otettava huomioon, että tuulivoimapuistoalueet sijoittuvat metsäisille alueille, mikä vähentää niiden maisemavaikutusta. Jos minimietäisyyttä asutuksesta kasvatettaisiin esitetystä 1200 metrin etäisyydestä, vähentäisi se merkittävästi tuulivoimaloiden rakentamismahdollisuuksia ja mahdollistaisi vain muutamien voimaloiden toteuttamisen puistoihin.

3. Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Tuulivoimaloiden melutasoista tilataan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä.

Perustelut: Tuulivoimaloiden merkittävimpanä haittavaikutuksena pidetään melua. Tästä johtuen on valtioneuvosto määritellyt tuulivoimaloille normaalia kaavoitusta tiukemmat melun ohjearvot. Viranomaisten melun ohjearvo tuulivoimarakentamiselle on 40 dBA (yöaikaan). Muussa kaavoituksessa melun enimmäisarvo asutukselle on 45 dBA (yöaikaan). Tuulivoimaloiden meluvaikutuksen minimoimiseksi esitetään, että Sastamalassa tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

4. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 260 metriä.

Perustelut: Tuulivoimaloiden korkeus vaikuttaa merkittävästi niiden maisemallisiin vaikutuksiin. Tällä hetkellä kaavoja laaditaan jo 350 metriä korkeille voimaloille. 260 metrin korkeutta voidaan pitää riittävänä tuulivoimaloiden sähkön tuotannon kannalta. 260-metrinen voimalan napakorkeus on noin 190 metriä.

5. Tuulivoimaloita ei saa sijoittaa avoimille peltoalueille.

Perustelut: Avoimille alueille sijoitetut tuulivoimalat näkyvät voimakkaasti

ympäristöönsä. Selkein ero metsäalueelle sijoitettuihin voimaloihin on, että metsä peittää merkittävästi tuulivoimaloiden näkyvyyttä niiden lähialueille.

6. Kaavoituksen alkuvaiheessa tulee kaikkien alle kahden (2) kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista sijoittuvien asuin- ja lomarakennusten osalta tehdä arvio ja kuvasovite tuulivoimaloiden näkyvyydestä.

Perustelut: Kuvasovitteiden pohjalta kiinteistön omistaja ja kaavoitusta ohjaava kaupunki pystyvät paremmin arvioimaan tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia.

7. Toimija sitoutuu tekemään häitakorvaussopimukset vähintään 40 dBA:n melualueen (tuulivoimaa koskeva ulkomelun ohjearvo) laajuudelta, jotta maanomistajat saavat taloudellista korvausta melualueen aiheuttamasta rajoitteesta. Näiden sopimusten tulee olla korvauseriaatteiden osalta yhteneviä kaikkien maanomistajien kanssa.

Perustelut: Tuulivoimalan melualueelle (vähintään 40 dBA) ei ole mahdollista saada rakennuslupia asuin- tai lomarakentamiselle. Jo rakennettujen tuulivoimaloiden välittömään läheisyyteen ei ole myöskään mahdollista rakentaa toista tuulivoimalaa, koska se vähentäisi aiemmin rakennetun voimalan hyödyntämää tuulta. Näistä haitoista johtuen tulee kiinteistön omistajalle maksaa häitakorvausta.

8. Tuulivoimatoimijoiden tulee esittää tuulivoimaloita koskevat purkuvakuudet ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä.

Perustelut: Jotta kaupunki voi varmistua siitä, että tuulivoimaloilla on asianmukaiset purkuvakuudet, tulee ne esittää kaupungille. Vakuudet tulee esittää viimeistään silloin, kun kaava on menossa hyväksymiskäsittelyyn. Näin siksi, koska vasta tuolloin voimaloiden sijaintipaikat on määriteltävä lopullisesti.

9. Tuulivoiman rakentajayrityksen pitää sitoutua korvaamaan kaikkien tarvittavien uusien siirtolinjojen ja teiden maapohjan puusto maanomistajille ns. täyden korvauksen periaatteella ennen kaavan vahvistamista tehtävillä sopimuksilla. Lisäksi kaupunki suosittelee, että myös kaavan ulkopuolisissa lunastuksissa käytetään ns. täyden korvauksen periaatetta.

Ajoksenkankaan ympäristövaikutusten arvioinnissa käsiteltyjen tuulivoimapuistojen toteutusvaihtoehtojen poikkeaminen Sastamalan kaupungin valtuuston 21.2.2022 vahvistamien tuulivoimaloiden sijoittumisen ja rakentamisen periaatteista (melun ja etäisyys).

- 1. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.**

Perustelut: Lainsäädäntö mahdollistaa tuulivoimaloiden sijoittamisen 700 metrin etäisyydelle asutuksesta. Tuulivoimaloiden koon kasvaessa koetaan ne lähiympäristössä maisemallisesti haitallisina, eikä 700 metrin etäisyyttä pidetä nykyään riittävänä. Sastamalan osalta on otettava huomioon, että tuulivoimapuistoalueet sijoittuvat metsäisille alueille, mikä vähentää niiden maisemavaikutusta. Jos minimietäisyyttä asutuksesta kasvatettaisiin esitetystä 1200 metrin etäisyydestä, vähentäisi se merkittävästi tuulivoimaloiden rakentamismahdollisuuksia ja mahdollistaisi vain muutamien voimaloiden toteuttamisen puistoihin.

- 2. Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Tuulivoimaloiden melutasoista tilataan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä.**

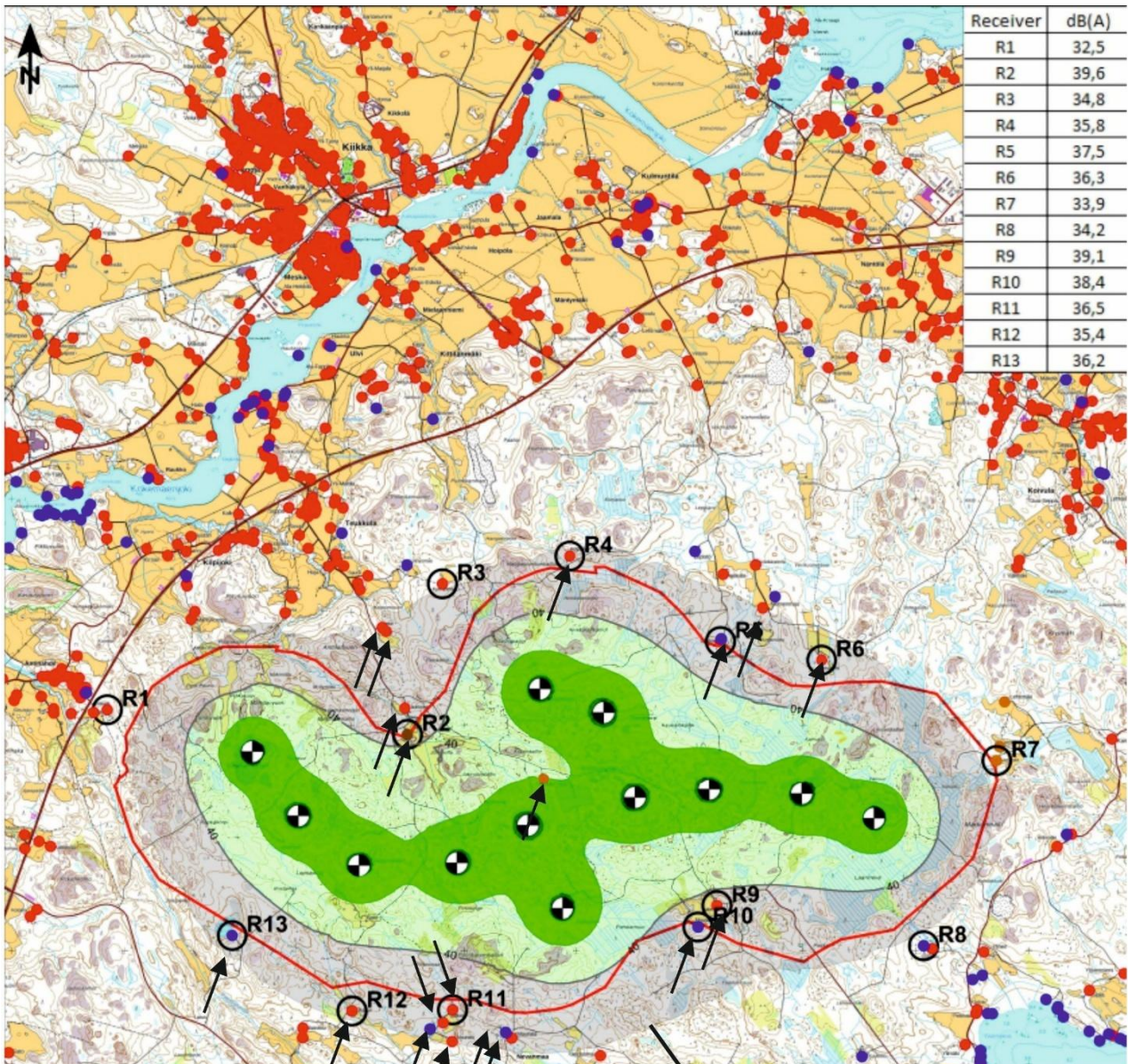
Perustelut: Tuulivoimaloiden merkittävimpänä haittavaikutuksena pidetään melua. Tästä johtuen on valtioneuvosto määritellyt tuulivoimaloille normaalia kaavoitusta tiukemmat melun ohjearvot. Viranomaisten melun ohjearvo tuulivoimarakentamiselle on 40 dBA (yöaikaan). Muussa kaavoituksessa melun enimmäisarvo asutukselle on 45 dBA (yöaikaan). Tuulivoimaloiden meluvaikutuksen minimoimiseksi esitetään, että Sastamalassa tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 1 (VE1) melun ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Melua koskeva periaate;

Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dB(A):n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Metsästysseuran talo
- ✕ Tuulivoimala
- Reseptoripiste

Harmaa rasteri osoittaa alueen, jolla melu ylittää 35 dB(A).

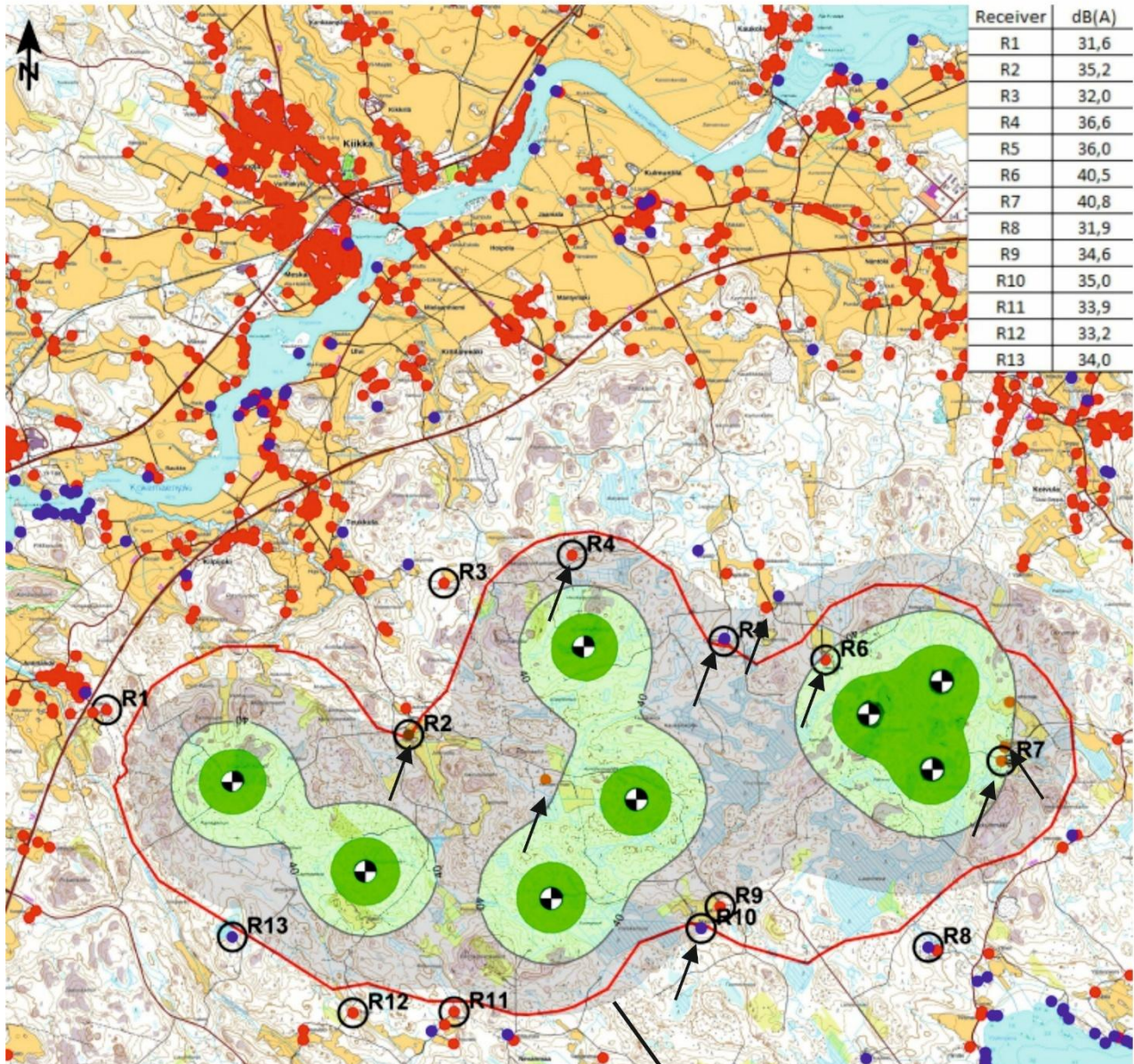
↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla melu ylittää 35 dB(A). Tällaisia kohteita on 19 kpl.

Tuulivoimapaisto vaihtoehto 2 (VE2) melun ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Melua koskeva periaate;

Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dB(A):n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

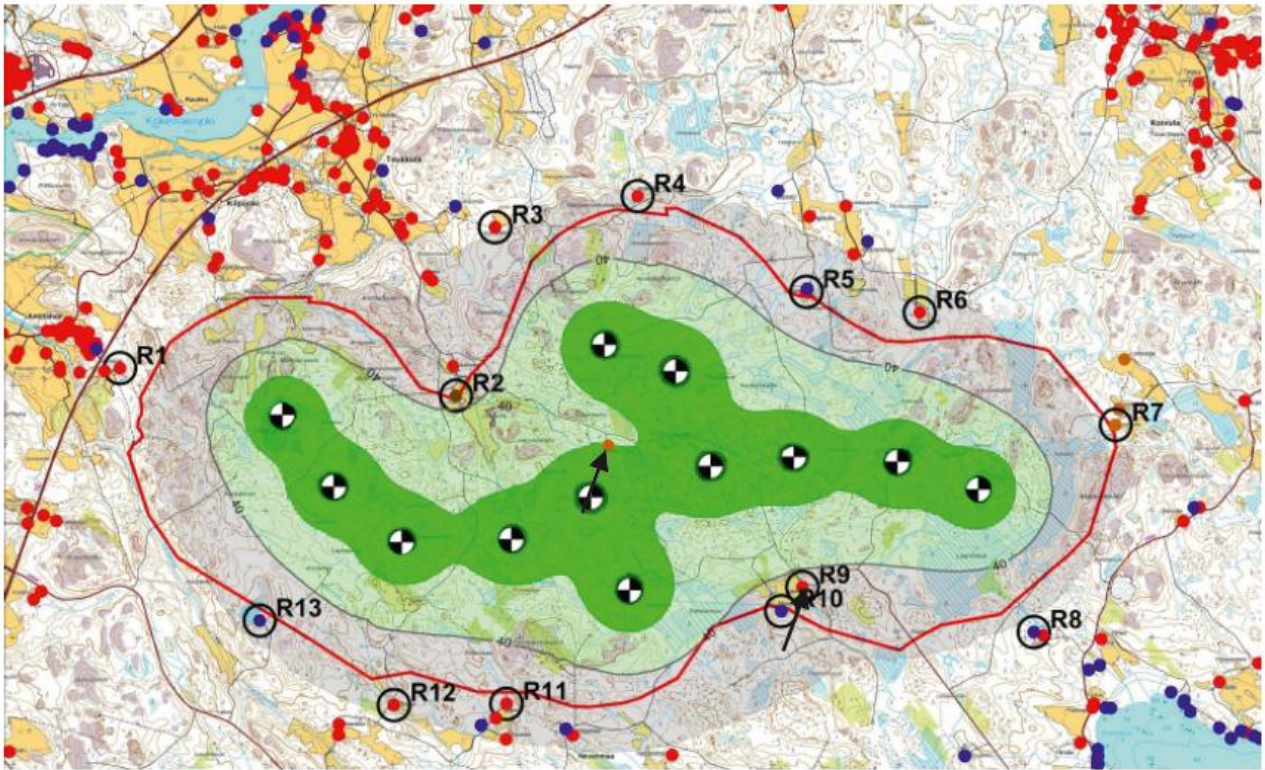

- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Metsästysseuran talo
- Tuulivoimala
- Reseptoripiste

Harmaa rasteri osoittaa alueen, jolla melu ylittää 35 dB(A).

Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla melu ylittää 35 dB(A). Tällaisia kohteita on 9 kpl.

Melua koskeva periaate;
Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

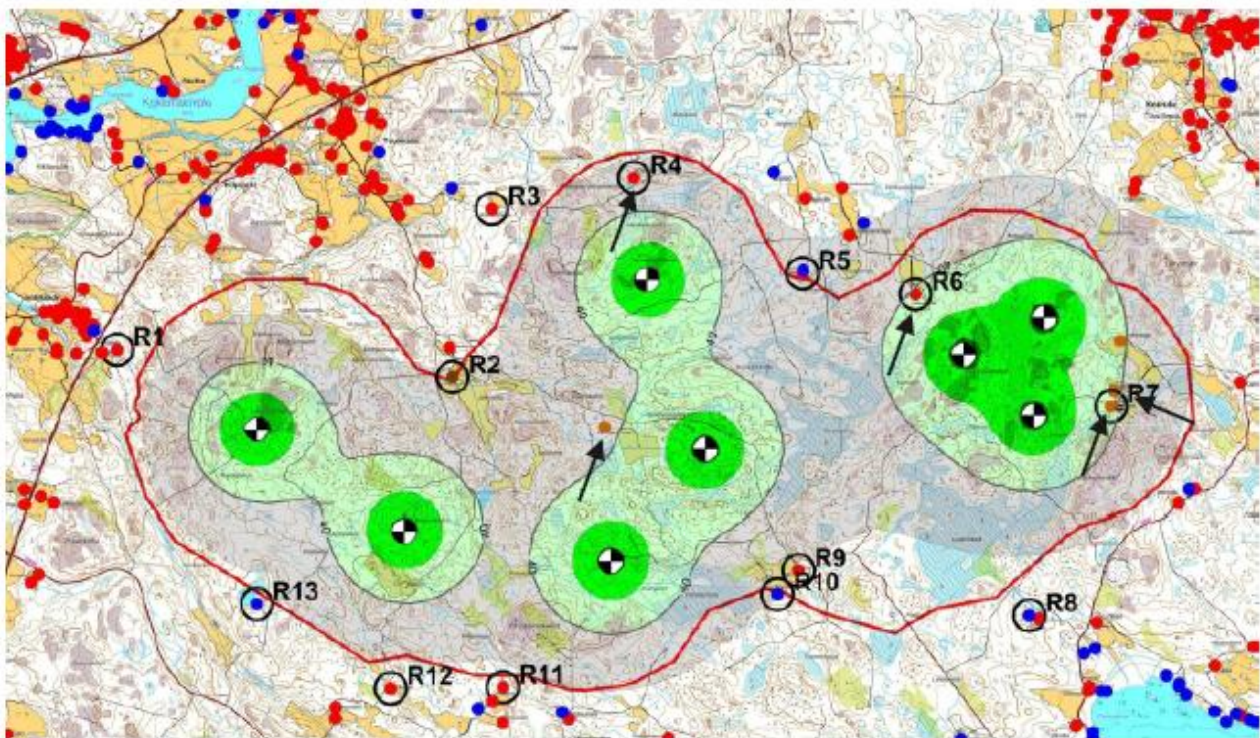
↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla etäisyys on alle sallitun 1200m. Etäisyys alittuu vaadittavan etäisyyden osalta kahdessa kohteessa.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 2 (VE2) etäisyyden ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahtuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

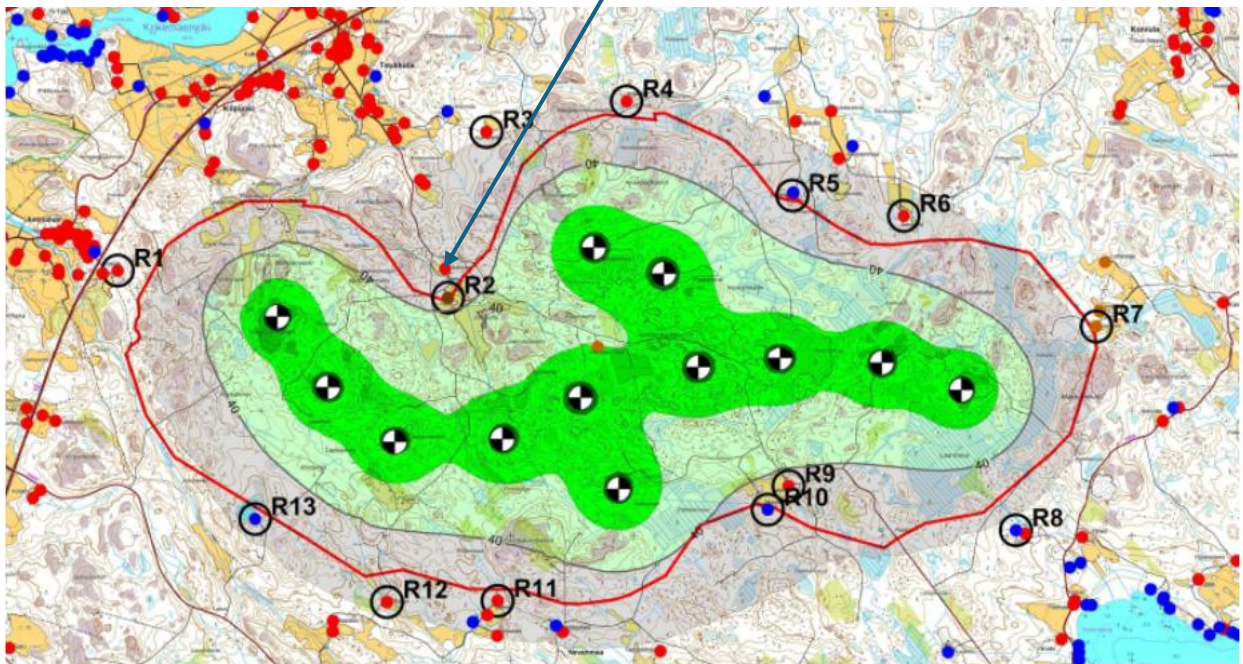
Melua koskeva periaate;

Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla etäisyys on alle sallitun 1200m. Vaadittava etäisyys alittuu 5 kohteen osalta.

Kohteen sijainti suhteessa tuulivoimapuistoon

ALUEVIESTI Artikkelit, Poimintoja, tuulivoima • 23.05.2023 18:00 • [Anne Heikkilä](#)
Taistelu tuulimylyjä vastaan – lapsiperheen toivoton tilanne tuulivoimahankkeen keskiössä

Marika Helenius on eläinrakas. Häntä mietityttää, miten hevostoiminnan käy, jos tuulivoimahanke toteutuu suunnitellulla tavalla.

Metsien ympäröimällä kotipihalla Kiikan Teukkulassa islanninhevoset ja ratsuponi nauttivat auringonpaisteesta tarhoissaan. Maalaispiha maitolaitureineen vaikuttaa rauhan tyyssijalta. Tilan omistaja on kuitenkin vaisu, vireillä oleva tuulivoimahanke huolestuttaa nelilapsisen perheen äitiä. Toteutuessaan hanke tarkoittaisi sitä, että tulevaisuudessa tuulimyllyt ympäröisivät heidän tilaansa joka puolelta.

”Tuntuu epäoikeudenmukaiselta, että ympäristöä voidaan muuttaa näin radikaalisti. Olemme valinneet maaseudun juuri luonnon ja rauhallisen ympäristön takia. Tästä hankkeesta ei ollut mitään tietoa silloin, kun asetuimme tänne. Tila on kuulunut suvulleni jo 1930-luvulta saakka. Papan isä on aikoinaan tätä tilaa lähtenyt viljelemään ja pappani pikkuhiljaa laajentanut tilaa maata ostamalla”, kertoo **Marika Helenius**.

Marika käsittää hyvin, että tuulivoimaa tarvitaan. Hänen mukaansa se ei kuitenkaan ole niin vihreää, kun annetaan ymmärtää.

”Tuulivoiman hypetys murskaa mielestäni alleen monet muut hyvät arvot. Voimalan vaikutuksista saavat kärsiä alueella asuvat kiinteistönomistajat sekä luonto. Metsätuho tulee olemaa valtava. Eikä tämä tule ainakaan nostamaan lähellä olevien kiinteistöjen arvoa. Kuka haluaa ostaa myllyjen saartaman tilan? Entä mitkä ovat asukkaiden hyödyt tällaisessa hankkeessa?” kysyy Marika.

Heleniusten kotitila on kuulunut suvulle jo sukupolvien ajan.

Tuulivoimalan vaikutukset olisivat moninaiset. Melu- ja välkehaitat huolestuttavat muiden seikkojen ohella. Miten ne käytännössä vaikuttaisivat jokapäiväiseen elämään ja terveyteen, että eläimiin?

”Ympäristöministeriö on todennut, että tuulivoimaloiden melusta aiheutuvia terveysvaikutuksia alle 2-2,5 km:n etäisyydellä ei voida poissulkea. Äänen luonne on sykähdyksellinen, puhutaan amplitudimodulaatiosta. Siihen ei totu samalla tavalla, kuin tasaiseen ääneen. Se aiheuttaa haittaa etenkin yöaikaan.”

Ajoksenkankaan hanke Teukkulan kylässä on Marikan käsityksen mukaan tuomassa pahimmassa tapauksessa viisi tuulimyllyä tilan ympärille alle 1,5 kilometrin päähän talosta – lähimmät mahdollisesti vain 1,2 kilometrin päähän.

”Ja loput kuusikin vain hieman kauemmas. Kuka ottaa vastuun mahdollisista haitoista? Kaupunki? Kuntapäättäjät? Tuulivoimayhtiö? Olen kuullut, että talvella yhdestä myllynlavasta voi sinkoutua jäätäkin jopa monen sadan metrin päähän.”

Ratsastuskentällä Marika näyttää, minne suuntaan yksi tuulimyllyistä aiotaan sijoittaa.

YLE:n kyselyn mukaan ainakin 30:ssa kunnassa on määritelty minimietäisyys. Yleisin määritelty etäisyys myllyn ja asuinkiinteistön välillä on 2 km. Sastamalassa määritelty etäisyys on vain 1,2 km.

Mielessä on käynyt myös, minne muuttavat voimalan tieltä kaadettujen metsäalueiden eläimet.

”Alueelle ulottuu Huittisten Rekikosken susireviiri, ja se on ollut pitkään myös ilvesten ja pöllöjen pesimäaluetta”.

Marika myöntää, että taistelu tuulimyllyjä vastaan omaa elinympäristöään puolustaessa on tuntunut kirjaimellisesti taistelulta tuulimyllyjä vastaan. Epätoivoiseltakin. Hän on kokenut perheineen olevansa hyvin yksin tilanteessa, vaikka onneksi myötätuntoakin on herunut – muun muassa muutamilta alueen maanomistajilta.

Maitolaituri henkii menneen ajan tunnelmaa.

”Jos tätä jotenkin edes kohtuullistettaisiin. Mielestäni on liikaa, että myllyjä olisi aivan joka puolella tilaa.”

Marika on kirjoittanut kirjeen kaupunginhallituksen puheenjohtajalle ja pyytänyt tätä jakamaan sen hallituksen muille jäsenille. Marika toivoo, että alueella asuvien asukkaiden huolenaiheet otettaisiin huomioon, eikä niitä vähäteltäisi.

Alueviesti sai kirjeen luettavakseen.

Katkelmia Marika Heleniuksen kirjeestä Sastamalan kaupungin päättäjille:

”Vahvistetussa maakuntakaavassa kyseinen tuulivoima-alue on paljon pienempi, kuin mitä tähän hankkeeseen esitetty alue. Maakuntakaavan muoto asettaa myös mielestäni paljon riskejä ympäröivään ympäristöön sekä meidän kotikiinteistöömme, sekä isäni ja muidenkin maanomistajien maankäyttöön hankealueella. Vahvistetussa maakuntakaavassa sanotaan, että tarkempien tutkimusten yhteydessä alueen rajoja voidaan joutua rajaamaan. Nyt kuitenkin tätä aluetta on suurennettu eikä pienennetty.”

”Kuntapäätäjät ovat perustuslain 20§:n mukaan vastuussa ympäristöstä ja meille asukkaille tämä hanke toteutuessaan tuo mukanaan merkittävää haittaa. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä oikeus vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon. Myös omaisuuden suojasta tulee huolehtia, sillä kiinteistön arvo ja arvon säilyminen on suojattu Suomen perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeusopimuksessa. ”

”Tämäntyyppinen hanke pitäisi saada näyttämään positiiviselta alueen asukkaidenkin silmin. Hanke voisi saada asukkailta kehitysideoita, joilla voisi olla merkittävä etu kaavan etenemisessä ja koko hankkeen toteutumisessa. Jälleen kerran on toimittu selän takana, vaikka mekin olemme tätä kyseistä asiaa kaupungin maankäytön johtajalta useampaan kertaan vuosien mittaan kyselleet.”

”Maaseudulla asuvalla on jo nyt asioita, jotka ovat eri asemassa kaupunkiasujiin nähden. Esimerkkeinä lakkautusuhan alla olevat koulut, päiväkodit, kirjastot, pitkät kuljetusmatkat lasten harrastuksiin, kännykkäyhteyksien puuttuminen ym. Ja nyt se viimeinenkin maaseudulla asuvan ihmisen etu, ympäröivä ympäristö on pirstoutumassa. Haluan, että ajattelette, miten te toimisitte, jos tämä hanke koskisi omaa ympäristöäsi näin radikaalisti.”

Voimalahanke varjostaa tilan tulevaisuutta.

FCG.

Finnish
Consulting
Group

Otteet Ajoksenkankaan tuulivoima-alueesta.

Tuulienergian mahdollisuudet maakuntakaavassa Pirkanmaalla

NÄKYVYYS- JA MAISEMA-ANALYYSIEN SYNTEESIRAPORTTI

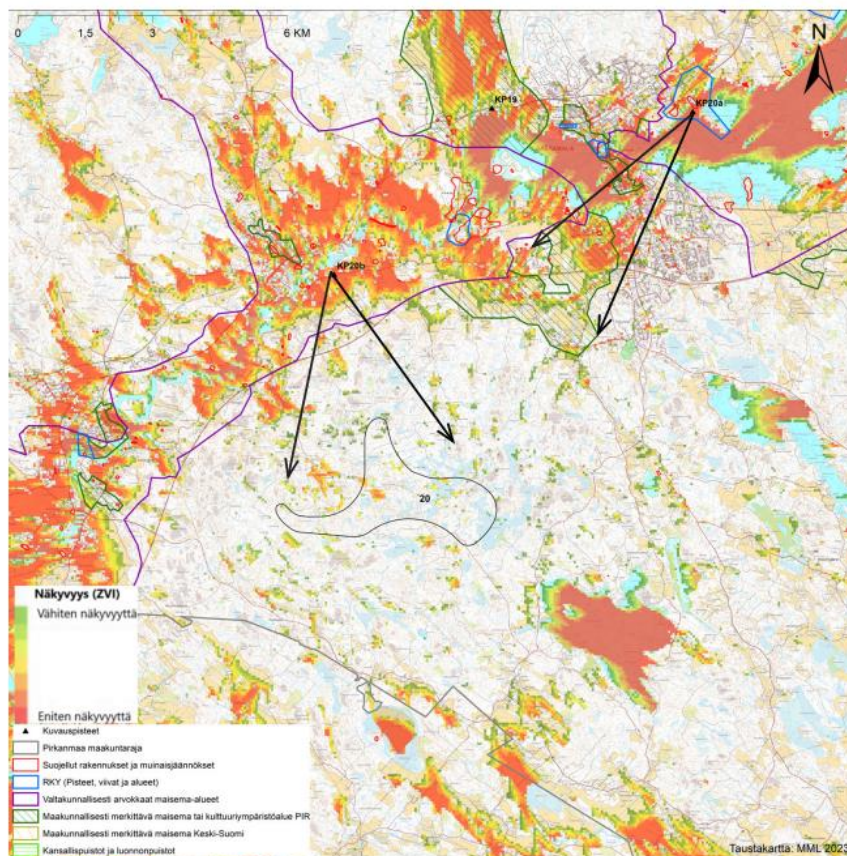
Pirkanmaan liitto

Ida Tammi, Hilja Léman, Ella Stark

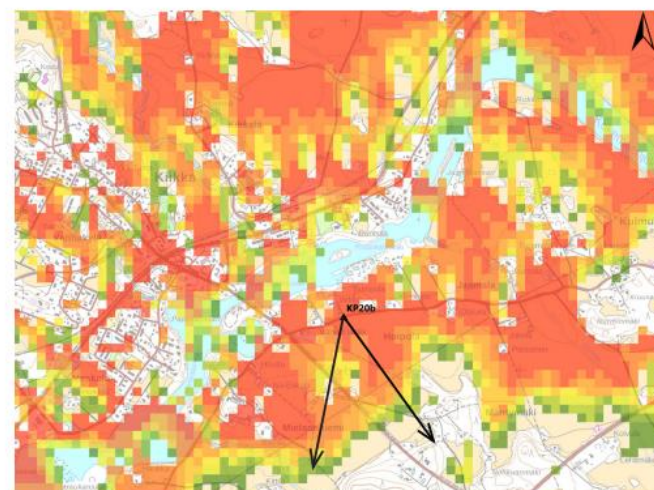
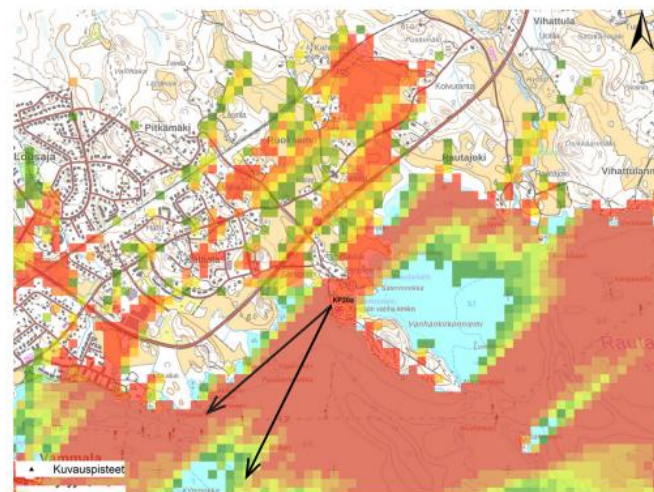
10.10.2024

P52109

2.9 Kokemäenjojkilaakso ja Tyrvään kirkko (TV-20: Ajoksenkangas)

Kuva 33 Tuulivoima-alueen 20 näkyvyysanalyyseiden laskentatulokset ja kuvauspisteiden sijainnit.

Kuvat 34 ja 35 KP20a ja KP20b kuvauspisteiden sijainnit ja kuvaussuunnat. Voimat sijaisevat kuvauspisteestä KP20a lounaseen ja kuvauspisteestä KP20b etelään.

Kuva 36 Havainnekuva tuulivoima-alueen nro 20 suuntaan. Etäisyys tuulivoima-alueen rajalle on noin 10 kilometriä. Kuva on otettu Tyrvään vanhan kirkon läheltä Rautaveden rannalta. Kuvauspaikka sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella (VAMA) Rautaveden kulttuurimaisema.

Kuva 37 Valokuviasovite pisteestä KP20a. Tyrvään vanha kirkko on kuvassa vasemmalla. Punaisella katkoviivalla merkitty alue on suurennettuna yllä olevassa kuvassa. Keltainen viiva esittää suuntaa-antavasti maastonmuotoja kuvan horisontin alueella. Punaiset ympyrät kuvaavat voimalan roottorin halkaisijaa.

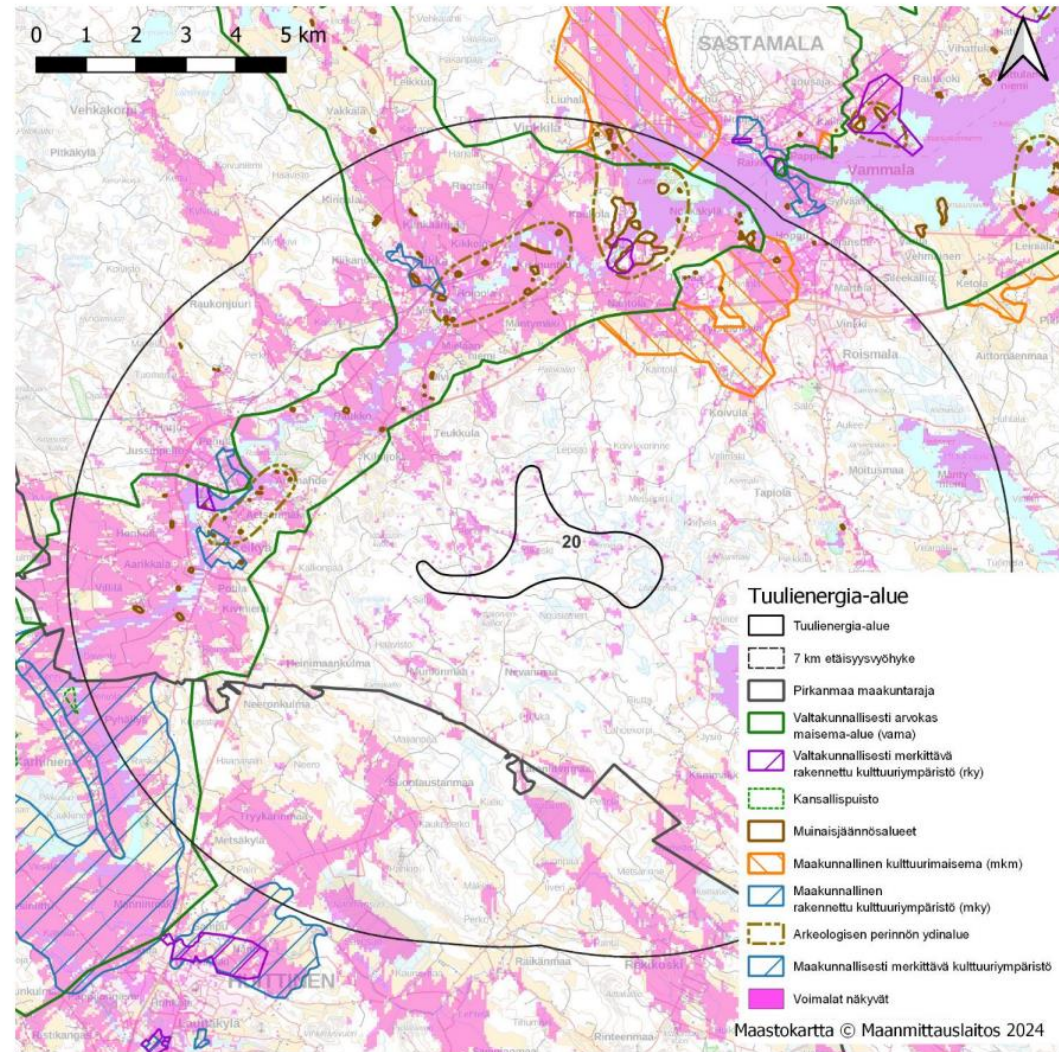
Kuva 38 Havainnekuva tuulivoima-alueen nro 20 suuntaan. Etäisyys tuulivoima-alueen rajalle on noin 4 kilometriä. Kuva on otettu Sarkiantieltä, haja-asutusalueelta Kokemäenjoen eteläpuolelta. Kuvauspaikka sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella (VAMA) Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat.

Kuva 39 Valokuviasovite pisteestä KP20b. Punaisella katkoviivalla merkitty alue on suurennettuna yllä olevassa kuvassa. Keltainen viiva esittää suuntaavasti maastonmuotoja kuvan horisontin alueella. Punaiset ympyrät kuvaavat voimalan roottorin halkaisijaa.

Kohdekortti 20: Ajoksenkangas

Kunta: Sastamala

Kohteen sijainti	Sastamala, noin 6–7 kilometrin päässä Sastamalan/Vammalan taajamasta lounaaseen, Pirkanmaan maakunnan lounaisosissa lähellä Satakunnan maakuntarajaa. Roismalan taajama-alueelta matkaa hankealueelle on lyhimmillään hieman alle viisi kilometriä. Hankealueen länsi- ja pohjoispuolella noin parin kilometrin päässä kulkee Huittistentie.
Pinta-ala	510 ha

<p>Arvio tuulivoimaloiden määrästä ja korkeudesta</p>	<p>Arvioinnissa käytetty 9 kpl</p> <p>Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus 260 metriä</p>
<p>Maiseman ja kulttuuriympäristön arvot sekä vaikutusten arviointi</p>	<p>Lähialue (0–7 km)</p> <p>Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema (vama) on laaja valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka sijoittuu hankealueesta pohjoiseen ja länteen, ja yltää aivan hankealueen lähialueelta noin kahden kilometrin etäisyydeltä tuulienergia-alueesta pohjoisessa aina maksimialueelle asti länteen Satakunnan puolelle. Tuulivoimaloita näkyy sekä vesi että maa-alueilla laajalti, niin hankealueen läheisyydessä kuin siitä kauempanakin erityisesti vielä välialueella. Kaukoalueella näkyvät voimaloille ovat jo satunnaisempia ja yksittäisiä alueita. Kokemäenjoen varrella on laajoja ja avaria viljelyksiä, joilta avautuu näkymiä. Tuulivoimalat ovat hyvin havaittavissa, ja paikoin ne sijaitsevat todella lähellä. Voimaloita voi havaita myös Sastamalantieltä ja Äetsäntieltä. Maiseman muutos on vaihtelevasti koettavissa eri paikoista maisema-alueelta. Maisema-alueella sijaitsee pienialaisempia maakunnallisia rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (mky), joille voimaloita myös usein näkyy, mutta vaihtelevissa määrin. Kiikan kirkon ympäristö ja raitti, Keikyän kirkon ympäristö sekä Äetsän tehtaat ja voimalaitokset sijaitsevat pääsääntöisesti taajama-alueilla, jolloin voimaloiden näkyminen alueilta on todennäköisesti vähäisempää kuin näkymäalueanalyysi osoittaa. Esimerkiksi Äetsän tehtailla voimaloita näkyy mahdollisesti vain Kokemäenjoen rannalta. Keikyällä kulttuuriympäristön alueen reunamilta avoimilta pelloilta syntyy näköyhteys. Valtakunnallisesti merkittävältä rakennetun kulttuuriympäristön (rky) alueelta Kokemäenjoen voimalaitokset (Tyrvään voimalaitos ja Äetsän voimalaitos) voimaloita näkyy avoimelta joelta. Alueella on lisäksi valtakunnallisia ja maakunnallisia arkeologisen perinnön ydinalueita sekä perinnemaisemia. Maisema-alue on ajallisesti erittäin kerroksellista, mutta paikoin myös todella hyvin perinteisen maalaismaiseman ilmeen säilyttäneitä. Maisema-alue on todella laaja, ja voimaloiden näkyminen ja suuri muutos kohdistuu vain osalle maisema-alueita. Lähialueella maiseman muutos on suuresti merkittävää, sillä voimalat aiheuttavat uuden teknologisen ilmeen maisemaan ja katseen kiintopisteine. Alueella on myös paljon asutusta ja virkistysarvoa, ja vaikutus kohdistuu arki- ja virkistysmaiseman kokemiseen.</p> <p>Hankealueesta koilliseen lähimmillään noin kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitsee maakunnallisesti arvokas maisema-alue Kilpijoen – Hoipolan – Tyrväänkyllän kulttuurimaisema, jonka peltoalueilta voimalat ovat myös usein havaittavissa. sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla kulkee Huittistentie, jolta voimaloita voi myös silloin tällöin havaita.</p> <p>Tuulivoima-alueen lähialueelle sijoittuu valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia alueita (vark) Kaukolan-Tyrväänkyllän muinaisjäännökset, Roismalan Ristimäki ja Räätikäsvuori. Kaukolan-Tyrväänkyllän alue on myös maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue Kaukola. Alueelle näkyy voimaloita laajasti pelloille ja vesialueilla. Alueella on nähtävissä runsaasti eri aikakausilta peräisin olevia rakenteita. Maiseman muutos ei aiheuta vaikutusta historiallisiin rakenteisiin. Paikallisesti jotkin rakenteet alueella voivat olla keskeisiä maisemaelementtejä ja katseen kiintopisteitä, jolloin tuulivoimalat voivat altistaa niiden maamerkkiasemaa. Maisemavaikutus jää silti erittäin paikallisesti koettavaksi muinaisjäännösten osalta, sillä ne ovat usein havaittavista vasta niiden välittömässä läheisyydessä, eikä suuremmissa maisemakuvassa. Roismalan ristimäellä maisemassa on jo havaittavissa vieraita elementtejä ja vaurioita. Vaikka kohteelle ja kohteen ympäristössä tuulivoimaloita on mahdollisesti havaittavissa, ei maisemavaikutusta voida pitää merkittävänä jo vieraiden elementtien ja vaurioiden muovaamassa maisemakuvassa kohteella. Vaikutuksia ei kohdistu muinaisjäännöksen rakenteisiin. Räätikäsvuorelle voimaloita ei näy.</p> <p>Tuulivoima-alueen lähialueelle sijoittuu lisäksi maakunnallisesti merkittävät arkeologisen perinnön ydinalueet Äetsänmäki-Antinlahde ja Kiikka-Kummuntila. Molemmille alueille näkyy melko suureen osaan alueista voimaloita, mutta vaihtelevissa määrin. Ydinalueet kertovat muinaisjäännösten keskittymästä ja rikkaudesta, mutta tuulivoimaloiden näkyminen ei aiheuta muutosta alueiden rakenteeseen. Maisemakuvan muutos kohdistaa muutosta lähinnä alueilla oleville muille maiseman ja kulttuuriympäristön maisemakuvallisille arvoille, jotka on arvioitu aikaisemmin.</p> <p>Avoimet vesialueet: lähialueella on kaksi suurempaa järveä, joille voimalat näkyvät, Ylistenjärvi kaakossa ja Houhajärven pohjoisosat koillisessa. Ylistenjärvelle voimaloita näkyy lähes koko vesialueelle, mutta Houhajärven voimaloita näkyy rajatummalle alueelle Mäntyniemen ja pohjoisille rannoille. Järvien rannoilla on paljon loma-asutusta.</p>

<p>Välialue (7–14 km)</p> <p>Kokemäenjoen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vama) jatkuu välialueen puolella hankealueesta länteen ja lounaaseen Sastamalaan, ja maisema-alueella sijaitsee useita rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueita. Kokemäenjoen kulttuurimaisemaan (mky), Karhiniementielle (mky) ja Lauhan kulttuurimaisemaan (mky) voimaloita näkyy laajoille avoimille peltoalueille ja niiden lomassa olevalle harvalle maaseutuasuutukselle. Karhiniementien ympäristössä asutus on nauhamaista ja hieman tiiviimpää tien varrella. Raijalan kylään ja kulttuurimaisemaan (rky/mky) voimaloita näkyy myös laajimmilta peltoalueilta sekä Porintieltä, jonka varressa on asutusta. Työttilän kylään ja kulttuurimaisemaan (mky) voimaloita näkyy pienellä alueella kylän pohjoispuoleisille pelloille. Näkymäalueet ovat rajallisia, ja ne sijoittuvat kulttuuriympäristön alueilla paikoin pelloille, joissa maisemaa ei yleisesti koeta. Merkittävämpää on voimaloiden näkyminen kyläalueilla Lauhakylässä ja Rajalassa. Välialueen ulkoreunalla kyläalueilla paikallisten näköesteiden katvetta aiheuttava vaikutus on kuitenkin jo melko voimakasta. Mikäli voimaloita näkyy suoraan pihapiiristä tuulienergia-alueiden suuntaan tärkeältä avautuvalta maisemalta, voivat vaikutukset olla merkittävämpiä. Vaikutukset ovat korkeintaan kohtalaisia, ja osin vaikutusta ei synny tai se jää vähäiseksi riippuen katselupisteestä ja katselusuunnasta sekä maisemassa ilmenevistä muista elementeistä. Jalonojan kylään ja kulttuurimaisemaan (mky) ja Kauvatsan asemanseudulle (mky) voimaloita ei näy.</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vama) Rautaveden kulttuurimaisema sijoittuu lähimmillään noin reilun seitsemän kilometrin etäisyydelle hankealueesta koilliseen, ja ulottuu välialueelta kaukoalueelle asti. Voimalat ovat havaittavissa pääosin vesialueilta, laajemmin välialueella kuin kaukoalueella. Myös joillekin tarpeeksi laajoille pelloille muodostuu näkyvyyttä Pohjolanjärven ja Ekossa, mutta näkymäalueet ovat rikkonaisempia kuin vesialueilla. Muutoin aluetta ympäröivä metsä peittää hyvin näkymiä voimaloille. Järven keskiosassa nousee tärkeäksi maisemaelementiksi Pirunvuori, mutta vesialueilla Pirunvuorta kohti katsoessa tuulivoimalat jäävät katselukulman ulkopuolelle eikä aista tärkeää maisemaelementtiä. Sen sijaan vesialueelta kohti maiseman kiintopisteitä Sastamalan/Vammalan taajamaan ja rannoilla olevia kirkkoja kohti tuulivoimalat kilpailevat muiden maamerkkien kanssa näkymässä mahdollisesti altistaen ne. Katse kohdistuu herkemmin korkeampaan elementtiin, joka kohoaa horisontin metsän takaa. Maiseman muutos on kuitenkin koettavissa pääsääntöisesti vesialueella. Joidenkin järvelle työntyvien niemien rannoilla vaikutuksia kohdistuu lisäksi arki- ja virkistysmaiseman kokemiseen. Vaikutukset koko laaja maisema-alue huomioiden jäävät keskimäärin kohtalaisiksi välialueella, mutta joillekin kulttuuriympäristön ydinalueille kuten Tyrvään kirkon ympäristössä vaikutukset ovat suuria.</p> <p>Välialueen koillispuolella sijaitsee useita maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueita. Monille kohteille on vähäistä näkyvyyttä, mutta todellinen näkyvyys on epätodennäköistä sulkeutuneen taajaman tai melko sulkeutuneen kylärakenteen takia. Tällaisia kohteita ovat Vehmaan- Leiniälän – Ekon kulttuurimaisemat (mkm), Stormi (mky) ja Tyrvään rautatieasema (rky). Sastamalan kirkkomaisemiin (rky) näkyvyyttä on erittäin vähän ja pienille alueille. Joitakin kohteita, jotka sijoittuvat veden rantaan, on mahdollista havaita voimaloita rannasta katsottaessa. Tällaisia kohteita ovat Vammalan keskusta (mky), Vammalan kirkko (rky), Rautaveden länsirannan kirkkojen kulttuurimaisema (mkm) sekä Tyrvään vanhan kirkon maisemat (rky). Järvimaiseman auetessa tuulivoimaloiden suuntaan, ovat tuulivoimalat helposti havaittavissa, ja ne voivat vielä välialueella muodostaa hallitsevan elementin maisemaan, johon katse herkästi kohdistuu erityisesti rannoilta katsottaessa, kun näkymän etualalla ei ole näköesteitä. Taajama on ajallisesti monikerroksellista ympäristöä, ja rakennetun kulttuuriympäristön alueille jää paikkoja, joista voimalat eivät ole havaittavissa. Muutos maisemassa voikin aiheuttaa vaikutusta arkimaiseman kokemiseen, sillä kulttuuriympäristön rakenteeseen ei kohdistu muutosta. Tyrvään vanhan kirkon alueella maiseman ajallinen kerroksellisuus on maltillisempaa, ja alueella on sekä muinaishistoriallisia (vark-alue Kallialan muinaisjäännökset ja maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue Tyrvään kirkon alue), kulttuurista (rky-alue) ja maisemallista arvoa (vama-alueella), mikä tekee alueesta herkemman maiseman muutoksille. Alueella koettava historiallinen ilme muuttuu tuulivoimaloiden myötä teknologiseksi ja maisemavaikutusta voidaan pitää suurena.</p> <p>Vaunujen kulttuurimaisema on laaja maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm) tuulienergia-alueesta pohjoiseen lähimmillään noin kuuden kilometrin etäisyydellä. Maisema-alue sijoittuu kuitenkin lähes täysin tuulienergia-alueen välialueen puolelle. Erityisesti maisema-alueen eteläosien pelloille voimaloita näkyy lähes kauttaaltaan, mutta pohjoisemmassa niitä näkyy vähemmässä määrin ja pienemmillä alueilla. Sastamalantieltä voimaloita on mahdollista nähdä hyvin paikallisesti, mutta rautatien ja järven ympäristön kasvillisuus todennäköisesti estää hyvin näkyvyyttä. Pitkään säilynyt perinteinen maalaismaisema muuttuu tuulivoimaloiden myötä teknologiseksi. Kulttuurimaisema-alueen rakennetun ympäristön ydinalueet sijoittuvat pohjoisempaan osaan, jonne näkyvyyttä on vähemmän. Maiseman muutos on</p>

suurta alueen eteläosissa, mutta erittäin vähäistä ja paikallista alueen pohjoisosissa. Siksi myös maisemallinen vaikutus on vaihtelevaa kulttuurimaiseman alueella. Pohjoisosissa vaikutukset jäävät erittäin vähäiseksi, mutta eteläosissa ne ovat vähintään kohtalaiset tai jopa suuret, ja vaikutuksia kohdistuu myös arkimaiseman kokemiseen.

Tuulivoima-alueen välialueelle sijoittuu Kallialan muinaisjäännosalueen lisäksi **valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia alueita (vark) Rautajoki, Vihattula ja Sastamalan kirkon niemen vark-alue**, joka on myös **maakunnallisesti merkittävä arkeologisen perinnön ydinalue Sastamalan kirkon alue**. Sastamalan kirkon niemen alueelle voimaloita ei näy. Vihattulan ja rautajoen kohteilta voimaloita on mahdollista havaita näkymäanalyysin mukaan. Maiseman muutos ei aiheuta vaikutusta kohteiden rakenteisiin. Kohteiden ympäristössä on kohteen ymmärtämistä tukevia elementtejä, mutta maisemakuvan muuttuminen ei aiheuta vaikutusta kohteille. Maisemamuutoksesta johtuvat maisemalliset vaikutukset kohdistuvat muihin vaikutuskohteisiin kuten arkimaiseman kokemiseen alueella.

Tuulivoima-alueen välialueelle sijoittuu vielä yksi **maakunnallisesti merkittäviä arkeologisen perinnön ydinalue Eko-Leinilä**, jolle voimaloita näkyy vaihtelevasti lähinnä peltoilta ja hieman Evolahden rannalta. Ydinalueet kertovat muinaisjäännostien keskittymästä ja rikkaudesta, mutta tuulivoimaloiden näkyminen ei aiheuta muutosta alueiden rakenteeseen. Maisemakuvan muutos kohdistaa muutosta lähinnä alueilla oleville muille maiseman ja kulttuuriympäristön maisemakuvallisille arvoille, jotka on arvioitu aikaisemmin.

Etelässä hankealueelta lähimmillään noin 10 kilometrin etäisyydellä sijaitsee **maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (mky) Punkalaitumen kulttuurimaisema välillä Hirvelä-Riesola-Rieskala-Hurula-Hakuni-Suttila** ja samalla etäisyydellä lähes samalla rajauksella **valtakunnallinen rakennettu kulttuuriympäristön alue (rky) Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisemat**. Kyseisillä alueilla voimaloita näkyy peltojen etelälaitamilta lähinnä Naatulassa, Kolkanmaalla ja Suttilassa. Näkymäalueet ovat rajallisia, ja voi olla mahdollista, että voimaloista erottaa vain roottoria ja lapoja, ei koko voimalaa tai runsaasti voimalatornia. Koko kulttuuriympäristöalue huomioiden voimaloiden näkyminen ja maiseman muutos on koettavissa niin yksittäisiltä paikoilta, että maisemavaikutus jää vähäiseksi.

Satakunnassa tuulienergia-alueesta lounaaseen sijaitsee Huittisten keskusta, jonka ympäristössä on useita rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteita. Sulkeutuneessa maisematilassa taajamassa voimaloita tuskin näkyy kohteille **Huittisten kirkko ja sen ympäristö (rky), Kirkon ympäristö; Lauttakylä (mky), Lauttakylän funktionalistiset liikerakennukset (mky), Vanhainkoti ja terveystakeskus; Kuninkainen (mky) sekä Lauttakylän sillan tienoo (mky)**, vaikka osalle kohteista on analyysin mukaan näkyvyyttä. Voimaloita näkyy todennäköisemmin **Kivirannan kartanon ja kulttuurimaiseman (mky)** alueella Kivirannantielle avoimen pellon laitaan, **Nanhian kulttuurimaiseman (mky)** laajoille peltoalueille sekä **Nanhian kylään (rky)**. Huittisten keskustan eteläpuolella sijaitsee **Mommolan kylän kulttuurimaisema (mky), Korkeakosken kylä (mky)** sekä **Lauttakylän kulttuurimaisema (mkm/mky)**, joiden peltoalueilta voimalat ovat myös mahdollisesti havaittavissa. Kosken ympäristössä on paljon rakennuskantaa melko tiiviisti, ja sieltä käsin voimaloita ei todennäköisesti näy. Taajaman pohjoispuolella avoimet maisemat avautuvat tuulivoimaloiden suuntaan, ja niiltä osin, kun voimalat ovat havaittavissa, aiheuttavat ne selvän näkyvän muutoksen maisemakuvassa. Rakennetuille kulttuuriympäristöille vaikutus kohdistuu alueelta koettavaan maisemakuvaan, ei rakenteisiin. Nanhian kulttuurimaisemissa vaikutuksia kohdistuu myös asukkaiden arkimaiseman kokemiseen. Vaikutus lähes lähialueella on Nahniassa kohtalaista luokkaa.

Hankealueesta länteen sijoittuu **Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto** noin 9–17 kilometrin etäisyydelle tuulivoimaloista. Voimalat on mahdollista havaita kansallispuistosta osittain avointen suoalueiden sekä Puurijärven länsipuolella. Lähes luonnontilaisella suoalueella erämainen avosuomaisema muuttuu tuulivoimaloiden myötä rakennetuksi ja teknologiseksi maisemaksi. Alue ei ole aivan koskematon, ja siellä kulkee joitain retkeily- ja luontopolkuja, ja siellä sijaitsee joitain virkistyskohteita. Pimeällä lentoestevalot ovat uusia valonlähteitä taivaalla, jossa ei näy muita valoja. Vaikutuksia kohdistuu siis myös virkistysmaiseman kokemiseen. Osalle alueesta voimaloita ei näy, eikä maisemavaikutusta siten synny. Alueille, joille voimaloita kuitenkin näkyy laajasti ja herkästi erityisesti Ronkasuon ja Isonsuon retkeilyreiteille, ovat maisemavaikutukset luonto ja virkistysmaisemaan vähintään kohtalaiset tai paikoin jopa suuret.

Avoimet vesialueet: Välialueella **Rautaveden** ja **Puurijärven** lisäksi luoteessa sijaitsevalta **Kiimajärveltä** on mahdollista havaita voimaloita. Järven itä- ja länsirannoilta loma-asutuksesta päännäköysuunta avoimelle vesialueelle on toista rantaa kohti. Pohjoisrannoilta ja vesialueelta pitkä näkymä aukeaa tuulivoimaloita kohti. Järven kapealla alueella avautuvassa järvimaisemassa voimalarivistö ulottuisi koko

näkymäsektoriin, jota reunustavat järveä ympäröivät metsät. Maisemaan jää kuitenkin muihin suuntiin katsoessa näkymiä, joissa voimaloita ei näy. Vaikutus virkistysmaiseman kokemiseen on korkeintaan kohtalaista luokkaa.

Kaukoalue (14–25 km)

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vama) Punkalaitumenjoen viljelymaisemat sijaitsee lähimmillään noin 14 kilometrin etäisyydellä hankealueesta, mutta maisema-alue sijoittuu käytännössä täysin kaukoalueelle ja maksiminäkyvyysalueelle. Kaukoalueella hankkeen voimaloita näkyy satunnaisille pienille näkymäalueille laajimpien avointen peltojen eteläosiin. Tornikallion pohjoispuolelle ja Oriniemen eteläpuolelle muodostuvat hieman suuremmat näkymäalueet, mutta voimaloita näkyy pääsääntöisesti vain peltoilta, ja yleisesti niitä on mahdollista havaita vain lyhyellä matkalla tiealueelta. Tornikalliolla sijaitsee näköalatorni, jolta voimaloiden näkyminen on mahdollista. Maksiminäkyvyysalueella voimaloita näkyy teoriassa vain vähäisissä määrin hyvin pieniltä alueilta. Maisema-alueella Punkalaitumen taajaman länsiosissa sijaitsee **valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön (rky) alue Punkalaitumen keskustan kylämaisema**, jossa voimaloita näkyy hyvin pienille alueille vähäisesti peltojen eteläosiin. Maisemavaikutukset jäävät melko vähäisiksi.

Kaukoalueella voimaloita näkyy lisäksi **Karkun taajamaan (rky), Ahvenuksen kylään (mky) ja Kauvatsanjoen kulttuurimaisemaan välillä Rutuna – Lievikoski (mky)**. Karkussa näkymäalueet sijoittuvat pääosin vesialueille ja paikoitellen rannoille taajaman ulkopuolelle. Kauvatsanjoen ympäristössä näkymiä muodostuu Kauvatsankylään ja Ahvenuksen kylän peltoalueille. Muutos maisemassa kohdistuu yhdelle yhtenäiselle alueelle kylään. Kaukoalueella voimalat eivät enää hallitse maisemaa, ja maisemaan jää muita avoimia näkymiä, joissa voimaloita ei näy. Rakennetun kulttuuriympäristön rakenteisiin ei kohdistu muutosta. Joitain vaikutuksia voi kohdistua pääosin arkimaiseman kokemiseen alueilla.

Voimaloita näkyy vain hyvin vähäisesti ja/tai pienille alueille **Raudun kulttuurimaisemaan (mkm), Tervahaudan kulttuurimaisemaan (mkm), Kynsikankaan kulttuurimaisemaan (mky), Raitio – Sipilä kulttuurimaisemaan (mky), Vitikkalan kulttuurimaisemaan (mky) ja Kulkkilan kulttuurimaisemaan (mky)**. On mahdollista, että voimaloita ei näy osalle kohteista lainkaan, sillä osa näkymäpisteistä sijoittuu kyläalueille, joissa paikalliset näköesteet rajaavat voimakkaasti näkymiä. **Sammaljoen kylään (mky), Emil Daniellssonin erämaa-ateljeelle (rky) ja Eskolan ja tervämäen kylälle (rky)** muodostuu myös näkymäalueita analyysin mukaan, mutta kyläalueilla ja sulkeutuneissa metsissä voimaloiden näkyminen tältä etäisyydeltä on epätodennäköistä. Vaikka voimaloita voisikin havaita, jäisivät vaikutukset alueiden maisemakuvalla vähäiseksi.

Satakunnassa Lomijoen kulttuurimaisema (mkm ja mky) jatkuu välialueelta kaukoalueelle ja aina maksiminäkyvyysalueelle asti. Maisema-alueen osana **Kukonharjun kulttuurimaiseman (mky)** rakennettu kulttuuriympäristö sijoittuu kaukoalueelle. Voimaloita näkyy myös kyseisillä alueilla rajatusti Soinin metsänkulman pohjoispuolella hieman laajojen peltojen eteläosiin. Näkymäalueet ovat niin satunnaisia ja muutos laajalla maisema-alueella niin vähäistä, ettei vaikutusta voida pitää merkittävänä.

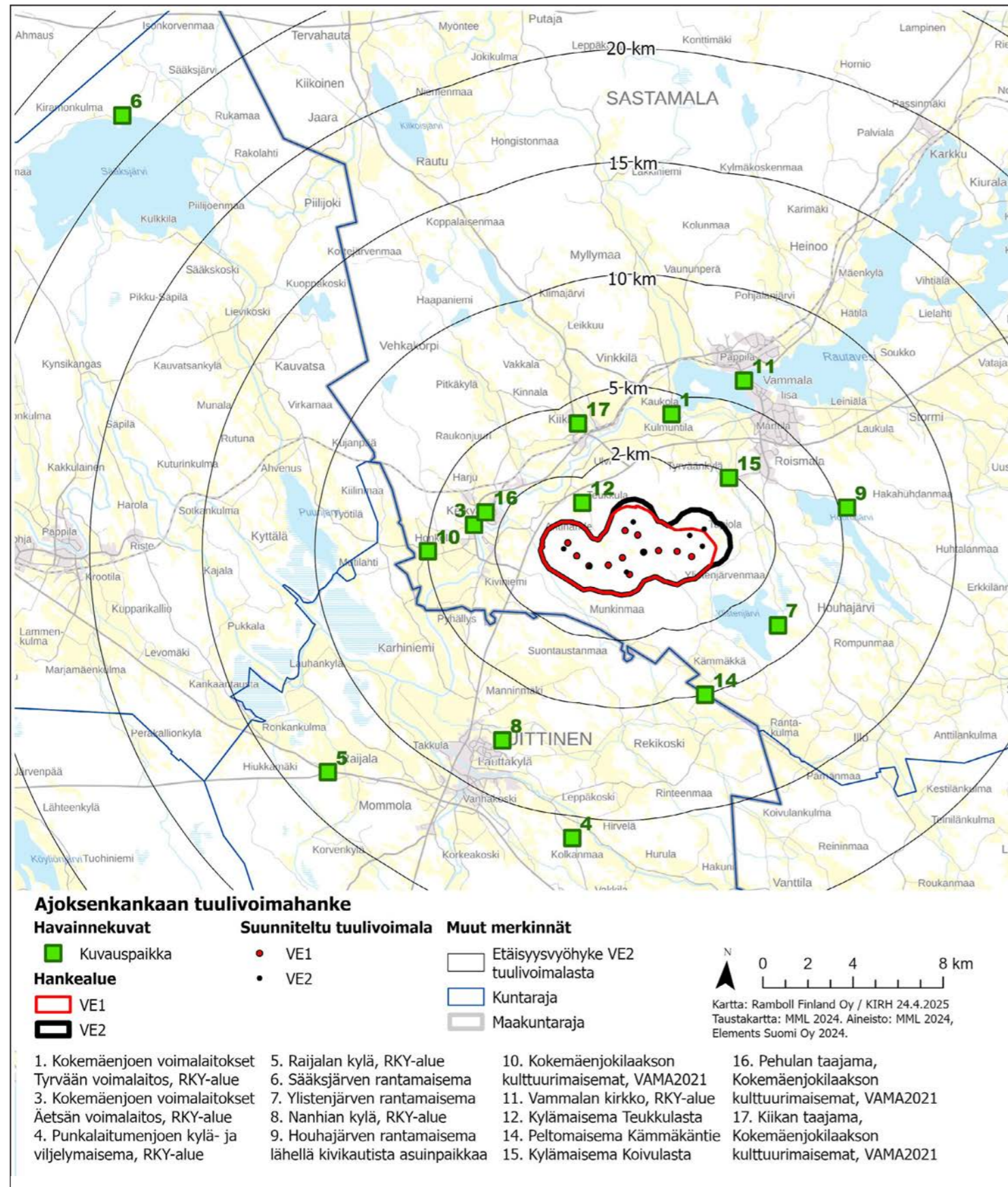
Voimaloita ei näy **maakunnallisiin kulttuurimaisemiin (mkm) Jaaran kulttuurimaisema, Liitsolan kulttuurimaisema, Kuralan kulttuurimaisema ja Sarkolan – Vahalahden kulttuurimaisema** tai rakennetun kulttuuriympäristön alueille **Karkun kirkko, emäntäkoulu ja Riipilänjärven huviloiden ympäristö (mky), Suodenniemen Putajan kivisillat ja raitti (mky), Lähteenmäen torppa (rky), Hämeenkankeantielle (rky), Kauvatsan kirkonseutu (rky) ja Salokunnan kirkko (rky)**. Satakunnan puolella voimaloita ei näy **maakunnallisille rakennetun kulttuuriympäristön alueille (mky) Rutava, Pispä; Vallila, Vihatessaaren kulttuurimaisema, Kyttälä, Heikkilä; Kyttälä, Sääkskoski, Lievikosken kylä ja Yttilän kylä**.

Avoimet vesialueet: Tuulivoima-alueen kaukoalueella sijaitsevat **Sääksjärvi ja Kulovesi**, joilta voimalat on mahdollista havaita. Sääksjärvelle syntyy näkymäalueita järven keskiosiin ja pohjoisrannoille, mutta Kulovedellä voimaloita näkyy rajatummille alueille Kutalansaaren ja Koivukylän rannoille. Järvien rannoilla on loma-asumista. Voimaloita voi olla haastava erottaa maisemassa paljaalla silmällä, ja on todennäköisempää, että lentoestevalot mahdollisesti havaitsee pimeällä. Vaikutus virkistysmaiseman kokemiseen on vähäinen, ja maisemaan jää katselusuuntia ja avoimia järvimaisemasektoreita, joissa ei näy voimaloita.

10.10.2024

Liite 1

	<p><u>Maksimialue (25–30 km)</u></p> <p>Pohjoisessa lähimmillään kaukoalueella noin 22 kilometrin etäisyydellä sijaitsee maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam) Mouhijärven kirkonseudun ja Tupurlanjärven kulttuurimaisema ja noin 25 kilometrin etäisyydellä Suodenniemen kulttuurimaisema. Molemmat maisema-alueet sijoittuvat suurimmilta osin maksimialueelle tai kauemmas. Maisema-alueille näkyy maksimialueen puolella hyvin vähäisesti ja erittäin pienille alueille pelloilla tuulienergia-alueen voimaloita. Etäisyyden ja vähäisen näkyvyyden takia, vaikka voimaloita näkyisikin yksittäisistä katselupisteistä, ei vaikutuksia voi pitää merkittävänä koko maisema-alueiden maisemakuvalle.</p> <p>Koillisessa lähimmillään kaukoalueelle ulottuvalle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (mam) Pyhäjärven – Nokianvirran – Kuloveden kulttuurimaisemaan voimaloita näkyy vain rajatulle alueelle Kuloveden vesialueilla pitkänomaiselle näkymäalueelle maksimialueen puolella. Pitkän etäisyyden ja rajatun näkymäalueen takia vaikutus laajan maisema-alueen maisemakuvalle ei ole merkittävä.</p> <p>Hankealueen maksiminäkyvyysalueella voimaloita ei näy maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteille Selkeen – Eskolan – Tervämäen kulttuurimaisema (mkm), Utsola (mky), Salmin kulttuurimaisemaan (mkm) Ruolahden kulttuurimaisema (mkm) ja Sarkolan ja Vanhalahden kyläkeskus (rky). Lomijoen kulttuurimaiseman (Satakunta; mam, mky) kaukaisimpiin maksimialueella sijaitseville alueille ei myöskään näy voimaloita.</p>
<p>Maisemavaikutuksia lieventävät toimenpidesuosituks</p>	<p>Tuulivoima-alueen pohjoisimmat voimat ulottuvat lähimmäs maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita, ja ne erottuvat siksi Kokemäenjokilaakson maisemassa hallitsevampina. Pohjoisimmista voimaloista luopuminen on yksi tapa lieventää maisemavaikutuksia. Vaihtoehtoisesti teoreettinen voimalasijoittelu aiheuttaa voimalarivistön tuulienergia-alueen eteläosaan, joka on samansuuntainen pohjoisessa sijaitsevan arvokkaan maisema-alueen kanssa. Tästä syystä voimalarivistö voi paikoitellen näkyä laajassa sektorissa maisemassa. Voimalasijoittelu tiiviimpää ryhmään voi hieman lieventää maisemavaikutusta, kun voimat eivät muodosta lähialueella yhtä laajaa rivistöä näkymään. Suositusten huomiointi yhteisvaikutusten lieventämiseksi tuulienergia-alueen 19 kanssa, mikäli molemmat tuulienergia-alueet toteutuvat.</p>
<p>Perustelu kuvauspisteiden valinnasta</p>	<p>KP 20a: Vama-alue tuulienergia-alueen lähialueella, lähellä taajamaa. Maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue.</p> <p>KP 20b: Vama-alue, rky-alue, valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen alue (vark), maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue. Lisäksi lähellä taajamaa, ja paikasta aukeaa järvimaisema.</p>

AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKE

Kuvasovitteet

Kuvasovitteissa käytetyt menetelmät

Valokuvasovitteiden pohjiksi otetuissa valokuvissa on käytetty Ympäristöministeriön ”Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa” -oppaan suosituksen mukaisesti 50 mm:n polttoväliä (normaaliobjektiivi), joka vastaa kuvakulmaltaan nk. täysikennoisessa järjestelmäkamerassa käytettynä mahdollisimman hyvin ihmissilmän näkymää.

Havainnekuvioiden laadinnassa käytetään todellisen ympäristön tiedoista muodostettua virtuaalista maastomallia. Maastomallin lähtöaineistona on käytetty Maanmittauslaitoksen 10 m korkeusmallia (2019). Tuulivoimalat on mallinnettu kolmiulotteiseen maastomalliin mittatarkasti voimaloiden mitat ja tyyppi huomioiden. Tuulivoimaloiden mallintamiseen käytetään alalla yleisesti käytössä olevaa EMD WindPro -ohjelmistoa ja sen Photomontage -työkalua. Mallinnuksessa voimalat tuodaan aitoon maastossa otettuun kuvaan osoittamalla sekä kuvasta että kartalta havaittavissa olevia kohdistuspisteitä. Havainnekuvioiden esitettyjen tuulivoimaloiden torni on 172,5 metriä korkea, roottori on halkaisijaltaan 175 metriä ja voimalamallin kokonaiskorkeus on 260 metriä.

Osassa kohteita on käytetty useammasta kuvasta koostettua panoramaa, jotta tuulivoima-alue on pystytty esittämään koko laajuudessaan.

Kuvauspaikka 1 VE1 Kokemäenjoen voimalaitokset, Tyrvään voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5,6 km.

Kuvauspaikka 1 VE2 Kokemäenjoen voimalaitokset, Tyrvään voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5,1 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 3 VE1 Kokemäenjoen voimalaitokset, Äetsän voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,2 km.

Kuvauspaikka 3 VE2 Kokemäenjoen voimalaitokset, Äetsän voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,2 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 4 VE1 Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisemaa, RKY-alue
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 12 km.

Kuvauspaikka 4 VE2 Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisemaa, RKY-alue
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 12 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 5 VE1 Raijalan kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 15 km.

Kuvauspaikka 5 VE2 Raijalan kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 15 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 6 VE1 Sääksjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 27 km.

Kuvauspaikka 6 VE2 Sääksjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 27 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

VE1

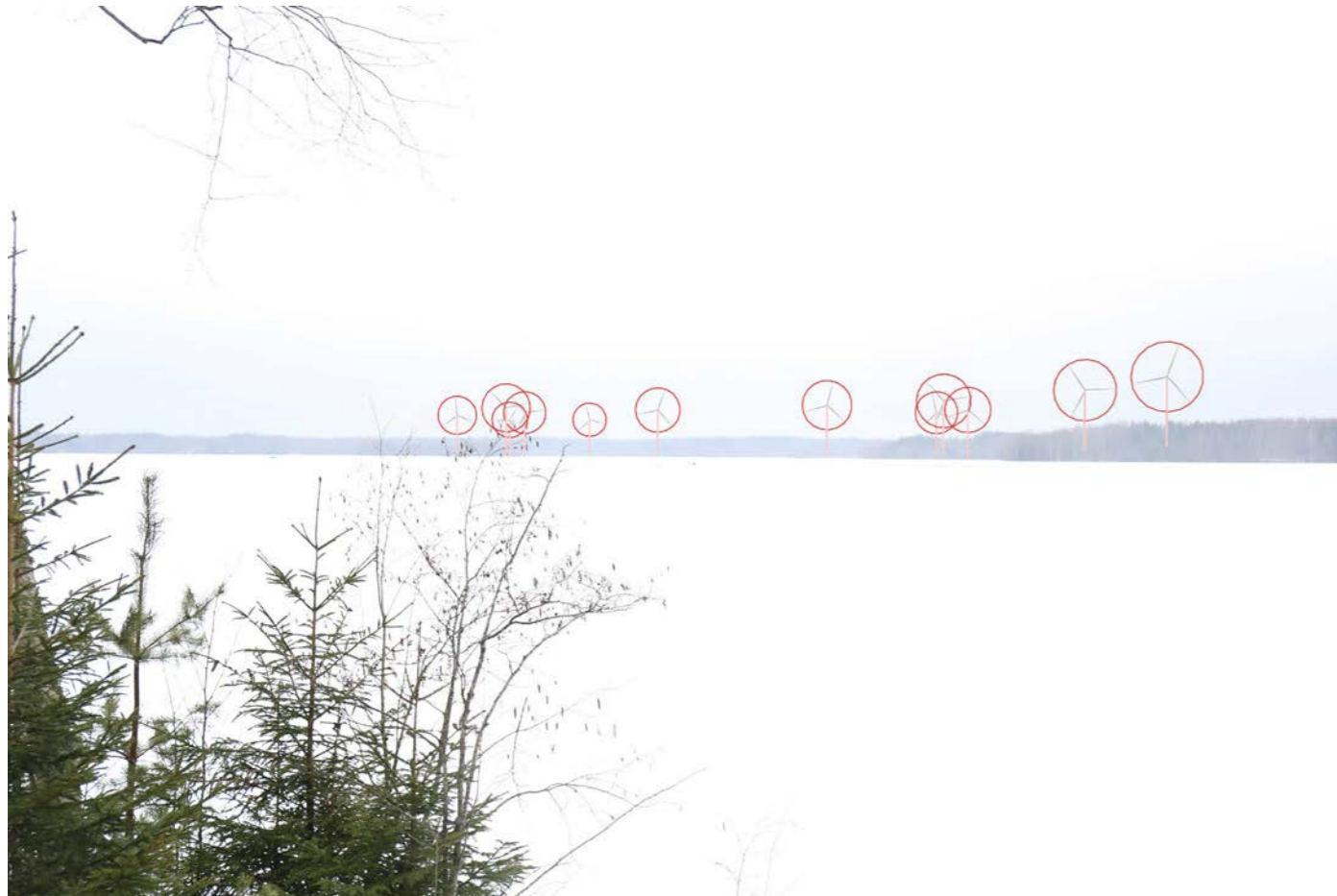

Kuvauspaikka 7 VE1 Ylistenjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

VE2

Kuvauspaikka 7 VE2 Ylistenjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 7 VE1 Ylistenjärven rantamaisema, lentoestevalot. Kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

Kuvauspaikka 7 VE2 Ylistenjärven rantamaisema, lentoestevalot. Kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 8 VE1 Nanhian kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 8,6 km.

Kuvauspaikka 8 VE2 Nanhian kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 8,6 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 9 VE1 Houhajärven rantamaisema lähellä kivitautista asuinpaikkaa.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 7,2 km.

Kuvauspaikka 9 VE2 Houhajärven rantamaisema lähellä kivitautista asuinpaikkaa.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,5 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 10 VE1 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa, VAMA 2021-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,2 km.

Kuvauspaikka 10 VE2 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa, VAMA 2021-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,1 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 11 VE1 Vammalan kirkko RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 8,1 km.

Kuvauspaikka 11 VE2 Vammalan kirkko RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 7 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE1 Kylämaisema Teukkulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 1,9 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE2 Kylämaisema Teukkulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 2,1 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE1 Kylämaisema Teukkulasta, lentoestevalot. Useammasta kuvasta koostettu panorama ja kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 1,9 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE2 Kylämaisema Teukkulasta, lentoestevalot. Useammasta kuvasta koostettu panorama ja kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 2,1 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 14 VE1 Peltomaisema Kämmäkantie. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,1 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 14 VE2 Peltomaisema Kämmäkantie. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,5 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 15 VE1 Kylämaisema Koivulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 3,9 km.

Voimalat merkittynä

VE2

Kuvauspaikka 15 VE2 Kylämaisema Koivulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 2,7 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 16 VE1 Pehulan taajama, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat VAMA2021
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 3,9 km.

Kuvauspaikka 16 VE2 Pehulan taajama, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat VAMA2021
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 3,9 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 17 VE1 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa VAMA2021. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5,2 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 17 VE2 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa VAMA2021. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5 km.

Voimalat merkittynä

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

viite: Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö PIRELY/14140/2023

LAUSUNTO ELEMENTS SUOMI OY:N AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Hanke

Elements Suomi Oy suunnittelee Sastamalan kaupungin alueelle tuulivoimahanketta. Hankealue sijaitsee noin 5 km Sastamalan keskustasta lounaaseen. Hankealueelle suunnitellaan enintään 12 yksikköteholtaan 8 MW tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta
- Vaihtoehto VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 12 uutta tuulivoimalaa
- Vaihtoehto VE2: Hankealueella rakennetaan enintään 8 uutta tuulivoimalaa

Hankkeen sähkönsiirtoa koskien tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- SVE1: Sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla hankealueen länsireunasta Carunan Sastamala-Äetsän verkkoon
- SVE2: Sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla hankealueen pohjoisreunasta Carunan Sastamala-Äetsän verkkoon
- SVE3: Sähkönsiirto toteutetaan ilmajohdolla Fingridin Harjavalta-Melon verkkoon

Maakuntakaavatilanne Satakunnassa

Ympäristöministeriö on vahvistanut **Satakunnan maakuntakaavan** 30.11.2011 (N:o YM1/5222/2010). Satakunnan maakuntakaava on saanut lainvoiman 13.3.2013 korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 13.12.2013. Ympäristöministeriö on vahvistanut kaavan 3.12.2014 ja kaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.5.2016. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitetaan maakunnallisesti merkittävät mantereella sijaitsevat tuulivoimatuotannon alueet.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.5.2019 ja se on saanut lainvoiman 1.7.2019. Vaihemaakuntakaavassa 2 teemana on energiantuotanto, soiden moninaiskäyttö,

kauppa, maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tultua voimaan kumoutuivat samalla Satakunnan maakuntakaavan vastaavat merkinnät ja määräykset.

Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti vuoden 2021 lopussa käynnistää **Satakunnan maakuntakaavan 2050** laatimisen. Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan kaikki maankäyttömuodot kattavana kokonaismaakuntakaavana, jolloin käsitellään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet koko maakunnan alueella. Kaavaprosessin etenemistä voi seurata Satakuntaliiton verkkosivuilla osoitteessa: [Vireillä olevat maakuntakaavat | Satakunta.fi](#)

Satakuntaliitto toteaa kannanottoon seuraavaa:

Satakuntaliitto kiinnittää Elements Suomi Oy:n suunnitteleman Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta arvioidessaan huomiota erityisesti siihen, kuinka hankkeen vaikutuksia on arvioitu suhteessa Satakunnan maakuntakaavoihin ja niiden tavoitteisiin ja suunnitteluratkaisuihin.

Satakuntaliiton käsityksen mukaan Ajoksenkankaan ympäristövaikutusten arviointimenettely on edennyt johdonmukaisesti. Yhteenvetotaulukoissa 36-1 ja 36-2 tuodaan selkeästi esiin hankkeen vaikutukset. Myös yhteisvaikutusten osalta taulukko tai muu vastaava koonti olisi selkeyttänyt yhteisvaikutusten kokonaisuutta.

Hankkeen merkittävimmät vaikutukset ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa liittyvät maisemaan ja kulttuuriympäristöihin. Maisemavaikutusten ja maisemaan liittyvien yhteisvaikutusten selvittämiseksi yva-menettelyn yhteydessä on laadittu näkymäalueanalyysi ja havainnekuvamateriaalia, jota on esitetty myös 360 asteen panoraamakuvina. Panoraamakuvien käyttö on hyvä keino etenkin eri suunnissa ja erillään sijaitsevien voimaloiden maisemavaikutusten havainnollistamiseen ja on hyvä, että sitä on hyödynnetty. Panoraamakuviin on sisällytetty Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen lisäksi kuitenkin vain Kärmevallion, Lintukankaan ja Taraskallion tuulivoimahankkeiden voimalat, vaikka yhteisvaikutusten arvioinnissa on esitetty huomioitavaksi useampia hankkeita. Hankkeiden yhteisvaikutus maisemaan jää näin olleen epävarmaksi ja aineistoa tulisi tältä osin täydentää.

Näkemäalueanalyysin perusteella laajimmat yhteisvaikutusalueet, joissa voimaloita näkyy maisemassa eniten, vaikuttavat kohdistuvan Satakunnan alueelle ja muun muassa Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen Puurijärvi-Isosuon kansallispuiston ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen sekä kahden matkailun kehittämisvyöhykkeen (Puurijärven - Isonsuon kansallispuisto ja Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemavyöhyke) alueelle. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 yhteisvaikutusalueelle on osoitettu useita maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueita.

Havainnekuvia on tuotettu 17 eri kuvauspaikasta, joista neljä sijaitsee Satakunnan alueella ja 360 asteen panoraamakuvia yhdeksän, joista kolme Satakunnan alueelta. Kuvauspisteiden joukossa ei kuitenkaan ole esimerkiksi Puurijärven – Isonsuon kansallispuiston suosituimpia käyntikohteita Kärjenkallion tai Isonsuon lintutorneja. Kuvauspisteiden valintaan on syytä kiinnittää huomiota myös arvokkaiden luontokohteiden ja tärkeiden matkailu- ja virkistyskohteiden näkökulmasta ja täydentää havainnekuva-aineistoa.

Hankkeen linnustovaikutuksiin tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa huomiota ja pyrkiä lieventämään niitä. Myös ekologisten yhteyksien toteutumisen turvaamiseen tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa huomiota.

Satakuntaliitto on kiinnittänyt YVA-ohjelmavaiheen lausunnossaan huomiota hankkeen nähtävillä olon toteutukseen. Satakuntaliitto kiinnittää edelleen huomiota siihen, että ohjelma- ja selostusvaiheessa

asiakirjat ovat olleet paperisena tutustuttavissa ainoastaan Sastamalan kaupungin toimipisteissä huolimatta siitä, että hankealue sijoittuu lähelle Huittisten kaupungin rajaa. Myös asukaskyselystä on tiedotettu kirjastoissa vain Sastamalassa. Hankkeen suunnittelua on hyvä jatkaa riittävän laajasti tiedottaen ja varmistamalla avoin osallistumisen mahdollisuus hankkeen koko vaikutusalueella. Avoin sidosryhmäviestintä vahvistaa osaltaan alueen tavoitellun kehityksen hyväksyttävyyttä.

SATAKUNTALIITTO

Liite: Ote Satakunnan maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta

Tiedoksi: Satakunnan Museo, Huittisten kaupunki

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta kirjaamo@satakunta.fi

YHDISTELMÄKARTTA

Satakuntaliitto

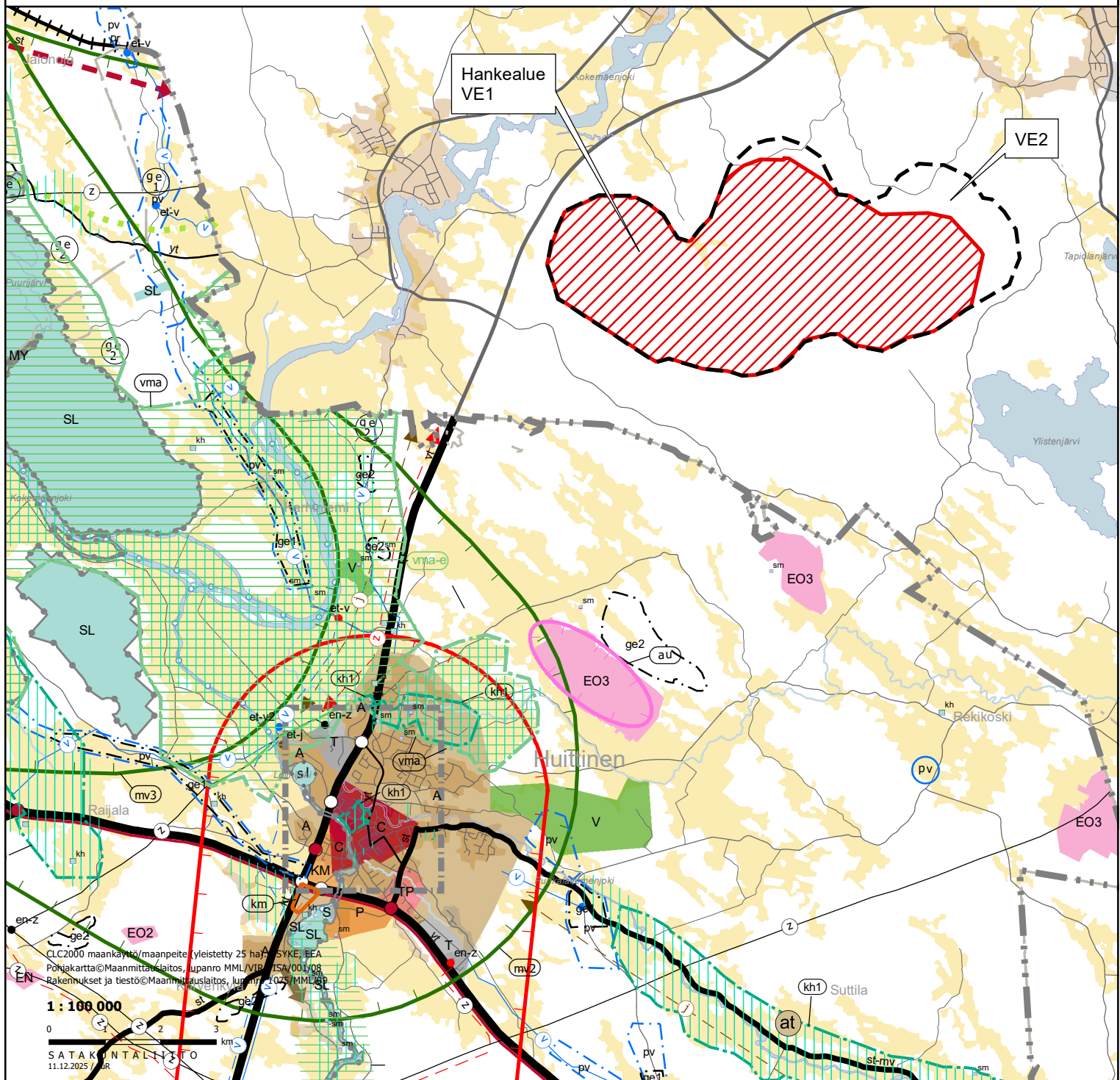
Ympäristöministeriön 30.11.2011 vahvistama Satakunnan maakuntakaava
(N:o YM1/5222/2010, KHO 13.3.2013)

Ympäristöministeriön 3.12.2014 vahvistama Satakunnan vaihemaakuntakaava 1
(N:o YM7/5222/2013, KHO 6.5.2016)

Satakuntaliiton maakuntavaltuuston 17.5.2019 hyväksymä
Satakunnan vaihemaakuntakaava 2

 Lausunnolla olevan Sastamalan Ajoksenkankaan (Elements Suomi Oy) tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen alue VE1

 Lausunnolla olevan Sastamalan Ajoksenkankaan (Elements Suomi Oy) tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen alue VE2

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Viite PIRELY/14140/2023

Aihe Sastamala, Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostus

Pirkanmaan ELY-keskus – 1.1.2026 lähtien Lupa- ja valvontavirasto – on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa koskien Elements Suomi Oy:n Sastamalan Ajoksenkankaalle kaavailun tuulivoimahankkeen YVA-selostusta. Hankealue sijoittuu lähimmillään noin kahden kilometrin päähän Satakunnan maakunnan sekä Huittisten kaupungin rajasta. YVA-menettelyssä on arvioitavana kolme vaihtoehtoa:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Sastamalan kunnan Ajoksenkankaan alueelle rakennetaan enintään 12 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä.

VE2: Sastamalan kunnan Ajoksenkankaan alueelle rakennetaan enintään 8 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Osana VE2 vaihtoehtoa arvioidaan hankkeen itälaitaan tuulivoimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 ha kokoinen aurinkovoima-alue, jonka paneelialueen pinta-ala on noin 15,9 ha.

Satakunnan Museo on lausunut hankkeen YVA-ohjelmasta 31.5.2024. Lausunnessaan museo esitti, että YVA-ohjelmassa on syytä ottaa huomioon tekeillä olevaa Satakunnan maakuntakaava 2050:tä varten laadittu Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi vuodelta 2023. Museo totesi lisäksi, että YVA-menettelyssä tulee kiinnittää huomioita alueen hankkeiden yhteisvaikutusten arviointiin myös maakuntarajat ylittävien vaikutusten osalta. Museo tähdensi myös, että hankkeen vaikutuksia tulee arvioida kattavasti myös Satakunnan puolella sijaitseviin kulttuuriympäristöihin, maisema-alueisiin sekä asutukseen nähden näkymäalueanalyysin sekä kattavan havainnekuvamateriaalin avulla.

YVA-selostuksen mukaan hankkeessa maisemallisten kokonaisuuksien yleispiirteinen vaikutustarkastelu on rajattu ulottumaan noin 30 km säteelle hankealueesta. Lähivaikutusalueella (0–7 km tuulivoimaloista) on

maisemavaikutuksia tarkasteltu tarkemmin ja maiseman sekä kulttuuriympäristön arvokohteisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitiin tarkemmin noin 15 km tarkastelualueella. Satakunnan Museo pitää hyvänä, että hankkeessa on toteutettu erillinen erittäin kattava maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys näkymäalueanalyysiin ja havainnekuvineen. Museo kuitenkin huomauttaa, että esimerkiksi sivun 30 taulukossa 1-4 mainitaan, että valtakunnallisesti merkittävä (RKY) Pyhän Henrikin saarnahuone ympäristöineen on esitetty Pirkanmaan kohteiden luettelossa, vaikka kohde sijaitsee Kokemäellä. Lisäksi sivulla 31 olevassa kartassa ei ole osoitettu kaikkia erityislailta suojeltuja kohteita, kuten rakennusperintölailta suojeltua Hurrin tilaa Huittisissa tai Heikkilän tilan tuulimyllyä Säskylässä. Kohteet on tarkastettavissa kulttuuriympäristön palveluikkunasta osoitteesta kyppi.fi.

Muilta osin Satakunnan Museo näkee YVA-selostuksen kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvan vaikutuksen arvioinnin ja menetelmät Satakunnan osalta asianmukaisina ja riittävinä. Museo näkee, että hankevaihtoehdoilla VE1 ja VE2 ei ole merkittävää eroa Satakunnan puolelle kohdistuviin maisemallisiin vaikutuksiin.

Satakunnan Museo näkee, että sen YVA-ohjelmavaiheessa esittämät kannat on otettu YVA-selostuksessa huomioon, eikä museolla ole oman toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa YVA-menettelystä.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto/Johanna Junnila
Lounais-Suomen elinvoimakeskus/kirjaamo
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

[Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä](#)

Ote: Maakuntahallitus 26.01.2026 § 10 Lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Pykälä 10 Lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta	1
- Liite: Ote Pirkanmaan maakuntakaavayhdistelmästä, LP ELY, YVA-selostus, Ajoksenkankaan tuulivoimahanke	7

Lausunto Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Päätös.

Maakuntahallitus päätti antaa lausuntonaan Pirkanmaan ELY-keskukselle Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esityksen mukaisen lausunnon.

Päätösesitys.

Maakuntajohtaja Ahonen:

Pirkanmaan maakuntahallitus päättää

esittää lausuntonaan Pirkanmaan ELY-keskukselle Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Koska maakuntakaavatilanne on muuttunut YVA-prosessin edetessä eikä voimassa oleva vaihemaakuntakaava ole vielä saanut lainvoimaa, Pirkanmaan liitto pitää ymmärrettävänä, että YVA-selostuksessa käsitellään erillisissä kappaleissa Pirkanmaan maakuntakaavaa 2040 ja elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavaa. Vaikka vaihemaakuntakaava ei ole saanut vielä lainvoimaa, kaava on määrätty maakuntahallituksen päätöksellä voimaan 16.6.2025 ja sitä tulee tällä hetkellä soveltaa maankäytön suunnittelussa. Tämä tieto on jäänyt puuttumaan YVA-selostuksen tiivistelmästä.

Koska vaihemaakuntakaavalla on kumottu ja päivitetty kokonaisuusmaakuntakaavaa, YVA-selostuksessa esitetyt Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 merkinnät ja määräykset eivät ole voimassa Suojelualue-, Kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue -, Tuulivoima-alue-, Valtakunnallisesti arvokkaaksi esitetty ja/tai maakunnallisesti arvokas maisema-alue - ja Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue-merkintöjen osalta, vaan näitä tulee tulkita vaihemaakuntakaavan mukaisesti. Lisäksi Ajoksenkankaan hanketta koskevien maaseutualueiden kehittämiseen liittyvän yleismääräyksen ja arvokkaiden geologisten muodostumien merkinnän sisällöt ovat päivittyneet. On kuitenkin ilahduttavaa, että hanketta koskevat maakuntakaavojen ajantasaiset merkinnät ja määräykset on koottu liitteeseen 15 Maankäyttö- ja maakuntakaavamääräykset, jossa on arvioitu hankkeen vaikutuksia maakuntakaavoituksen tavoitteisiin sekä kerrottu toimista, joilla mahdollisia vaikutuksia voidaan

lieventää. Toisaalta liitto olisi katsonut tarpeelliseksi, että vaikutuksia ekologiseen verkostoon olisi käsitelty yksityiskohtaisemmin jokaisen aiheeseen liittyvän merkinnän kohdalla.

Pirkanmaan liitto toivoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa viitataan voimassa olevaan kaavatilanteeseen ja määräyksiin. Nämä löytyvät Pirkanmaan [maakuntakaavojen karttapalvelusta](#), josta ajantasainen kaavayhdistelmä, merkinnät ja määräykset sekä kaavojen paikkatietoaineistot ovat ladattavissa.

Pirkanmaan liitto on Ajoksenkankaan YVA-ohjelmaa koskeneessa lausunnossaan todennut, että hankkeen tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan sekä hiilineutraaliustavoitteiden kanssa, ja että hanke edistäisi Sastamalan tavoitetta puhtaaseen energiaan perustuvan yritystoiminnan mahdollistamiselle.

Koska Ajoksenkankaan alue on tunnistettu haasteelliseksi maisemavaikutustensa vuoksi, Pirkanmaan liitto on suosittanut tarkastelemaan lisäksi vaihtoehtoa, jossa voimalat sijoittuisivat Kokemäenjokilaakson maisemallisiin arvokohteisiin nähden kauemmas yhtenäisemmäksi ryhmäksi. Liitto pitää valitettavana, ettei tällaista vaihtoehtoa ole sisällytetty tarkasteluun. Vaikutusarvioinnin tuloksena on todettu, että vaihtoehtoja on vaikea laittaa maisemavaikutusten kannalta paremmuusjärjestykseen niiden samankaltaisuuden takia.

Lisäksi liitto on tuonut esille tarpeen linnustollisten vaikutusten huomioimisesta sekä korostanut Hanhijärvi-Keskinen-Tapiolanjärven Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvien merkittävien heikennysten poissulkemista. Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että liitteessä 16 Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvittämisestä ei ole yhteisvaikutusten osalta huomioitu Huittisten Lintukankaan tuulivoimahanketta, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville 6.5.2024. Myös Satakuntaan sijoittuvat Takajärven ja Ruotanansuon hankkeet puuttuvat Natura-tarvearvioinnista. Pirkanmaan liitto ei kuitenkaan ota kantaa siihen, olisiko näillä hankkeilla varsinaista vaikutusta Hanhijärvi-Keskinen-Tapiolanjärven Natura-alueen linnustollisiin suojeluperusteisiin.

YVA-selostus toteaa, että pesimä- ja muuttolinnustoon kohdistuvat yhteisvaikutukset on arvioitu vähäisiksi. Alueella pesivään sääkseen on kuitenkin arvioitu kohdistuvan molemmissa vaihtoehdoissa vähintään suuri kielteinen vaikutus. Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että viranomaiskäyttöön olevassa Sääksen törmäysriskin arvioiminen ja riskialueiden rajaus -raportissa esitetyt voimalapaikat (9 kpl) eivät vastaa kaikilta osin YVA:ssa tarkasteltuja sijainteja ja määriä (8/12 kpl). Pirkanmaan liitto yhtyy YVA-selostuksen päätelmään siitä, että mikäli vaikutukset sääkseen olisivat merkittävyydeltään suuria kielteisiä, vaihtoehdoista kumpikaan ei ole sellaisenaan toteuttamiskelpoinen. Ensisijaisesti häiriövaikutusta on vähennettävä

huomioimalla voimalasijoittelussa nykyisen pesäpaikan sijainti. Pirkanmaan liitto pitää kannatettavana selostuksessa esitettyjä keinoja sääkseen ja muuhun linnustoon kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi ja suositusta linnustoselvitysten jatkamisesta samoin menetelmin voimaloiden mahdollisen rakentumisen jälkeisinä vuosina.

YVA-selostuksessa todetaan, että hankealueella ei ole voimassa olevia maa- tai kiviaineksen ottolupia, mutta hankealueen länsi ja pohjoisosassa sijaitsee useampia GTK:n kartoittamia kiviaineksen ottoon luvitettuja alueita (kuva 22–1). Pirkanmaan liitto esittää tähän huomiona, että näistä Mäkelän ja Rilken alueiden hyödyntäminen edistäisi maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista. Mäkelän alueelle on osoitettu varaus uudelle ampuma- ja/tai moottoriradalle, jonka mahdollistuminen edellyttää maa-ainesottoa alueelta. Jälkikäyttö on syytä ottaa huomioon kiviaineksia otettaessa. Rilken alue sijoittuu teollisuusalueelle, jonka jatkokehittäminen voisi hyötyä lisääntyvästä massakoordinaatiotoiminnasta. Toisaalta tämä tarkoittaisi raskaan liikenteen lisääntymistä osin taajamarakenteessa olevalle valtatielle 12.

Maakuntakaavassa osoitetulle kiviaineshuollon kannalta tärkeälle alueelle (EOK) sijoittuu molemmissa hankevaihtoehdoissa yksi voimalapaikka (TV 1). EOK-alueet ovat yleispiirteisiä ja perustuvat POSKI-hankkeessa (2012–2015) tehtyihin selvityksiin. Alueita on osoitettu kulutustarvearviota enemmän eikä kaikkia kohteita voida välttämättä eri tekijöistä johtuen ottaa käyttöön. Ottotoiminnan käynnistäminen edellyttää aina maa-aineslain mukaista luvitusta ja maanomistajan suostumusta. EOK-alueita koskevan määräyksen nojalla yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota kiviainesten ottamisedellytysten säilymiseen. YVA-selostuksessa hankkeen vaikutus kiviainesotolle on arvioitu pieneksi kielteiseksi, mitä edellä esitetty huomioiden voidaan pitää perusteltuna.

Sähkönsiirron vaihtoehtojen osalta liitto on todennut, että maakaapelilla toteutettavat lyhyemmät vaihtoehdot ovat huomattavasti kannatettavampia kuin ekosysteemipalvelujen kannalta merkittäväälle alueelle (MK) sijoittuva ilmajohtovaihtoehto. Koska Kokemäenjoki on tunnistettu vaihemaakuntakaavassa siniviherluonnon monimuotoisuuden ydinalueena, uhanalaisten lajien tai luontotyyppien keskittymien väliseen kytkeytyvyyteen ja luontoarvojen säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota maakaapelireitin toteutuksessa.

Kappaleessa 16 käsitellään ekologista verkostoa. Lähtötietona on käytetty Pirkanmaan ekologinen verkosto -selvitystä vuodelta 2014. Pirkanmaan liitto pyytää huomioimaan, että elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavalla on päivitetty muun muassa selvitykseen perustuvien luonnon monimuotoisuuden ydinalueiden verkostoa ja lisätty uutena merkintänä sinivihreluonnon monimuotoisuuden ydinalueet, joihin Kokemäenjokikin kuuluu. Näin ollen

kuvassa 16–2 esitetty maakunnallinen ekologinen verkosto ja kuvaus hanketta lähimmistä ydinalueista eivät ole kaikilta osin ajantasaiset. Sähkönsiirron vaihtoehtoisille reiteille ei kuitenkaan sijoitu uhanalaisten lajien tai luontotyyppien keskittymiä, jotka ovat nähtävissä [luontoarvomerkintöjen kohdekorteista](#).

Sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 sijoittuu muun muassa ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävälle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (MK). Alueet ovat osa maakunnallista ekologista verkostoa, ja MK-alueen määräyksen mukaan alueilla tulee välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista. YVA-selostuksessa on arvioitu, että vaihtoehdon SVE3 vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen olisivat kohtalaisen kielteisiä ja ekologiseen verkostoon vähäisiä. Ilmajohdon ei ole arvioitu katkaisevan luonnon ydinalueen rakenteellista kytkeytyneisyyttä, jos hankkeen suunnittelussa huomioidaan monimuotoisuudeltaan huomionarvoisten luontotyyppikohteiden säilyttäminen, ja toteutuksen ei ole siten arvioitu aiheuttavan rakenteellista estettä alueen ekologisia verkostoja hyödyntävälle eliöstölle. Ottaen huomioon maakuntakaavan yleismääräyksen uusien sähköverkko-yhteyksien rakentamisesta ympäristön kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin ensisijaisesti olemassa olevaa siirtoinfraa hyödyntäen sekä tavoitteen MK-alueiden pirstaloitumisen välttämisestä, Pirkanmaan liitto katsoo, että SVE3:n toteuttamisen vaikutukset olisivat arvioitua merkittävämpiä.

Maakuntakaavan yleismääräys edellyttää, että maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuin ympäristön laatu tavoitteet, hajautetun energiantuotannon tarpeet ja maaseutualueiden elinkeinojen toimintaedellytykset. Koska hankkeen lähiympäristöön sijoittuu asuinrakennuksia, Pirkanmaan liitto olisi katsonut hyväksi avata liitteessä 15 tarkemmin hankkeen vaikutuksia ja niiden lieventämistoimenpiteitä myös asuin ympäristön laatuun. Taulukossa 36–1 vaikutukset elinoloihin ja viihtyvyyteen on arvioitu kohtalaisen kielteisiksi.

Pirkanmaan liitto pitää positiivisena, että hankkeessa tarkastellaan maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti myös aurinkoenergiatuotannon mahdollisuuksia. YVA-selostuksen mukaan 34 hehtaarin alasta yli puolet sijoittuisi kuitenkin metsätalousalueelle ja noin 10 hehtaaria maatalousmaalle. Kappaleessa 12.5 vaikutuksista kasvillisuuteen ja luontotyypeihin sivulla 119 kuitenkin todetaan, että aurinkovoimala sijoittuisi pellolle. Tässä yhteydessä olisi ehkäpä tarpeen mainita, että alueelta joudutaan poistamaan myös puustoa. Pirkanmaan liitto huomauttaa, että maakuntakaava ohjaa sijoittamaan teollisen mittaluokan aurinkoenergia-alueet ensisijaisesti metsäisten alueiden ulkopuolelle, jolloin maankäytön muutoksista aiheutuvaa hiilinielujen vähenemää voidaan hillitä. Toisaalta kyseessä on verrattain pienialainen

paneelialue ja sijoituessaan pääosin mahdollisesti vähätuottoiselle peltoalueelle, voi hanke olla perusteltu.

Pirkanmaan liitto pyytää huomioimaan edellä esitetyt huomiot YVA-selostuksesta myös hankkeen jatkosuunnittelussa.

Valmisteluteksti.

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää Pirkanmaan liiton lausuntoa Sastamalan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus). Lausunto on pyydetty toimittamaan viimeistään 26.1.2026. Pirkanmaan liitolle on annettu lisäaikaa lausunnon toimittamiselle 30.1.2026 saakka.

Hankkeen kuvaus

Ajoksenkankaan 2 000 hehtaarin hankealueelle suunnitellaan 8–12 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on noin 8 megawattia ja kokonaiskorkeus enintään 260 metriä. Hanke on suunniteltu liitettäväksi pohjoisen suuntaan joko maakaapelilla Carunan Sastamala-Äetsä-voimajohtoon tai ilmajohtolla Fingridin Harjavalta-Melo-linjaan. Vaihtoehdossa VE2 on tarkasteltu myös 34 hehtaarin laajuista aurinkovoimala-aluetta, jonka paneelien pinta-ala on noin 15,9 hehtaaria ja teho noin 15 megawattia.

Hankealue sijoittuu noin 5 kilometriä Sastamalan keskustan lounaispuolelle ja 2 kilometrin etäisyydelle Satakunnassa sijaitsevan Huittisten kaupungin rajasta. Lännessä Kokemäen ja kaakossa Punkalaitumen kuntarajoille on noin 10 kilometriä.

Arvioitavat vaihtoehdot

VE0	Hanketta ei toteuteta
VE1	Alueelle rakennetaan enintään 12 voimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 megawattia ja kokonaisteho noin 96 megawattia.
VE2	Alueelle rakennetaan enintään 8 ominaisuuksiltaan VE1:n mukaista voimalaa, jolloin näiden kokonaisteho on noin 64 megawattia. Osana vaihtoehtoa VE2 on arvioitu voimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 hehtaarin laajuinen aurinkovoimala, jonka paneelien pinta-ala on noin 15,9 hehtaaria ja teho noin 15 megawattia.

SVE1a-b ja SVE2a-b	Sähkösiirto toteutetaan maakaapelilla Carunan 110 kilovoltin Sastamala-Äetsä-verkkoon.
SVE3	Sähkösiirto toteutetaan uudella 110 kilovoltin ilmajohtolla Fingridin Harjavalta-Melon-verkkoon. Ilmajohdon pituus on noin 20 kilometriä.

Liitteet.

Ote Pirkanmaan maakuntakaavayhdistelmästä

Oheismateriaalit.

YVA-ohjelma on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivulla:

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-sastamala>

Lisätiedot.

Suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen p. 044 422 2264

ruut-maaria.rissanen@pirkanmaa.fi

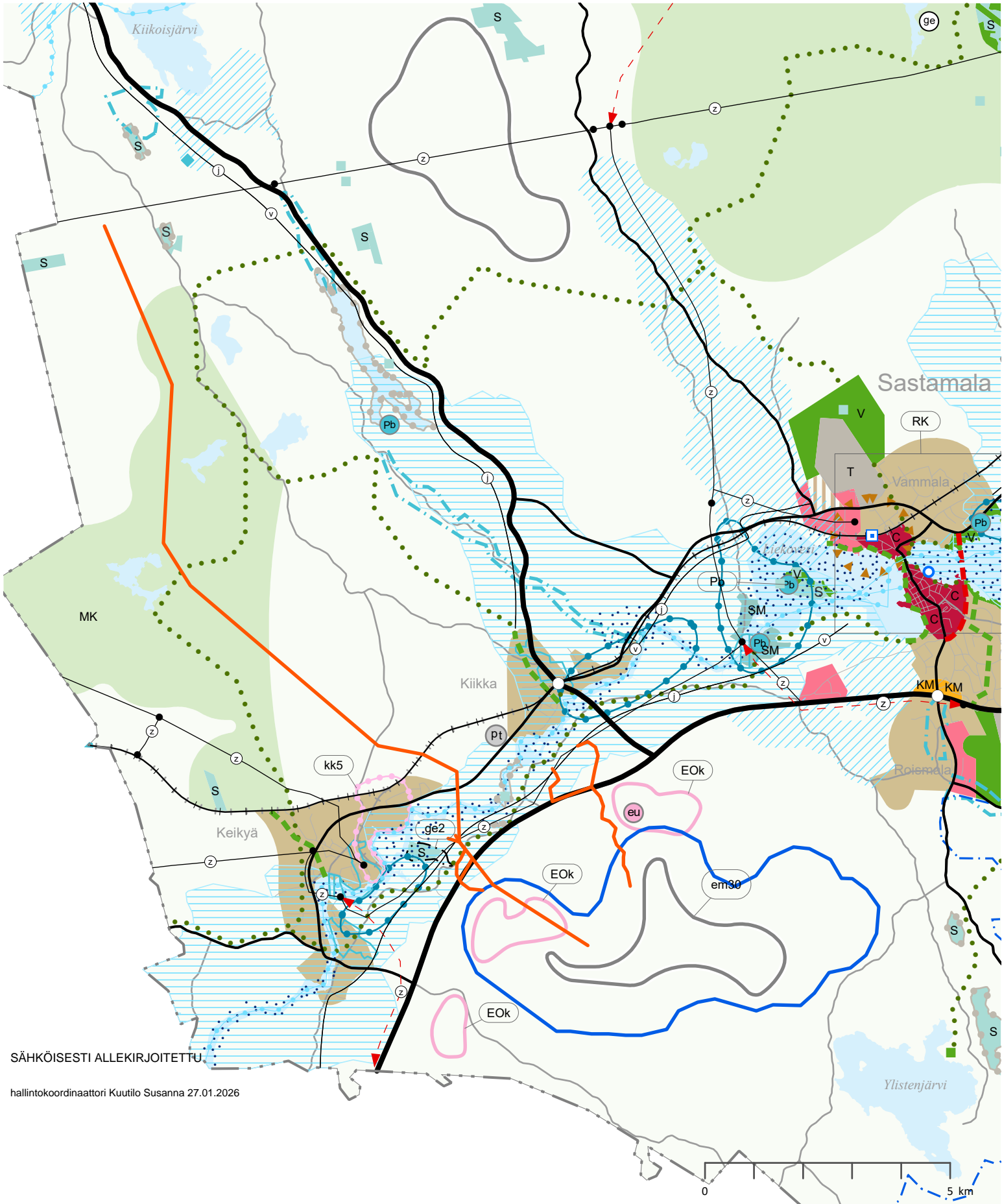
Ote.

Lupa- ja valvontavirasto: kirjaamo@lvv.fi

Valmistelija: iris.lehkonen@pirkanmaa.fi

Ajoksenkankaan tuulivoimahanke

Alue on osoitettu tummansinisellä ja sähkönsiirron vaihtoehdot oranssilla

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU

hallintokoordinaattori Kuutilo Susanna 27.01.2026

Asiakirjan diaarinumero: 1084/2025

Päivämäärä: 09.02.2026

Otsikko: Sastamala, Ajoksenkankaan tuulivoimahanke, YVA-selostus (PIRELY/14140/2023)

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
Anna-Leena Lehto	Vahva	2026-02-09 15:16
Anna Katariina Lyyra-Seppänen	Vahva	2026-02-09 15:26

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettynä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >](#)

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

09.02.2026 Dnro: 1084/2025

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV

kirjaamo@lvv.fi

Lausuntopyyntönnne 26.11.2025

SASTAMALA, AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKE, YVA-SELOSTUS (PIRE-
LY/14140/2023)

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta hankkeesta. Alueellinen vastuumuseo on antanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta aikaisemmin lausunnon dnro 357/2024 (30.5.2024). Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta maakuntamuseo on antanut lausunnon dnro 411/2023 (21.8.2023). Lisäksi maakuntamuseo on antanut Pirkanmaan liitolle Pirkanmaan vaihemaakuntakaavaluonnosta ja -ehdotusta koskevat lausunnot dnro 308/2023 (30.6.2023) ja 289/2024 (14.5.2024), joissa myös käsiteltiin Sastamalaan suunniteltuja tuulivoimahankkeita. Alueellinen vastuumuseo on tutustunut hankkeen YVA-selostuksen aineistoon ja toteaa siitä seuraavaa.

Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointi käsittää vaihtoehdot VE1, jossa alueelle rakennettaisiin enintään 12 voimalaa, ja VE2, johon sisältyy enintään 8 voimalaa (kokonaiskorkeudet 260 m). Tuulivoimaloiden lisäksi vaihtoehdossa VE2 rakennettaisiin 34 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue, joka sijaitsisi hankealueen itälaidassa. Hankkeen vaihtoehtoja verrataan 0-vaihtoehtoon (VE0), jossa hanketta ei toteuteta. Sähkönsiirron vaikutusarviointi käsittää vaihtoehdot SVE1a-b ja SVE2a-b, joissa maakaapelilinjat johdettaisiin Carunan Sastamala-Äetsän verkkoon sekä vaihtoehdon SVE3, joka johdettaisiin n. 20 km pituisena 110KV:n ilmajohtolinjana Fingridin Harjalta-Melon verkkoon.

Rakennettu ympäristö ja maisema

Edellisessä lausunnossaan Pirkanmaan maakuntamuseo toi ilmi tiettyjä YVA-ohjelmassa annettuja puutteellisia ja virheellisiä tietoja koskien valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön ja maiseman alueita ja kohteita sekä erityislainsäädännöllä suojeltuja kohteita. YVA-ohjelmassa vastaavia virheitä ei enää esiinny. Myös vaikutustenarvioinnin etäisyysvyöhykkeet ja muut periaatteet on nyt määritelty ilman ristiriitoja.

Edellisessä lausunnossaan Pirkanmaan maakuntamuseo korosti, että valokuvauspisteiden valintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Niitä ei tule valita ainoastaan paikkatietoaineistoon perustuvan materiaalin pohjalta, vaan myös arvoalueita koskevissa selvityksissä määriteltyjen ydinalueiden ja arvokohteiden perusteella sekä kulttuuriympäristön herkkyys huomioiden. YVA-selostuksen havainnekuva-aineistoon sisältyy muutamia uusista kuvauspisteistä otettuja havainnekuvia. Maakuntamuseo

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO Museokeskus Vapriikki,

Alaverstaanraitti 5, 33101 Tampere. Puh. 040 6730784. Fax: 03 5656 5141

Sähköposti: pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi www.vapriikki.fi

katsoo, että havainnekuvamateriaalia on täydennetty pääasiassa onnistuneesti. Kuvauspaikka 16 Pehulan taajamassa ei tosin edusta VAMA-alueen tai Keikyän rakennetun kulttuuriympäristön arvoja. Erityistä kiitosta ansaitsevat selaimessa katsottavat 360o-pallopanoraamakuvat, joita on laadittu yhdeksästä kuvauspisteestä.

YVA-selostusta varten on laadittu selvitys *Ajoksenkankaan tuulivoimahanke. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, arkeologisen kulttuuriperinnön selvitys* (Ramboll Finland Oy, 10.9.2025). Selvityksessä on annettu perustiedot vaikutusalueella (30 km hankealueesta) sijaitsevista valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista; valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista ja alueista sekä erityislainsäädännön nojalla suojelluista kohteista. Ne on myös esitetty kartoilla (kuvat 1.10 ja 1.11). Maakunnallisesti arvokkaiden kulttuurimaisemien ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen ydinkohteet on merkitty kartalle (kuva 1.27 ja 1.29) ja taulukoitu n. 10 km etäisyydelle saakka. Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää huolellisesti laaditusta karttamateriaalista. Maakuntamuseo huomauttaa kuitenkin, että näkymäalue-analyysin kartat on esitetty niin pienessä mitakaavassa ja heikolla resoluutiolla, että niitä ei ole mahdollista hyödyntää parhaalla tavalla.

Pirkanmaalla sijaitsevia paikallisesti arvokkaita maisemia ja rakennetun ympäristön alueita ja kohteita ei ole huomioitu aineistossa sillä perusteella, että niistä ei ole olemassa kattavaa paikkatietoa. Pirkanmaan maakuntamuseo on esittänyt paikallisten arvojen kartoittamista yleiskaavatason rakennetun ympäristön selvitysten ja voimassa olevien yleiskaavojen suojelumerkintöjen perusteella, mutta tähän ei ilmeisesti ole ollut hankkeessa mahdollisuutta. Maakuntamuseo katsoo, että tehty linjaus on hyväksyttävissä, koska aineistossa on käsitelty jo huomattavan laaja valikoima valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita vaikutuskohteita.

Pirkanmaan maakuntamuseon tietoon on tullut, että hankealueella, kiinteistöllä 790-482-4-56, sijaitsee entisen Saton torpan päärakennus 1870-luvulta. Pirkanmaan maakuntamuseo on tehnyt paikalle maastotarkastuksen 16.12.2025 ja toteaa, että rakennuksella on paikallista asutushistoriallista ja rakennusperinteistä arvoa. Maakuntamuseo katsoo, että rakennus tulee huomioida hankealueen kulttuuriympäristön arvoja kuvaavissa kappaleissa ja siihen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Mikäli hankealueella sijaitsee muita vastaavan kaltaisia historiallisia kohteita, tulee ne huomioida selvityksessä vastaavalla tavalla.

YVA-selostuksen aineistossa on määritelty maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten laajuus, luonne ja merkittävyys. Vaikutukset on kuvattu tekstein, ja niitä on havainnollistettu kartoilla ja valokuvasovitteilla. Maisemavaikutusten merkittävyys on arvioitu kohteittain (kohteilla tarkoitetaan tässä myös alueita), perustuen vaikutuskohteen herkkyyteen ja hankkeen aiheuttaman maiseman muutoksen suuruuteen. Maisemavaikutusten arvioinnissa sovelletut herkkyyden ja muutoksen suuruuden arvioinnin kriteerit perustuvat *Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa* -ohjeeseen (Ympäristöministeriö, 2024).

Kulttuurimaiseman ja rakennetun ympäristön herkkyyden arviointi (kpl 1.5) perustuu erityisesti taulukkomuotoisessa arvioinnissa systemaattisesti kohteiden arvoluokitukseen. Valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden herkkyyden arviointi on suuren ja maa-

kunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden kohteiden herkkyys kohtalaiseksi. Tekstikappaleissa on lisäksi tunnistettu, että metsä- ja maatalousalueet sekä taajama- ja kyläalueet voivat yleisesti olla kohtalaisen herkkiä. Laajamittaiset teolliset tuotantoalueet on mainittu herkkyydeltään vähäisinä. Kulttuuriympäristöjen näkökulmasta luokittelussa on lähtökohtainen ongelma. Maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja kulttuurimaisema-alueiden arvo ei ole inventointien perusteella yhtä suuri kuin valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla ja alueilla. Kaikkien kohteiden ja alueiden herkkyys vaihtelee kuitenkin tosiasiallisesti tapauskohtaisesti, kohteiden iän, tyyppin, säilyneisyyden, mittakaavan ja muiden ominaispiirteiden mukaisesti.

Herkkyiden arviointi arvon perusteella saa aikaan mm. sen, että herkkyydeltään suureksi luokitellulla VAMA-alueella sijaitsevien maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristön yhdinkohteiden tulkitaan laskevan maiseman herkkyyttä paikallisesti. Tämä vaikuttaa epäloogiselta otettaessa huomioon, että juuri nämä maakunnan edustavimpien joukkoon lukeutuvat maatilojen pihapiirit ovat VAMA-alueiden kuvausten mukaisesti erottamaton osa niiden arvoja.

Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen vaikutusalue on vanhaa kulttuurivaikutteista aluetta. Kokemäenjokeen liittyvien vesistöjen ympäristössä lähi-, väli- ja kaukovaikutusalueen tuhansia vuosia vanha asutushistoria on synnyttänyt alueelle runsaasti arkeologista kulttuuriperintöä sekä maiseman ja rakennettujen kulttuuriympäristön arvoja. Lähivaikutusalueella lähes puolella pinta-alasta on jokin maiseman tai kulttuuriympäristön luokiteltu arvo.

Tuulivoimahankkeen maisemavaikutukset kohdistuvat erityisesti voimakkaasti lähivaikutusalueelle, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien VAMA-alueelle, joka sijaitsee lähimmillään vain 1,3–1,4 km päässä tuulivoimalapaikoista, sekä maakunnallisesti arvokkaihin Vaunujoen kulttuurimaisemaan ja Kilpijoen-Hoipolan-Tyrväänkylän kulttuurimaisemaan. Lähivaikutusalueella VAMA-alueelle kohdistuvan muutoksen suuruuden on todettu olevan suuri kielteinen. Vaunujoen kulttuurimaisemaan ja Kilpijoen-Hoipolan-Tyrväänkylän kulttuurimaisemaan kohdistuvien muutosten ja vaikutuksen merkittävyyden on todettu olevan kohtalaisen kielteisiä. Tuulivoimalat sijaitsevat lähivaikutusalueella 0–7 kilometrin etäisyydellä ja ovat näkyessään niin kookkaita, että saattavat näkyessään hallita maisemaa. Tuulivoimaloiden arvioidaan paikoin vaikuttavan heikentävästi maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueiden tärkeisiin ominaispiirteisiin, joista merkittävimmät ovat maisemakuvan eheys ja yhtenäisyys, pitkät näkymät sekä pienipiirteisyys ja pienimittakaavaisuus. Maiseman voidaan kokea muuttuvan kielteiseen suuntaan modernin energiantuotannon muuttaessa historiallisten kulttuuriympäristöjen maisemaa. Tuulivoimaloiden aiheuttaman muutoksen suuruus tiemaisemissa voidaan kokea suureksikin kielteiseksi valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla. Myös arvoalueiden ulkopuolella, kylissä ja maaseudun pihapiireissä tuulivoimaloiden aiheuttaman muutoksen suuruuden arvioidaan olevan paikoin korkeintaan suuri kielteinen. Lähivaikutusalueelle sijoittuu myös alueita, joihin ei kohdistu muutoksia, koska ne ovat näkymäalueen ulkopuolella tai vähäisesti herkkiä alueita, jotka kestävät muutosta hyvin.

Välivaikutusalueen maiseman muutoksen suuruuden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta - suuri kielteinen muutos, vaikutusalueen herkkyyden vaihdellessa vähäi-

sestä suureen samaan tapaan kuin lähivaikutusalueella. Näkyessään 7–15 kilometrin etäisyydeltä, tuulivoimalat ovat edelleen melko kookkaita verrattuna muihin maiseman elementteihin. Näkymäalueet keskittyvät avoimille alueille, jotka ovat samalla asutuimpia ja maisemaltaan herkimpiä alueita ja suurimmaksi osaksi valtakunnallisesti- tai maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Vaikutukset ovat luonteeltaan samantapaisia kuin lähivaikutusalueella. Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaan ja Rautaveden kulttuurimaisemaan kohdistuvien vaikutuksen merkittävyys on taulukon 1.11 mukaan välivaikutusalueella kohtalainen kielteinen.

Kaukovaikutusalueen maiseman muutoksen suuruuden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta – kohtalainen kielteinen herkkyyden vaihdellessa vähäisestä suureen. Tuulivoimalat sijaitsevat 15–30 kilometrin päässä ja näkyvät pienellä osuudella koko alueen pinta-alasta. Näkymäalueilla ne voivat kuitenkin näkyä selkeästi, joten maiseman arvioidaan muuttuvan herkimpien alueiden näkymäalueilla korkeintaan jonkin verran kielteiseen suuntaan.

Valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin ympäristöihin kohdistuvat muutokset on arvioitu erikseen taulukossa 1.13. Siinä Vammalan kirkkoon ja Tyrvään vanhaan kirkkoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyys on luokiteltu suureksi kielteiseksi. Emil Danielssonin erämaa-ateljeeseen on katsottu kohdistuvan kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia, vaikka se sijaitsee 16,6 km etäisyydellä. Kohde on tyyliltään vahvasti kansallisromanttinen, mitä syrjäinen sijainti korostaa. Maisemassa mahdollisesti näkyvät tuulivoimalat ovat ristiriidassa kansallisromanttisen ateljeen erämaaympäristön kanssa, koska ateljeen historiassa oleellista ovat olleet nimenomaan paikalta avautuvat maisemat. Kaukovaikutusalueella myös Punkalaitumen keskustan kylämaisemaan ja Karkun taajamaan on arvioitu kohdistuvan merkitykseltään kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia. Lisäksi kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia on arvioitu kohdistuvan osaan maakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä, joita ovat mm. Äetsän tehtaat ja voimalaitokset, Kiikan kirkon ympäristö ja raitti sekä Vammalan keskusta. Korkeintaan kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia on lisäksi arvioitu kohdistuvan rakennetun ympäristön ydinkohteisiin Kilpjoen-Hoipolan-Tyrväänkylän kulttuurimaiseman, Villilän-Kiviniemen kulttuurimaiseman ja Kikkelänjoen kulttuurimaiseman alueilla.

Kappaleessa 1.6.4 *Vaihtoehtojen vertailu ja vaikutusten merkittävyys* on pyritty muodostamaan arvio hankevaihtoehtojen kokonaisuusvaikutuksista. Kokonaisarviossa todetaan, että lähi- ja välivaikutusalueen vaikutusten merkittävyyden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta - suuri kielteinen, merkittävimpien näkymäalueiden sijoituessa Kokemäenjokilaaksoon, jonne sijoittuvat myös merkittävimmät kulttuurimaiseman arvot ja tihein asutus. Kaukovaikutusalueen vaikutusten merkittävyyden arvioitiin vaihtelevan välillä ei muutosta – kohtalainen kielteinen vaikutus, näkyvyysalueiden vähäisyyden ja tuulivoimaloiden suhteellisen pitkän etäisyyden takia. Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 maisemavaikutusten merkittävyys arvioidaan kokonaisuutena kohtalaisesti kielteisiksi. Tämä arvio esitetään arvioinnin päätuloksena ja se on kirjattu YVA-selostukseen. Pirkanmaan maakuntamuseo huomauttaa, että vaikutuksen keskiarvon "laskeminen" on kulttuuriympäristön näkökulmasta ongelmallista, sillä yhtälössä ovat yhtä lailla mukana valtakunnallisesti arvokkaat, herkkyydeltään suuret alueet ja kohteet kuin herkkyydeltään vähäiset alueet. Kuitenkin juuri arvoalueille koh-

distuvat vaikutukset ovat hankkeen maisemavaikutusten arvioinnin kannalta oleellista tietoa, joten maisemavaikutusten arvioinnissa tulisi painottaa arvoalueita.

Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen mukaan vaihtoehdon VE2 maisemavaikutukset lähi-, väli- ja kaukovaikutusalueilla arvioitiin samoiksi kuin vaihtoehdossa VE1. Tuulivoimaloiden näkymäalueet sijoittuvat molemmissa vaihtoehdoissa suurin piirtein samoille alueille ja ne ovat laajuudeltaan samaa luokkaa. Merkittävin maisemavaikutusten ero aiheutuu vaihtoehtojen voimaloiden lukumäärästä, jolloin vaihtoehdon VE2 näkymäalueilla näkyy neljä voimalaa vähemmän. Hajanaisemman sijoittelunsa takia vaihtoehdon VE2 tuulivoimalat hahmottuvat etenkin hankealueen etelä- ja pohjoispuolen maisemissa yhtenäisen ryhmän sijaan hajanaisena muodostelmana tai vain yksittäisinä tuulivoimaloina. Joissakin tapauksissa hajanaisuudesta on arvioitu olevan maisemassa etua, osan voimaloista jäädessä piiloon. On kuitenkin myös arveltu, että joissain tapauksissa tämä voidaan kokea häiritsevämpänä kuin tuulivoimaloiden muodostama selkeä ryhmä.

Selvityksessä on todettu yhteenvetona, että vaihtoehtoja VE1 ja VE2 on vaikea laittaa maisemavaikutusten kannalta paremmuusjärjestykseen niiden samankaltaisuuden takia. Vaihtoehdon VE1 etuna on hieman suppeampi hankealue, yhtenäisempi tuulivoimaloiden muodostelma horisontissa sekä aurinkovoimaloiden aiheuttamien paikallisten maisemavaikutusten puuttuminen. Kuitenkin tuulivoimaloiden vähäisempi määrä maisemassa on lähtökohtaisesti maisemavaikutuksia vähentävä tekijä. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että hankevaihtoehdot olisivat vertailukelpoisemmat, mikäli VE2:n voimalat olisi sijoitettu tiivimmäksi ryhmäksi.

Sähkönsiirron vaihtoehtojen vertailussa on nähty selkeitä eroja. Maakaapelivaihtoehto SVE1a:n osalta vaikutuksen merkittävyys on vähäinen kielteinen - kohtalainen kielteinen. Maakaapelivaihtoehtojen SVE1b:n muutoksen suuruus on ei muutoksia – vähäinen kielteinen. Maisemavaikutusten näkökulmasta ovat maakaapelivaihtoehto SVE2a ja SVE2b, joiden osalta vaikutuksen merkittävyys on ”ei muutosta ja korkeintaan vähäinen kielteinen muutamissa paikoissa”. Ilmajohdon SVE3 osalta vaikutusten merkittävyys kohoaa metsässä ja VAMA-alueella (n. 19,8 km) suureksi kielteiseksi. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että mikäli hanke toteutuu, sähkönsiirto tulee toteuttaa vaihtoehdon SVE2a tai SVE2b pohjalta.

Eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia on käsitelty luvussa 3. Yhteisvaikutuksia muiden olemassa olevien tuulivoimaloiden sekä tiedossa olevien tuulivoimahankkeiden kanssa on tarkasteltu tarkemmin enintään 20 kilometrin etäisyydelle Ajoksenkankaan hankealueesta. Voimalahankkeiden yhteisvaikutukset maisemassa kohdistuvat erityisesti maisematilaltaan avoimille alueille, joita ovat mm. alueen jokilaaksot peltoaukeineen. Näin ollen yhteisvaikutukset kohdistuvat selkeimmin maiseman herkimille alueille. Eri hankkeiden tuulivoimaloiden näkyvyyttä maisemassa on havainnollistettu ns. 360o -havainnekuvin, jotka antavat erinomaisen käsityksen yhteisvaikutuksista kuvauspaikallaan.

Sastamalassa tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia maisemaan aiheuttaa Ajoksenkankaan ja Kärmekeallion suunniteltujen tuulivoimaloiden yhteiselle välivaikutusalueelle. Kärmekeallion kanssa yhteiset näkymäalueet sijoittuvat näkymäalueanalyysin mukaan Rautaveden kulttuurimaiseman VAMA-alueella, järven länsi- ja keskio-

sien vesialueille ja Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, Vaunujoen kulttuurimaisemien maakunnallisesti arvokkaalle alueelle, Vammalan keskustaajaman läntisille ranta-alueille ja Liekovedelle. Ajoksenkankaan ja Kärmevallion tuulivoimalat näkyvät yhteisille näkymäalueille Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien VAMA-alueella laajimmin Liekoveden länsiosaan ja paikoin jokivarren peltoaukeille.

Suurelta osin eri hankkeiden voimalat näkyvät katselupisteen pohjois- ja eteläpuolella. Rautaveden selkävesiltä lännen suuntaan katsottaessa Ajoksenkankaan ja Kärmevallion voimaloita on mahdollista nähdä samassa laajassa näkymässä. Yhteisvaikutusten ei arvioida olevan toisiaan huomattavasti vahvistavia tai yhteisvaikutukseltaan merkittäviä. Vaunujokilaakson alueelle näkyy laajasti Ajoksenkankaan ja Kärmevallion tuulivoimaloita. Kärmevallion tuulivoimalat sijoittuvat lähimmillään Vaunujokilaaksosta noin 3,5 km etäisyydelle ja Ajoksenkankaan voimalat noin 7,5 km etäisyydelle. Yhteisvaikutukset Vaunujokilaaksossa arvioidaan korkeintaan hieman toisiaan voimistaviksi. Tuulivoimaloiden aiheuttamat yhteismaisemavaikutukset ovat kokonaisuudessaan hieman voimakkaammat, kuin pelkässä Ajoksenkankaan hankkeessa, koska näkyessään samoille alueille tuulivoimalat luovat kokonaisvaltaisemmin tuulivoiman tuotantoalueen tuntua maisemaan. Yhteisellä vaikutusalueella vaihtoehdon VE1 yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa ovat näkyvien tuulivoimaloiden suuremman lukumäärän takia hieman suuremmat kuin vaihtoehdon VE2.

Kappaleessa 1.7 *haitallisten vaikutusten ehkäiseminen ja lieventäminen* todetaan mahdolliseksi maisemavaikutusten lieventämiskeinoiksi voimaloiden kokonaiskorkeuden laskeminen, voimaloiden määrän vähentäminen, voimaloiden sijoittelu, voimaloiden värin valinta, lentoestevalojen voimakkuuden ja värin valinta sekä puuston istuttaminen. Nykyisissä suunnitelmavaihtoehdoissa voimalat muodostavat pitkän itä-länsisuuntaisen rivistön, jossa maksimimäärä voimaloita näkyy erityisesti pohjoisen- ja etelän suuntaan. Pohjoispuolella tämä merkitsee laajoja näkyvyysalueita juuri maiseman arvoalueilla. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että hankkeessa tulee tutkia kielteisten maisemavaikutusten lieventämistä erityisesti VE2:n voimaloiden sijoittelua tiivistämällä. Myös yhteysviranomaisen on jo hankkeen YVA-ohjelmasta 14.6.2024 antamassaan lausunnossa (PIRELY/14140/2023) todennut: *alue on haastava maisemavaikutusten vuoksi, joten Pirkanmaan liitto suosittaa tarkastelemaan myös vaihtoehtoa, jossa voimalat sijoittuisivat maisemallisiin arvokohteisiin nähden tiiviimmin ja kauemmas sen sijaan, että ne levittäytyvät laajasti itä-länsisuuntaisesti.*

Arkeologinen kulttuuriperintö

Hankkeeseen liittyen on vuonna 2024 suoritettu arkeologinen inventointi, jota on täydennetty vuonna 2025 Pirkanmaan maakuntamuseon kommenttien perusteella (Heilu Oy, 2025). Maakuntamuseo on kommentoinut vuosien 2024-2025 loppuraporttia sähköpostiviestissään inventoijalle ja esittänyt siihen täsmennyksiä sekä puuttuvien tietojen lisäämistä. Päivitetty inventointiraportti tulee toimittaa maakuntamuseolle hyväksyttäväksi ja arkistoitavaksi Museoviraston tietojärjestelmään; hyväksytty raportti tulee lisätä YVA-aineistoon alkuperäisen raportin (2024) tilalle.

Inventoinnin täydennyksessä on paikannettu kaksi uutta arkeologista kohdetta - ajoittamaton kivirakenne *Veteinen* (inv. kohde 26) sekä kultti- ja tarinapaikka *Ristilähde*

(kohde 27, muinaisjäännösrekisteritunnus 1000055918). Maakuntamuseo huomauttaa, että näitä uusia kohteita ei ole otettu huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa ja YVA-selostuksen liite 20 (*Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys sekä arkeologisen kulttuuriperinnön selvitys*) on siten tältä osin puutteellinen. Selvityksen kuvan 1-4 mukaan molemmissa hankevaihtoehdoissa (VE 1 ja VE2) kohteen Veteinen kautta on linjattu kulkemaan uusi huoltotie. Ristilähteen viereen, sen länsipuolelle on suunniteltu kaapelireitti SVE2a.

Ottaen huomioon, että kivirakenteen *Veteinen* iän ja merkityksen selvittäminen tulee todennäköisesti vaatimaan tarkempia tutkimuksia ja kohdetta saattaa koskea muinaismuistolain rauhoitus, vaikutusten arvioinnin puutteellisuutta ei voida näiltä osin pitää vähäisenä. Myös kohteen *Ristilähde* arvon määrittämiseen liittyy avoimia kysymyksiä. Perimätiedon mukaan kyseessä on kastelähteenä käytetty lähde (Kiikan seurakunta 1662-1962, s. 43-44; Sastamalan historia 1, s. 588). Tämän tyyppiset arkeologiset kohteet ovat hyvin harvinaisia, ja niiden tutkimukseen liittyy metodologisia haasteita.

Vuoden 2024 inventointiraporttiversion mainittujen arkeologisten kohteiden osalta hankkeen vaikutusten arviointia voidaan pitää riittävänä ja hyvin perusteltuna. Hankealueelle ja sähkönsiirtoreiteille sijoittuvien, vuonna 2024 tiedossa olleiden kohteiden käsittely liitteen 20 selvityksessä on kiitettävän seikkaperäistä ja systemaattista. Selvityksessä on myös kiitettävän paljon huomiota kiinnitetty lieventämistoimenpiteisiin, joilla kielteisiä vaikutuksia voidaan välttää tai vähentää. Myös arvioinnin epävarmuustekijät on tuotu esille asianmukaisesti. Selvityksen taulukoiden käytettävyyttä voisi tosin hieman parantaa: sähkönsiirtolinjojen vaikutuksia koskevissa taulukoissa tulisi Etäisyys sähkönsiirrosta -sarakkeen otsikossa täsmentää, että kyse on kohteiden etäisyydestä reitin keskilinjasta, ja kaapelivaihtoehdoissa mainita myös kaapelilinjan vaatiman työalueen leveys.

Arvioinnin yhteenvedossa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta (YVA-selostus, s. 18 ja 26; liite 20, s. 180-181) todetaan, että tuulivoimaloiden vaihtoehdoista VE1 ja VE2 kummallakaan "ei ole erittäin suuria kielteisiä vaikutuksia mihinkään hankealueen arkeologisen kulttuuriperinnön kohteeseen, vaikka ilman lieventämistoimenpiteitä molemmilla vaihtoehdoilla on suuria kielteisiä vaikutuksia useaan hankealueen arkeologiseen kulttuuriperinnön kohteeseen - -." Vaihtoehdossa VE1 suuri kielteinen vaikutus (ilman lieventämistoimenpiteitä) on yhteen, ja vaihtoehdossa VE2 kolmeen arkeologiseen kohteeseen. Vaihtoehdolla VE1 on kohtalainen kielteinen vaikutus (ilman lieventämistoimenpiteitä) kolmeen arkeologiseen kohteeseen ja vaihtoehdolla VE2 yhteen arkeologiseen kohteeseen. Vaihtoehdon VE1 vaikutukset tuulivoimaloiden hankealueen arkeologiseen kulttuuriperintöön ovat hieman vaihtoehtoa VE2 pienemmät. Sähkönsiirron maakaapelivaihtoehdoista SVE1b, SVE2a ja SVE2b ovat arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta suositeltavimpia, koska niistä ei aiheudu lainkaan vaikutuksia tunnettuun arkeologiseen kulttuuriperintöön. Vaihtoehdon SVE2a:n varrella sijaitsee 7 arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetta, mutta maakaapeli voidaan rakentaa ilman vaikutuksia tunnettuun arkeologiseen kulttuuriperintöön. Sähkönsiirron vaihtoehdossa SVE1a "vaikutuksia kohdistuu ainoastaan yhteen tunnettuun kiinteään muinaisjäännökseen, Ruoskakivenmäkeen. Vaikutuksen merkittävyys voidaan

rajata lieventämistoimenpiteillä niin, ettei kielteisiä vaikutuksia muodostu lainkaan – mutta ilman lieventämistoimenpiteitä vaikutukset voisivat olla suuria kielteisiä."

Pirkanmaan maakuntamuseo on YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa todennut, että maisemallisten vaikutusten arvioinnissa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta tulisi käyttää mm. näkymäalueanalyysiä ja riittäviä kuvasovitteita. Maakuntakaavassa osoitettujen maakunnallisten *arkeologisen perinnön ydinalueiden* ja valtakunnallisesti merkittävän *Kaukolan VARK*-alueen osalta kuvasovitteista tulisi ilmetä muinaisjäännösten esiintyminen ja sijainti suhteessa tuulivoimaloihin. Maakuntamuseo toteaa, että edellytetty havainnekuva-aineisto puuttuu, mikä heikentää ympäristövaikutusten arvioinnin laatua huomattavasti. Lisäksi näkymäalue-analyysin kartat on esitetty niin pienessä mittakaavassa ja heikolla resoluutiolla, että niiden käyttö on ongelmallista. Taulukon 2-13 (VARK-alueisiin ja Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n arkeologisen perinnön ydinalueisiin kohdistuvien visuaalisten muutosten suuruus ja vaikutusten merkittävyys) sanallinen arviointi on kuitenkin seikkaperäinen ja vaikuttaa perustuvan riittävään analyysiin. Arviointitaulukon mukaan tuulivoimaloiden rakentamisella tulisi olemaan kohtalainen kielteinen vaikutus sekä valtakunnallisesti merkittävään arkeologiseen kohteeseen/alueeseen (VARK) että kahteen maakunnalliseen arkeologisen perinnön ydinalueeseen.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta YVA-selostus ja -selvitys (liite 20) ovat pääosin riittävän perusteellisia ja seikkaperäisiä. Arvioinnista puuttuu kuitenkin kaksi arkeologista kohdetta, joihin voi kohdistua merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Lisäksi maisemallisia muutoksia koskevassa kuva- ja kartta-aineistossa on puutteita ja YVA-selostuksen liitteistä puuttuu päivitetty arkeologisen inventoinnin raportti. Aineiston täydentämiseen näiltä osin tulee kiinnittää huomiota. Hankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa on otettava huomioon em. selvityksen suositukset ja huolehdittava kiinteiden muinaisjäännösten sekä muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden säilymistä turvaamisesta.

Pirkanmaan maakuntamuseo on aikaisemmissa lausunnoissaan suhtautunut kriittisesti hankkeen toteuttavuuteen sen arvokohteille aiheuttamien suurten kielteisten maisemavaikutusten vuoksi. Maakuntamuseon näkemyksen mukaan YVA-selostusaineistossa arvioidut vaikutukset eivät ole erityisesti lähi- ja välivaikutusalueen herkempien alueiden ja -kohteiden (edellä kuvatut merkitykseltään suuret kielteiset vaikutukset) osalta hyväksyttäviä. Alueidenkäyttölain (AKL) 77b §:n mukaan tuulivoimarakentamisen ja maankäytön tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön, ja AKL 39 §:n mukaan yleiskaavassa on otettava huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää edelleen harkittavaksi Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta luopumista ja kaavoittamisen keskeyttämistä.

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Anna-Leena Lehto

Tiedoksi: Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut; Pirkanmaan liitto

A-LL/a-II/va

Ajoksenkankaan ympäristövaikutusten arvioinnissa käsiteltyjen tuulivoimapuistojen toteutusvaihtoehtojen poikkeaminen Sastamalan kaupungin valtuuston 21.2.2022 vahvistamien tuulivoimaloiden sijoittumisen ja rakentamisen periaatteista (melun ja etäisyys).

- 1. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.**

Perustelut: Lainsäädäntö mahdollistaa tuulivoimaloiden sijoittamisen 700 metrin etäisyydelle asutuksesta. Tuulivoimaloiden koon kasvaessa koetaan ne lähiympäristössä maisemallisesti haitallisina, eikä 700 metrin etäisyyttä pidetä nykyään riittävänä. Sastamalan osalta on otettava huomioon, että tuulivoimapuistoalueet sijoittuvat metsäisille alueille, mikä vähentää niiden maisemavaikutusta. Jos minimietäisyyttä asutuksesta kasvatettaisiin esitetystä 1200 metrin etäisyydestä, vähentäisi se merkittävästi tuulivoimaloiden rakentamismahdollisuuksia ja mahdollistaisi vain muutamien voimaloiden toteuttamisen puistoihin.

- 2. Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Tuulivoimaloiden melutasoista tilataan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä.**

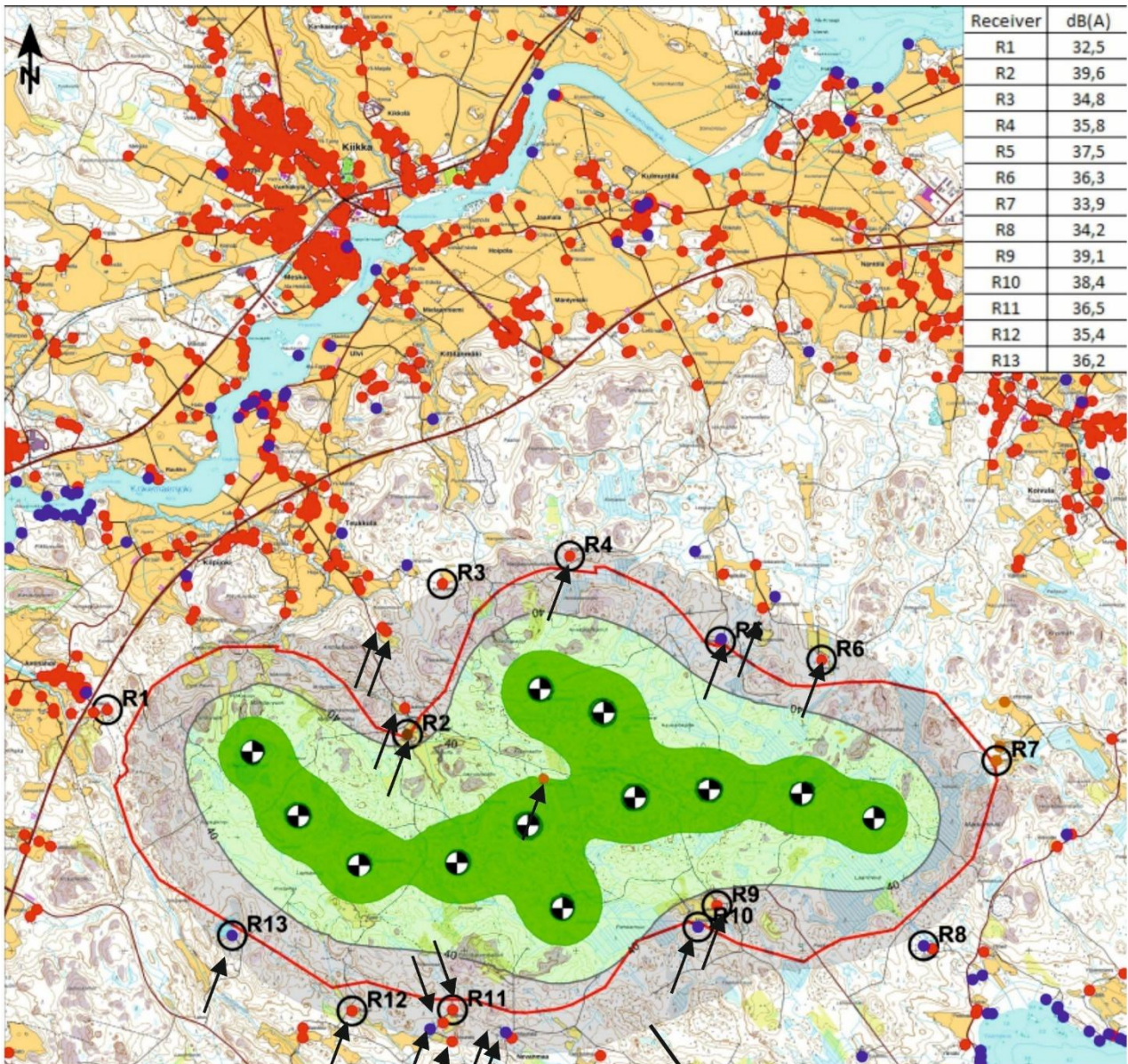
Perustelut: Tuulivoimaloiden merkittävimpänä haittavaikutuksena pidetään melua. Tästä johtuen on valtioneuvosto määritellyt tuulivoimaloille normaalia kaavoitusta tiukemmat melun ohjearvot. Viranomaisten melun ohjearvo tuulivoimarakentamiselle on 40 dBA (yöaikaan). Muussa kaavoituksessa melun enimmäisarvo asutukselle on 45 dBA (yöaikaan). Tuulivoimaloiden meluvaikutuksen minimoimiseksi esitetään, että Sastamalassa tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 1 (VE1) melun ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Melua koskeva periaate;

Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dB(A):n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Metsästysseuran talo
- ✕ Tuulivoimala
- Reseptoripiste

Harmaa rasteri osoittaa alueen, jolla melu ylittää 35 dB(A).

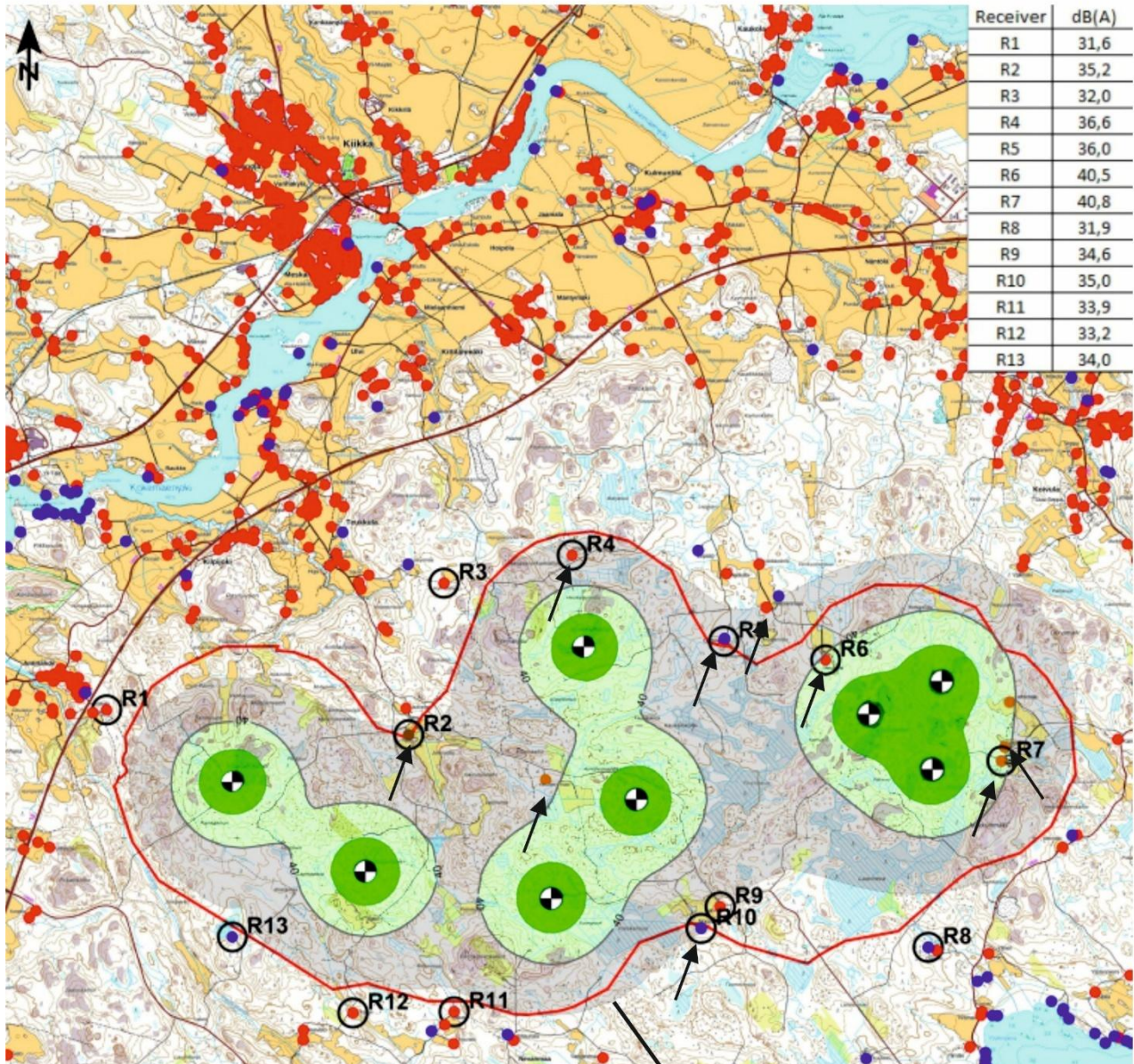
↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla melu ylittää 35 dB(A). Tällaisia kohteita on 19 kpl.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 2 (VE2) melun ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Melua koskeva periaate;

Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dB(A):n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

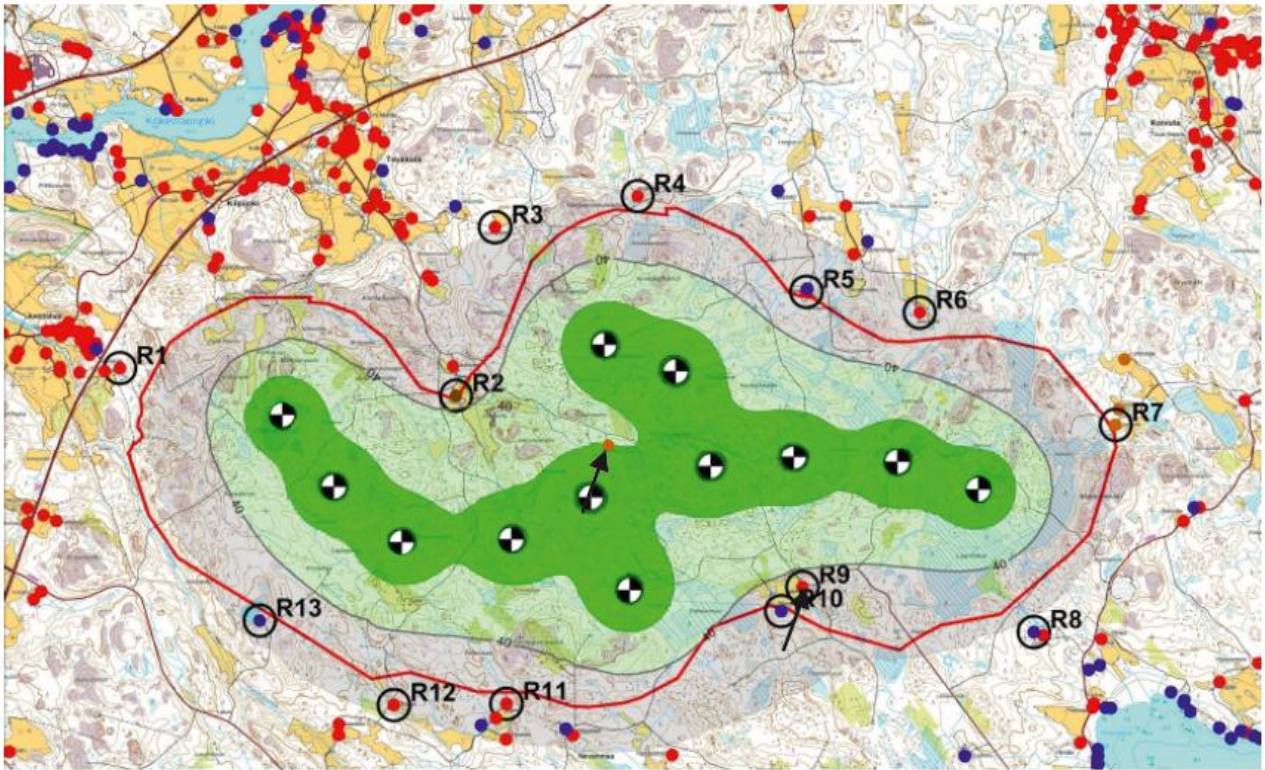

- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Metsästysseuran talo
- Tuulivoimala
- Reseptoripiste

Harmaa rasteri osoittaa alueen, jolla melu ylittää 35 dB(A).

Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla melu ylittää 35 dB(A). Tällaisia kohteita on 9 kpl.

Melua koskeva periaate;
Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

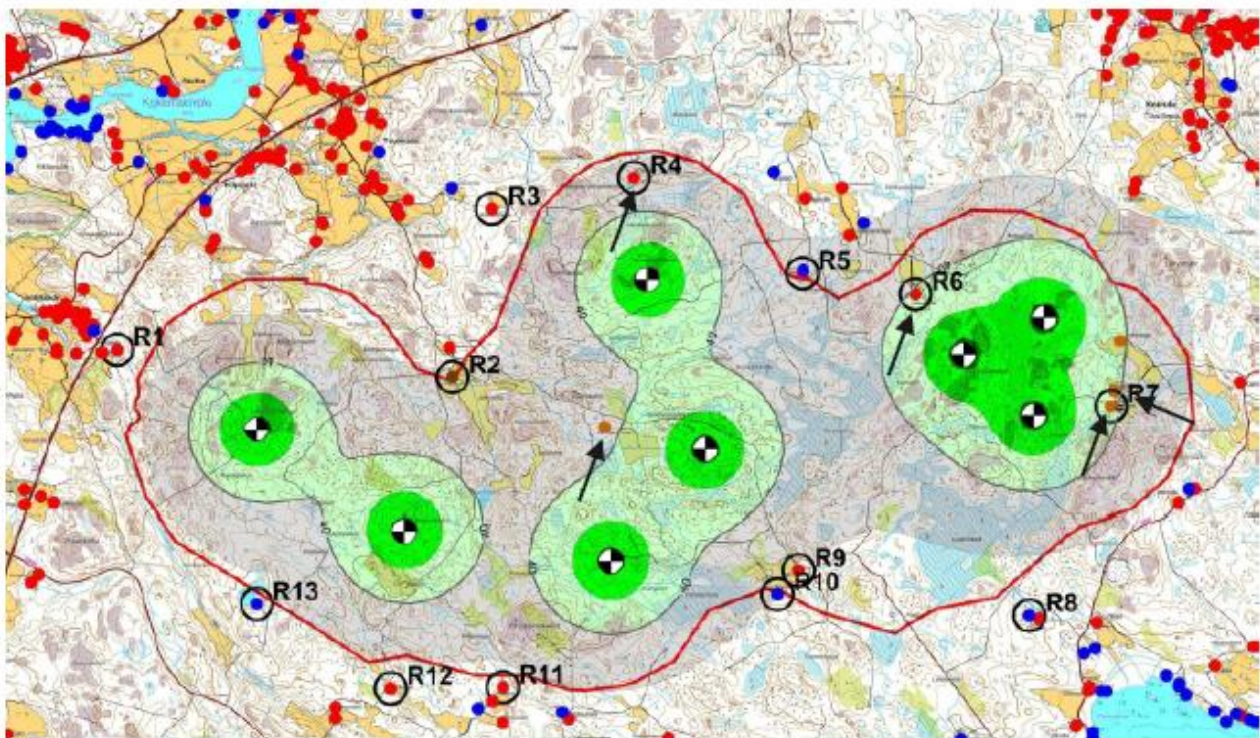
↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla etäisyys on alle sallitun 1200m. Etäisyys alittuu vaadittavan etäisyyden osalta kahdessa kohteessa.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 2 (VE2) etäisyyden ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Melua koskeva periaate;

Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla etäisyys on alle sallitun 1200m. Vaadittava etäisyys alittuu 5 kohteen osalta.

25.01.2026

BX1271
574/10.02/2025

Lupa- ja valvontavirasto

PL 20
13035

1. Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö, 26.12.2025, BV24889
2. PIRELY/14140/2023

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUS, AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKE, SASTAMALA

Pirkanmaan ELY-keskus on 1. viiteasiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausunnon Sastamalan kaupunkiin sijoittuvan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (2.viite).

Hankkeen YVA-menettelyssä käsitellään kahta hankevaihtoehtoa. Hankevaihtoehto VE1 sisältää 12 tuulivoimalaa ja hankevaihtoehto VE2 kuusi (6) tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus maanpinnasta on enintään 260 metriä ja yksittäisen voimalan teho on enintään 8 MW. Osana hankevaihtoehtoa VE2 vaihtoehtoa arvioidaan hankkeen itälaitaan tuulivoimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 ha kokoinen aurinkovoima-alue, jonka paneelialueen pinta-ala on noin 15,9 ha ja teho noin 15 MW.

Hankkeen ulkoisen sähkönsiirron osalta YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa: SVE1a-b ja SVE2a-b, joissa sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla Carunan 110 kV Sastamala-Äetsän verkkoon sekä SVE3, jossa sähkönsiirto toteutetaan 110kV ilmajohdolla Fingridin Harjavalta-Melon verkkoon. Ilmajohdon pituus on noin 20 kilometriä.

Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeissa

Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. Logistiikkarykmentit (1.-3.) antavat lausunnot kaavoista sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Pääesikunnan operatiivinen osasto antaa tuulivoimatoimijoille Puolustusvoimien lausunnot tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä

Puolustusvoimien lausunto YVA-selostuksesta

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on käsitelty tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan. YVA-selostuksen luvun 31 (Vaiku-

tukset Puolustusvoimien toimintaan) mukaan hankkeen toteuttamiselle on saatu Puolustusvoimilta puoltava lausunto toukokuussa 2023.

Puolustusvoimat kuitenkin huomauttaa, että YVA-selostuksen hankevaihtoehdon VE1 tuulivoimaloiden lukumäärä poikkeaa niistä tiedoista, joiden perusteella Pääesikunta on antanut lausuntonsa. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyytensä lausunnon mukaisista tiedoista, hankevastaavan tulee saada Pääesikunnalta uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.

Ajantasaisiin hanketietoihin (tuulivoimaloiden lukumäärä, maksimikokonaiskorkeus, koordinaatit) perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytensä lausunto tulee saada ennen rakentamisluvan perusteena käytettävän kaavan hyväksymistä.

Yhteystiedot

2. Logistiikkarykmentti vastaa Puolustusvoimien alueidenkäytön edunvalvonnasta Pirkanmaan alueella. Lausuntopyynnöt ja kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla kirjaamo.2logr@mil.fi tai 2. Logistiikkarykmentin esikunta (2LOGRE), PL 1000, 20811 TURKU.

Rykmentin komentaja
Kommodori

Mika Salin

Kiinteistöpäällikkö
Diplomi-insinööri

Maiju Kiviluoma

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

Sastamalan kaupungin ympäristölautakunnan lausunto koskien Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta

YMPLTK 14.05.2024 § 65

Sastamalan kaupungin hallitus on tehnyt päätöksen Ajoksenkankaan tuulivoimayleiskaavan käynnistämisestä 15.5.2023.

Tuulivoimahankkeesta vastaava toimija on Elements Suomi Oy. Ajoksenkankaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma kuulutettiin nähtäville 9.5.2023.

Tuulivoimakaavoituksen rinnalla laaditaan hankkeesta ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen osalta on tehty YVA-tarveharkinta. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan hankkeelle tulee suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettely.

YVA-ohjelman laadinta tapahtuu Pirkanmaan ELY-keskuksen ohjaamana. Arviointimenettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimintaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea. Arviointi ei ole lupamenettely. Arvioinnin tuottamaa tietoa käytetään hankkeen kaavoituksessa ja siltä osin tehtävien päätöksien tukena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on kaksivaiheinen menettely, joka muodostuu arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheista. Molemmissa vaiheissa osalliset voivat esittää mielipiteitään hankkeesta ja yhteysviranomaisen pyytää lausuntoja tarpeellisiksi katsomiltaan tahoilta. Yhteysviranomaisena toimii Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). YVA-konsulttina on Ramboll Finland Oy.

Pirkanmaan ELY-keskus on kuuluttanut ja asettanut nähtäville Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta laaditun ympäristövaikutusten arviointiohjelman 17.4.-16.5.2024. Nyt käsillä olevassa arviointiohjelmassa kerrotaan, mitä hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja ja vaikutuksia YVA-prosessin aikana tullaan selvittämään. Selvitysten tulokset ovat nähtävissä loppuvuodesta 2024 valmistuvassa arviointiselostuksessa, jonka osalta järjestetään myös nähtävillä olo ja kuuleminen. Ympäristövaikutusten arviointimenettely päättyy keväällä 2025, kun yhteysviranomaisen on arvioinut selostuksesta saadut lausunnot ja mielipiteet ja antanut perustellun päätelmänsä arviointiselostuksesta.

[Linkki Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA materiaaliin.](#)

Ympäristölautakunta

§ 65

14.05.2024

Ympäristölautakunta

§ 6

20.01.2026

<http://www.ymparisto.fi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-YVA>

Valmistelija

maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila

Esittelijä

Maankäyttöjohtaja

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää antaa liitteenä olevan lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila, puh. 040 6372321, sähköposti:
etunimi.sukunimi@sastamala.fiYMPLTK 20.01.2026 § 6
283/10.02.04/2023

Pirkanmaan ELY-keskus on pyytänyt Sastamalan kaupungin kaavoituksen lausuntoa koskien Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta laadittua ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Sastamalan kaupunki on tehnyt päätöksen Ajoksenkankaan tuulivoimayleiskaavan käynnistämisestä 15.5.2022. Tuulivoimahankkeesta vastaava toimija on Elements Suomi Oy. Ajoksenkankaan tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma kuulutettiin nähtäville 24.5.2023.

Tuulivoimakaavoituksen rinnalla laaditaan hankkeesta ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen osalta on tehty YVA-tarveharkinta. Pirkanmaan ELY-keskuksen antaman päätöksen mukaan hankkeelle tulee suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettely.

YVA-ohjelman laadinta tapahtuu Lupa- ja valvontaviraston (ennen Pirkanmaan ELY-keskuksen) ohjaamana. Arviointimenettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimintaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea. Arviointi ei ole lupamenettely. Arvioinnin tuottamaa tietoa käytetään hankkeen kaavoituksessa ja siltä osin tehtävien päätöksien tukena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on kaksivaiheinen menettely, joka muodostuu arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheista. Molemmissa vaiheissa osalliset voivat esittää mielipiteitään hankkeesta ja yhteysviranomaisen pyytää lausuntoja tarpeellisiksi katso miltaan tahoilta. Yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. YVA-konsulttina on FCG Finnish Consulting Group Oy.

Ympäristölautakunta

§ 65

14.05.2024

Ympäristölautakunta

§ 6

20.01.2026

Pirkanmaan ELY-keskus on kuuluttanut ja asettanut nähtäville Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeesta laaditun ympäristövaikutusten arviointiselostuksen 26.11.2025. Arviointiselostuksessa arvioidaan suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen vaikutuksia. Kuulutus ja arviointiselostus ovat nähtävillä 26.11.2025-26.1.2026.

Linkki Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA materiaaliin.

www.ymparisto.fi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-yva

Valmistelija	maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila
Esittelijä	Maankäyttöjohtaja
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta päättää antaa lausunnon, jota tarkennetaan tarpeen mukaan kokouksessa.
Päätös	Ympäristölautakunta päätti antaa lausunnon, jota tarkennettiin kokouksessa. Merkittiin pöytäkirjaan, että Marika Helenius jääväsi itsensä asian käsittelystä (intressijäävi). Varajäsen Antti Riutta oli paikalla tämän pykälän käsittelyn ajan.
Lisätietoja	maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila, puh. 040 6372321, sähköposti: etunimi.sukunimi@sastamala.fi

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon 21.1.2026

Otteen oikeaksi todistaa

21.01.2026

Tarja Huhta

Tarja Huhta

pöytäkirjanpitäjä

Sastamalan kaupunki

Ote pöytäkirjasta

4/4

Ympäristölautakunta

§ 65

14.05.2024

Ympäristölautakunta

§ 6

20.01.2026

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 6

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Lausunto koskien Sastamalan kaupungin alueelle suunnitellun Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta

Sastamalan kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on toteutettu riittävällä tasolla.

Ympäristölautakunta haluaa nostaa esiin ympäristövaikutusten arvioinnin ja Sastamalan kaupungin valtuuston 21.1.2022 vahvistamat periaatteet, jotka ohjaavat Sastamalassa tapahtuvaa tuulivoimakaavoitusta ja rakentamista (Liite1).

Ympäristövaikutusten arvioinnin tulisi perustua toteuttamiskelpoisiin ratkaisuihin. Sastamalan kaupungin tuulivoimarakentamisen periaatteet ovat tiukempia kuin lain asettamat vaatimukset. Näin ollen kaupungin asettamat vaatimukset ovat keskeisimmät kriteerit tuulivoimahankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa. Ajoksenkankaan haketoimija on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Periaatteet pitävät sisällään 9 kohtaa, joista YVA:n selvitykseen liittyen keskeisimmät noudatettavat periaatteet ovat:

- Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.
- Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Tuulivoimaloiden melutasoista tilataan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä.
- Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 260 metriä.

Nyt valmistuneessa ympäristövaikutusten arvioinnissa vertailtavista vaihtoehdoista kumpikaan ei täytä Sastamalan kaupungin asettamia vaatimuksia melun ja etäisyyksien osalta. Vaihtoehdossa 1 melu ylittää kaupungin asettaman 35 dB(A) melurajan 19 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Vaihtoehdossa 2 melu ylittää kaupungin asettaman 35 dB(A) melurajan 9 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Vaihtoehdossa 1 etäisyys tuulivoimalasta ylittää kaupungin asettaman 1200 m etäisyyden 2 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Vaihtoehdossa 2 etäisyys tuulivoimalasta ylittää kaupungin asettaman 1200 m etäisyyden 5 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. (liite2)

Kun tuulivoimahankkeen/kaavoituksen mahdollisia vaikutuksia arvioidaan, olisi suotavaa, että näissä prosesseissa huomioitaisiin kuntien asettamat tiukemmat vaatimukset, jotka ovat kuitenkin keskeisimpiä hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa.

Kaupungin huomioita laaditusta vaikutusten arvioinnista

Kulttuuri- ja maisema-alueet/kohteet

Hankealueen länsipuolella on useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita kulttuuri- ja maisema-alueita/kohteita. Jotta hankkeen vaikutuksia kulttuuri- ja maisema-alueisiin voitaisiin paremmin arvioida olisi ollut toivottavaa, että materiaalissa olisi esitetty karttatarkastelu, jossa näkyisi päällekkäin kulttuuri- ja maisemakohteet sekä tuulivoimaloiden näkymäanalyysi.

YVA-selostuksen kuvasovitteissa ei ilmene, että voimalat nousisivat kulttuurimaisemassa hallitseviksi elementeiksi. Pirkanmaan maakuntakaava valmisteluaineistossa (Maisemavaikutusten synteesiraportti 2024) on kuitenkin havainnekuvia, joista voi todeta, että vaikutus valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin on merkittävä. Synteesiraportti ottaa myös kantaa lieventämiskeinoihin. Liite.

Hevostila osoitteessa Pieskanmaantie 10

Kaupungin näkemyksen mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Tuulivoimapuiston keskellä jäävään hevostilaan. Tilalla on hoitohevosia ja tuulivoimapuiston alueelle suuntautuvaa ratsastustoimintaa. Tuulivoimahankkeella on ilmeistä vaikutusta hevostilan toimintaan, joka olisi tullut ottaa esiin ympäristövaikutusten arvioinnissa. (liite3)

Sähkön siirto tuulivoima-alueelta

Ympäristövaikutusten arvioinnissa yhtenä sähkönsiirtovaihtoehtona on esitetty sähkön siirtoa ilmajohtolla, joka olisi pituudeltaan 19,8 km.

Sastamalan kaupunki ei pidä ilmajohtovaihtoehtoa toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona, sillä se aiheuttaisi maisemaan ja luonnonympäristöön itse tuulivoimapuistoa merkittävämmän haitan.

Esitys jatkovalmisteluun tuotavasta vaihtoehdosta

Ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella on Sastamalan kaupungin ympäristölautakunta esittänyt jatkovalmisteluun vaihtoehtoa 2.

Yhteenveto

Selvitys on laadittu riittävällä tarkkuudella lukuun ottamatta esille nostettuja asioita. Sastamalan kaupungin näkemyksen mukaan myös YVA-prosessissa tulee huomioida kaupunkien ja kuntien tuulivoimalle asettamat vaatimukset, jolloin arviointi antaa kuntalaisille, päättäjille ja kunnan virkamiehille oikeanlaisen kuvan toteutettavasta hankkeesta.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen valmistumisen jälkeen on kaupungille toimitettu aluetta koskeva kaavaluonnos, joka perustuu vaikutustenarvioinnissa olleeseen 2 vaihtoehtoon.

Toimitetun kaavaluonnoksen melumallinnus poikkeaa huomattavasti YVA-prosessin melumallinnuksesta. Kaavaluonnoksen melumallinnuksessa 35 dBA melu leviää pienemmälle alueelle, ja saattaa muuttaa kaavan kaupungin meluvaatimusten osalta. Tämä asia ratkaistaan kaavaluonnoksen käsittelyn yhteydessä. Lopullinen arviointi tapahtuu, kun hanketoimija vahvistaa käytettävän voimalatyyppin.

Sastamalan valtuuston 21.2.2022 vahvistamat tuulivoimaloiden sijoittumisen ja rakentamisen periaatteet

1. Kaikille yli yhden (1) MW:n nimellistehoisille tuulivoimaloille on mahdollista myöntää rakennuslupa vain kaavoituksen kautta.

Perustelut: Tuulivoimaloilla ja jo yhdelläkin voimalalla on merkittäviä vaikutuksia ympäristöön, mistä johtuen tuulivoimaloiden toteuttaminen edellyttää laajaa ja laadukasta vaikutusten arviointia ja laajaa kuntalaisten ja maanomistajien kuulemista. Riittävä kuuleminen ja vaikutusten arviointi on mahdollista vain kaavoituksella.

2. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

Perustelut: Lainsäädäntö mahdollistaa tuulivoimaloiden sijoittamisen 700 metrin etäisyydelle asutuksesta. Tuulivoimaloiden koon kasvaessa koetaan ne lähiympäristössä maisemallisesti haitallisina, eikä 700 metrin etäisyyttä pidetä nykyään riittävänä. Sastamalan osalta on otettava huomioon, että tuulivoimapuistoalueet sijoittuvat metsäisille alueille, mikä vähentää niiden maisemavaikutusta. Jos minimietäisyyttä asutuksesta kasvatettaisiin esitetystä 1200 metrin etäisyydestä, vähentäisi se merkittävästi tuulivoimaloiden rakentamismahdollisuuksia ja mahdollistaisi vain muutamien voimaloiden toteuttamisen puistoihin.

3. Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Tuulivoimaloiden melutasoista tilataan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä.

Perustelut: Tuulivoimaloiden merkittävimpanä haittavaikutuksena pidetään melua. Tästä johtuen on valtioneuvosto määritellyt tuulivoimaloille normaalia kaavoitusta tiukemmat melun ohjearvot. Viranomaisten melun ohjearvo tuulivoimarakentamiselle on 40 dBA (yöaikaan). Muussa kaavoituksessa melun enimmäisarvo asutukselle on 45 dBA (yöaikaan). Tuulivoimaloiden meluvaikutuksen minimoimiseksi esitetään, että Sastamalassa tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

4. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 260 metriä.

Perustelut: Tuulivoimaloiden korkeus vaikuttaa merkittävästi niiden maisemallisiin vaikutuksiin. Tällä hetkellä kaavoja laaditaan jo 350 metriä korkeille voimaloille. 260 metrin korkeutta voidaan pitää riittävänä tuulivoimaloiden sähkön tuotannon kannalta. 260-metrinen voimalan napakorkeus on noin 190 metriä.

5. Tuulivoimaloita ei saa sijoittaa avoimille peltoalueille.

Perustelut: Avoimille alueille sijoitetut tuulivoimalat näkyvät voimakkaasti

ympäristöönsä. Selkein ero metsäalueelle sijoitettuihin voimaloihin on, että metsä peittää merkittävästi tuulivoimaloiden näkyvyyttä niiden lähialueille.

6. Kaavoituksen alkuvaiheessa tulee kaikkien alle kahden (2) kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista sijoittuvien asuin- ja lomarakennusten osalta tehdä arvio ja kuvasovite tuulivoimaloiden näkyvyydestä.

Perustelut: Kuvasovitteiden pohjalta kiinteistön omistaja ja kaavoitusta ohjaava kaupunki pystyvät paremmin arvioimaan tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia.

7. Toimija sitoutuu tekemään häitkorvaussopimukset vähintään 40 dBA:n melualueen (tuulivoimaa koskeva ulkomelun ohjearvo) laajuudelta, jotta maanomistajat saavat taloudellista korvausta melualueen aiheuttamasta rajoitteesta. Näiden sopimusten tulee olla korvauseriaatteiden osalta yhteneviä kaikkien maanomistajien kanssa.

Perustelut: Tuulivoimalan melualueelle (vähintään 40 dBA) ei ole mahdollista saada rakennuslupia asuin- tai lomarakentamiselle. Jo rakennettujen tuulivoimaloiden välittömään läheisyyteen ei ole myöskään mahdollista rakentaa toista tuulivoimalaa, koska se vähentäisi aiemmin rakennetun voimalan hyödyntämää tuulta. Näistä haitoista johtuen tulee kiinteistön omistajalle maksaa häitkorvausta.

8. Tuulivoimatoimijoiden tulee esittää tuulivoimaloita koskevat purkuvakuudet ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä.

Perustelut: Jotta kaupunki voi varmistua siitä, että tuulivoimaloilla on asianmukaiset purkuvakuudet, tulee ne esittää kaupungille. Vakuudet tulee esittää viimeistään silloin, kun kaava on menossa hyväksymiskäsittelyyn. Näin siksi, koska vasta tuolloin voimaloiden sijaintipaikat on määriteltävä lopullisesti.

9. Tuulivoiman rakentajayrityksen pitää sitoutua korvaamaan kaikkien tarvittavien uusien siirtolinjojen ja teiden maapohjan puusto maanomistajille ns. täyden korvauksen periaatteella ennen kaavan vahvistamista tehtävillä sopimuksilla. Lisäksi kaupunki suosittelee, että myös kaavan ulkopuolisissa lunastuksissa käytetään ns. täyden korvauksen periaatetta.

Ajoksenkankaan ympäristövaikutusten arvioinnissa käsiteltyjen tuulivoimapuistojen toteutusvaihtoehtojen poikkeaminen Sastamalan kaupungin valtuuston 21.2.2022 vahvistamien tuulivoimaloiden sijoittumisen ja rakentamisen periaatteista (melun ja etäisyys).

- 1. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.**

Perustelut: Lainsäädäntö mahdollistaa tuulivoimaloiden sijoittamisen 700 metrin etäisyydelle asutuksesta. Tuulivoimaloiden koon kasvaessa koetaan ne lähiympäristössä maisemallisesti haitallisina, eikä 700 metrin etäisyyttä pidetä nykyään riittävänä. Sastamalan osalta on otettava huomioon, että tuulivoimapuistoalueet sijoittuvat metsäisille alueille, mikä vähentää niiden maisemavaikutusta. Jos minimietäisyyttä asutuksesta kasvatettaisiin esitetystä 1200 metrin etäisyydestä, vähentäisi se merkittävästi tuulivoimaloiden rakentamismahdollisuuksia ja mahdollistaisi vain muutamien voimaloiden toteuttamisen puistoihin.

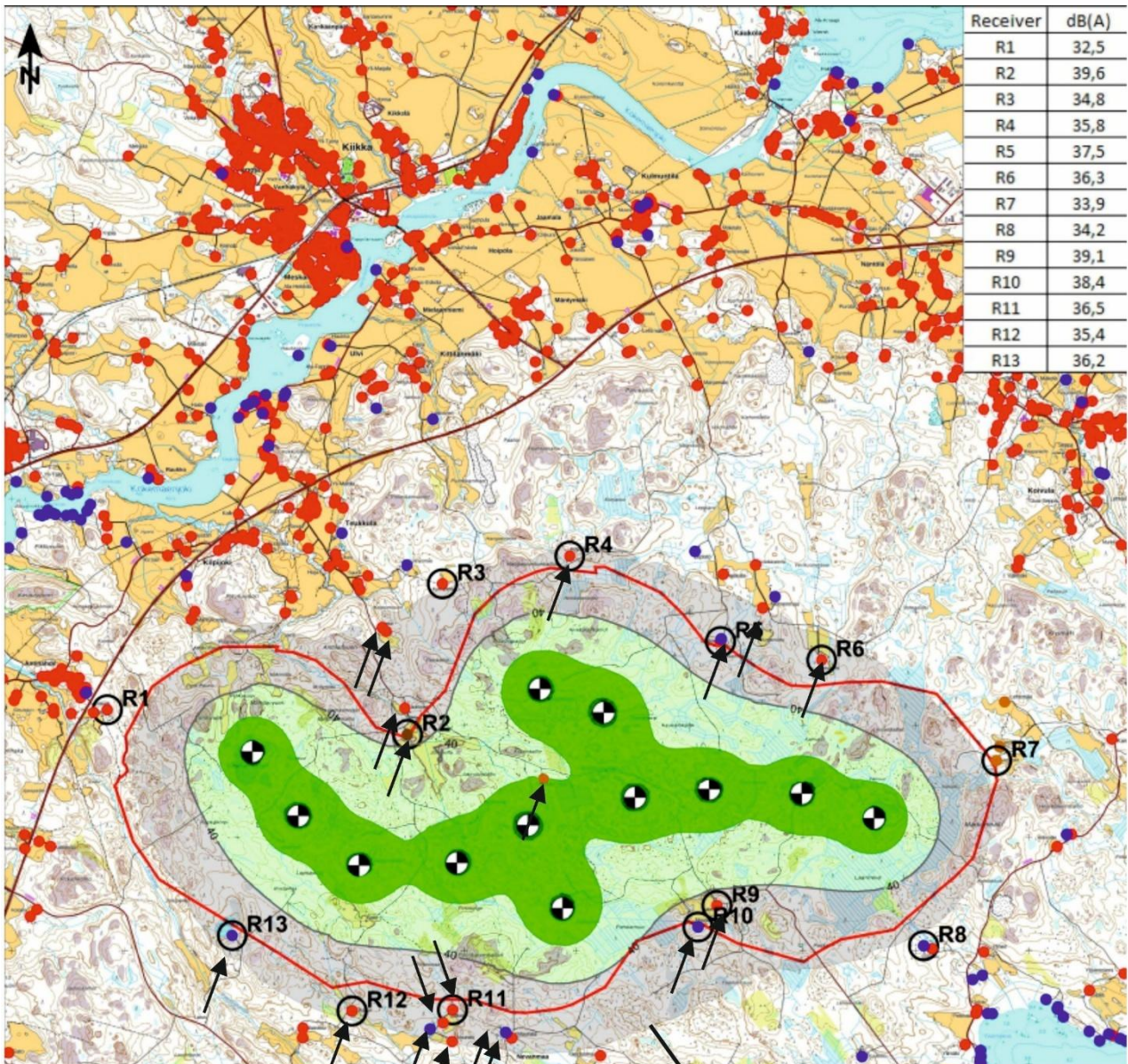
- 2. Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Tuulivoimaloiden melutasoista tilataan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä.**

Perustelut: Tuulivoimaloiden merkittävimpänä haittavaikutuksena pidetään melua. Tästä johtuen on valtioneuvosto määritellyt tuulivoimaloille normaalia kaavoitusta tiukemmat melun ohjearvot. Viranomaisten melun ohjearvo tuulivoimarakentamiselle on 40 dBA (yöaikaan). Muussa kaavoituksessa melun enimmäisarvo asutukselle on 45 dBA (yöaikaan). Tuulivoimaloiden meluvaikutuksen minimoimiseksi esitetään, että Sastamalassa tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 1 (VE1) melun ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Melua koskeva periaate;
Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dB(A):n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Metsästysseuran talo
- ✕ Tuulivoimala
- Reseptoripiste

Harmaa rasteri osoittaa alueen, jolla melu ylittää 35 dB(A).

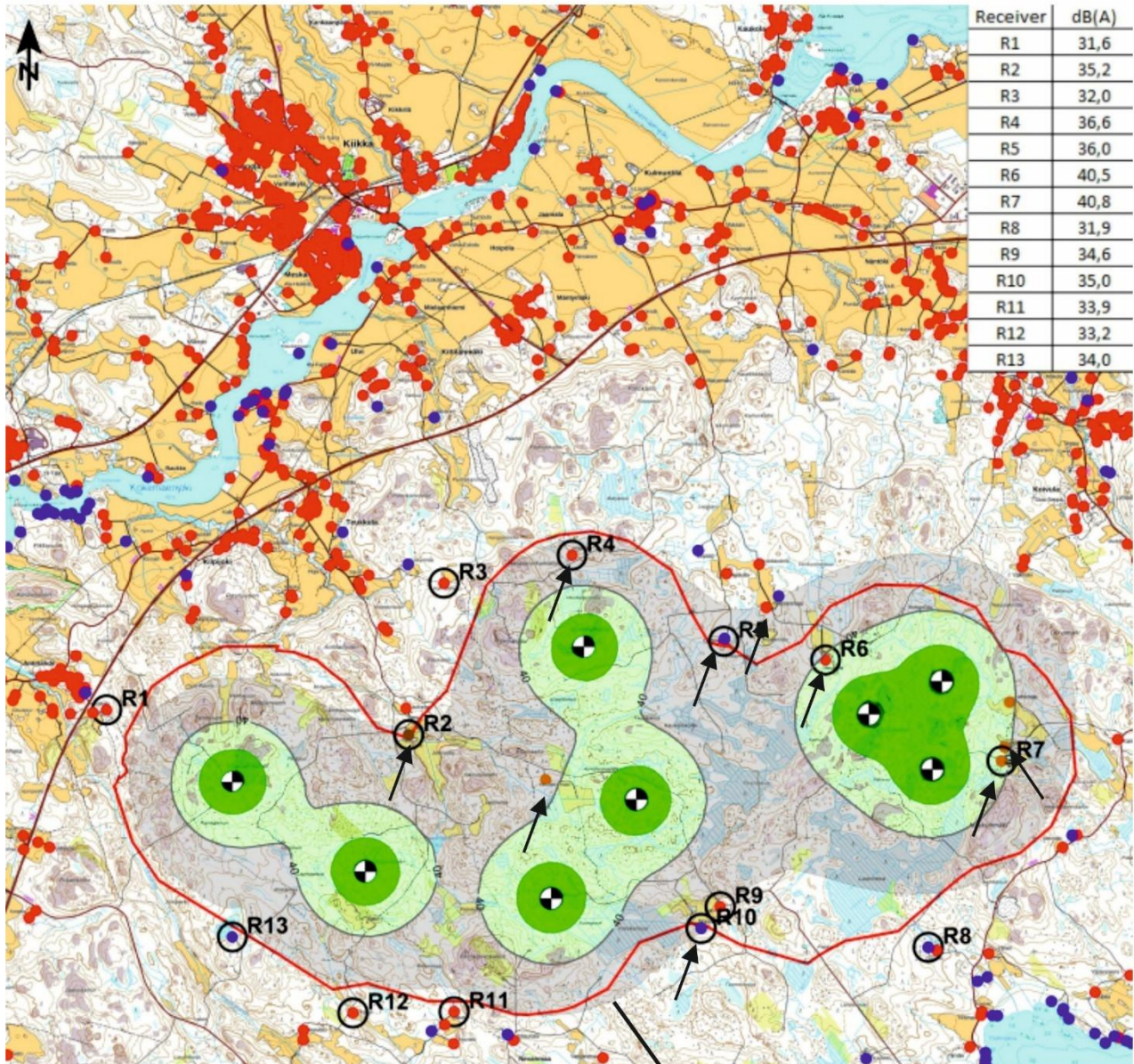
↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla melu ylittää 35 dB(A). Tällaisia kohteita on 19 kpl.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 2 (VE2) melun ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

Melua koskeva periaate;

Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 35 dB(A):n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa.

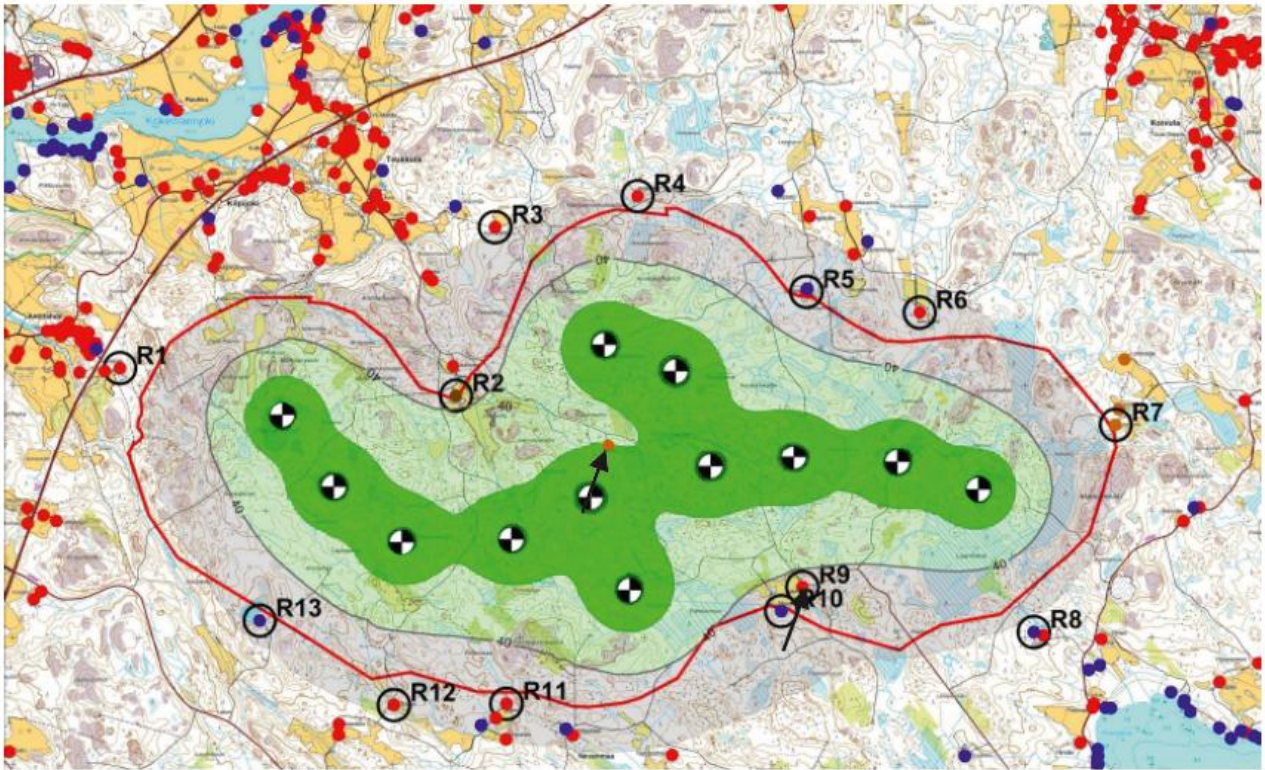

- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Metsästysseuran talo
- Tuulivoimala
- Reseptoripiste

Harmaa rasteri osoittaa alueen, jolla melu ylittää 35 dB(A).

Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla melu ylittää 35 dB(A). Tällaisia kohteita on 9 kpl.

Melua koskeva periaate;
Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

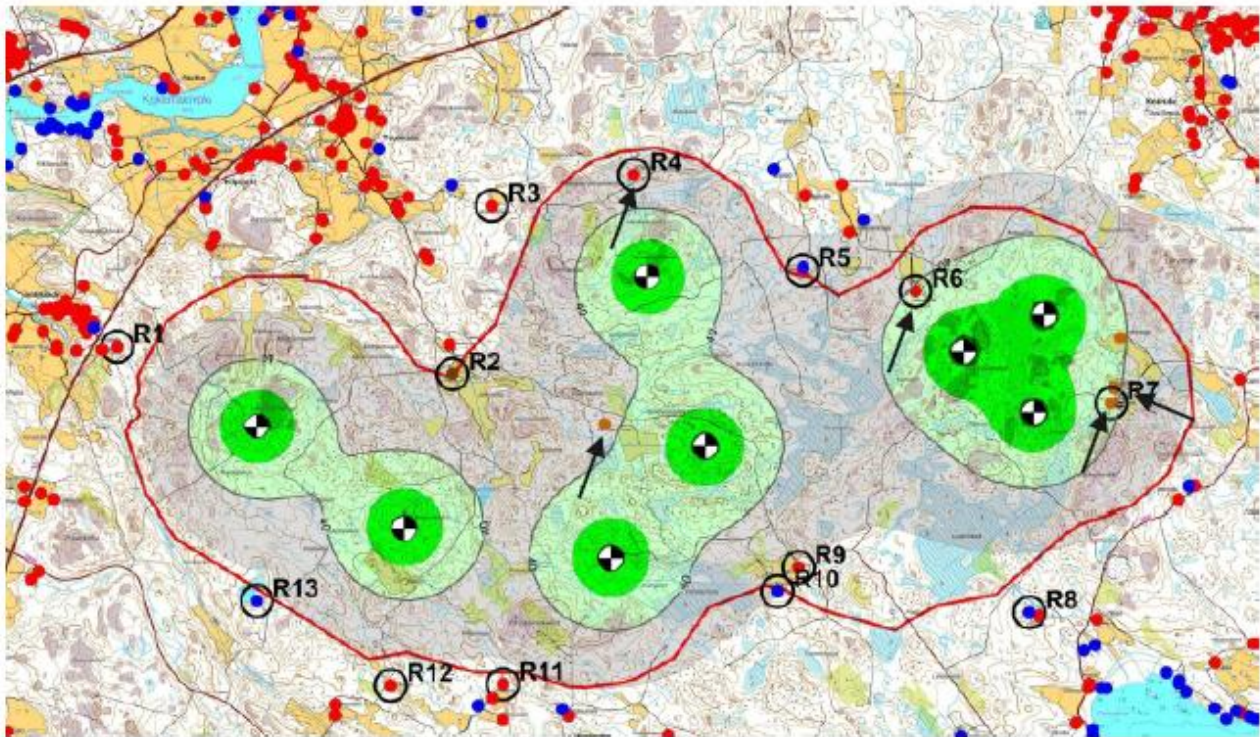
↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla etäisyys on alle sallitun 1200m. Etäisyys alittuu vaadittavan etäisyyden osalta kahdessa kohteessa.

Tuulivoimapuisto vaihtoehto 2 (VE2) etäisyyden ylitys määrätyn raja-arvon osalta

Sastamalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuulivoimarakentamisen periaatteet, joita Sastamlassa tapahuvassa tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Elements Suomi Oy on kaavoitussopimuksessa sitoutunut noudattamaan näitä periaatteita.

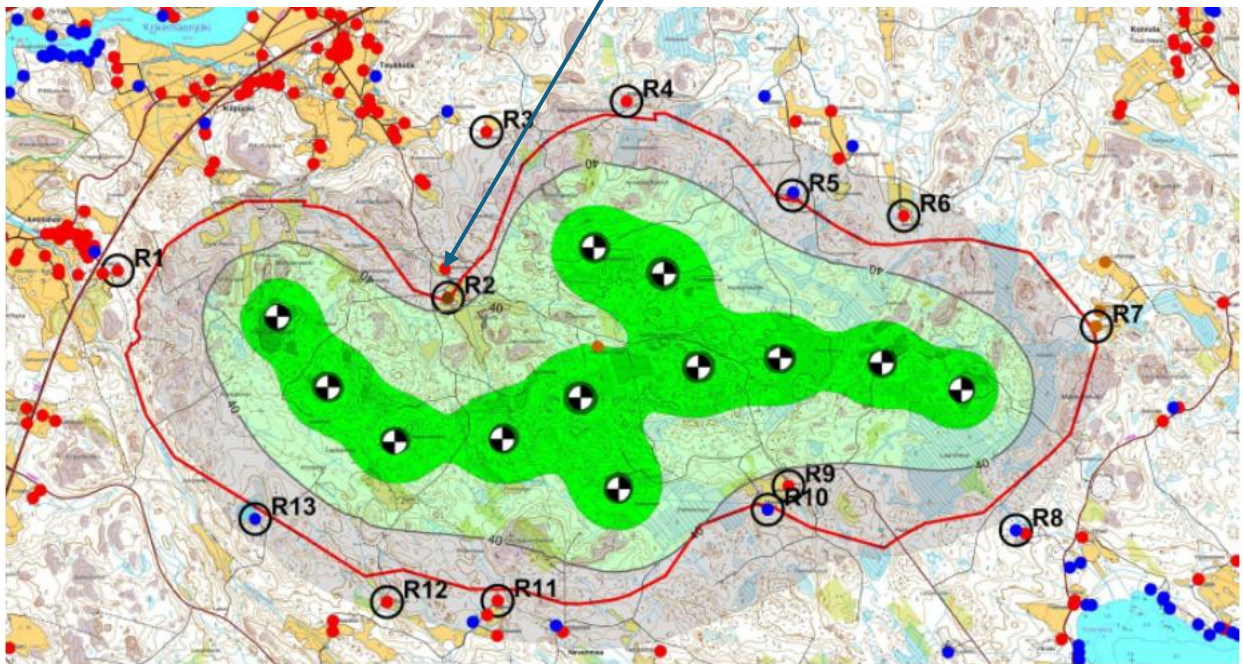
Melua koskeva periaate;

Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1200 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.

↗ Nuoli osoittaa kiinteistörekisterissä osoitetun asuin- tai loma-asunnon, jonka kohdalla etäisyys on alle sallitun 1200m. Vaadittava etäisyys alittuu 5 kohteen osalta.

Kohteen sijainti suhteessa tuulivoimapuistoon

ALUEVIESTI Artikkelit, Poimintoja, tuulivoima • 23.05.2023 18:00 • [Anne Heikkilä](#)
Taistelu tuulimylyjä vastaan – lapsiperheen toivoton tilanne tuulivoimahankkeen keskiössä

Marika Helenius on eläinrakas. Häntä mietityttää, miten hevostoiminnan käy, jos tuulivoimahanke toteutuu suunnitellulla tavalla.

Metsien ympäröimällä kotipihalla Kiikan Teukkulassa islanninhevoset ja ratsuponi nauttivat auringonpaisteesta tarhoissaan. Maalaispiha maitolaitureineen vaikuttaa rauhan tyyssijalta. Tilan omistaja on kuitenkin vaisu, vireillä oleva tuulivoimahanke huolestuttaa nelilapsisen perheen äitiä. Toteutuessaan hanke tarkoittaisi sitä, että tulevaisuudessa tuulimyllyt ympäröisivät heidän tilaansa joka puolelta.

”Tuntuu epäoikeudenmukaiselta, että ympäristöä voidaan muuttaa näin radikaalisti. Olemme valinneet maaseudun juuri luonnon ja rauhallisen ympäristön takia. Tästä hankkeesta ei ollut mitään tietoa silloin, kun asetuimme tänne. Tila on kuulunut suvulleni jo 1930-luvulta saakka. Papan isä on aikoinaan tätä tilaa lähtenyt viljelemään ja pappani pikkuhiljaa laajentanut tilaa maata ostamalla”, kertoo **Marika Helenius**.

Marika käsittää hyvin, että tuulivoimaa tarvitaan. Hänen mukaansa se ei kuitenkaan ole niin vihreää, kun annetaan ymmärtää.

”Tuulivoiman hypetys murskaa mielestäni alleen monet muut hyvät arvot. Voimalan vaikutuksista saavat kärsiä alueella asuvat kiinteistönomistajat sekä luonto. Metsätuho tulee olemaa valtava. Eikä tämä tule ainakaan nostamaan lähellä olevien kiinteistöjen arvoa. Kuka haluaa ostaa myllyjen saartaman tilan? Entä mitkä ovat asukkaiden hyödyt tällaisessa hankkeessa?” kysyy Marika.

Heleniusten kotitila on kuulunut suvulle jo sukupolvien ajan.

Tuulivoimalan vaikutukset olisivat moninaiset. Melu- ja välkehaitat huolestuttavat muiden seikkojen ohella. Miten ne käytännössä vaikuttaisivat jokapäiväiseen elämään ja terveyteen, että eläimiin?

”Ympäristöministeriö on todennut, että tuulivoimaloiden melusta aiheutuvia terveysvaikutuksia alle 2-2,5 km:n etäisyydellä ei voida poissulkea. Äänen luonne on sykhädyksellinen, puhutaan amplitudimodulaatiosta. Siihen ei totu samalla tavalla, kuin tasaiseen ääneen. Se aiheuttaa haittaa etenkin yöaikaan.”

Ajoksenkankaan hanke Teukkulan kylässä on Marikan käsityksen mukaan tuomassa pahimmassa tapauksessa viisi tuulimyllyä tilan ympärille alle 1,5 kilometrin päähän talosta – lähimmät mahdollisesti vain 1,2 kilometrin päähän.

”Ja loput kuusikin vain hieman kauemmas. Kuka ottaa vastuun mahdollisista haitoista? Kaupunki? Kuntapäättäjät? Tuulivoimayhtiö? Olen kuullut, että talvella yhdestä myllynlavasta voi sinkoutua jäätäkin jopa monen sadan metrin päähän.”

Ratsastuskentällä Marika näyttää, minne suuntaan yksi tuulimyllyistä aiotaan sijoittaa.

YLE:n kyselyn mukaan ainakin 30:ssa kunnassa on määritelty minimietäisyys. Yleisin määritelty etäisyys myllyn ja asuinkiinteistön välillä on 2 km. Sastamalassa määritelty etäisyys on vain 1,2 km.

Mielessä on käynyt myös, minne muuttavat voimalan tieltä kaadettujen metsäalueiden eläimet.

”Alueelle ulottuu Huittisten Rekikosken susireviiri, ja se on ollut pitkään myös ilvesten ja pöllöjen pesimäaluetta”.

Marika myöntää, että taistelu tuulimyllyjä vastaan omaa elinympäristöään puolustaessa on tuntunut kirjaimellisesti taistelulta tuulimyllyjä vastaan. Epätoivoiseltakin. Hän on kokenut perheineen olevansa hyvin yksin tilanteessa, vaikka onneksi myötätuntoakin on herunut – muun muassa muutamilta alueen maanomistajilta.

Maitolaituri henkii menneen ajan tunnelmaa.

”Jos tätä jotenkin edes kohtuullistettaisiin. Mielestäni on liikaa, että myllyjä olisi aivan joka puolella tilaa.”

Marika on kirjoittanut kirjeen kaupunginhallituksen puheenjohtajalle ja pyytänyt tätä jakamaan sen hallituksen muille jäsenille. Marika toivoo, että alueella asuvien asukkaiden huolenaiheet otettaisiin huomioon, eikä niitä vähäteltäisi.

Alueviesti sai kirjeen luettavakseen.

Katkelmia Marika Heleniuksen kirjeestä Sastamalan kaupungin päättäjille:

”Vahvistetussa maakuntakaavassa kyseinen tuulivoima-alue on paljon pienempi, kuin mitä tähän hankkeeseen esitetty alue. Maakuntakaavan muoto asettaa myös mielestäni paljon riskejä ympäröivään ympäristöön sekä meidän kotikiinteistöömme, sekä isäni ja muidenkin maanomistajien maankäyttöön hankealueella. Vahvistetussa maakuntakaavassa sanotaan, että tarkempien tutkimusten yhteydessä alueen rajoja voidaan joutua rajaamaan. Nyt kuitenkin tätä aluetta on suurennettu eikä pienennetty.”

”Kuntapäätäjät ovat perustuslain 20§:n mukaan vastuussa ympäristöstä ja meille asukkaille tämä hanke toteutuessaan tuo mukanaan merkittävää haittaa. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä oikeus vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon. Myös omaisuuden suojasta tulee huolehtia, sillä kiinteistön arvo ja arvon säilyminen on suojattu Suomen perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeusopimuksessa. ”

”Tämäntyyppinen hanke pitäisi saada näyttämään positiiviselta alueen asukkaidenkin silmin. Hanke voisi saada asukkailta kehitysideoita, joilla voisi olla merkittävä etu kaavan etenemisessä ja koko hankkeen toteutumisessa. Jälleen kerran on toimittu selän takana, vaikka mekin olemme tätä kyseistä asiaa kaupungin maankäytön johtajalta useampaan kertaan vuosien mittaan kyselleet.”

”Maaseudulla asuvalla on jo nyt asioita, jotka ovat eri asemassa kaupunkiasujiin nähden. Esimerkkeinä lakkautusuhan alla olevat koulut, päiväkodit, kirjastot, pitkät kuljetusmatkat lasten harrastuksiin, kännykkäyhteyksien puuttuminen ym. Ja nyt se viimeinenkin maaseudulla asuvan ihmisen etu, ympäröivä ympäristö on pirstoutumassa. Haluan, että ajattelette, miten te toimisitte, jos tämä hanke koskisi omaa ympäristöäsi näin radikaalisti.”

Voimalahanke varjostaa tilan tulevaisuutta.

FCG.

Finnish
Consulting
Group

Otteet Ajoksenkankaan tuulivoima-alueesta.

Tuulienergian mahdollisuudet maakuntakaavassa Pirkanmaalla

NÄKYVYYS- JA MAISEMA-ANALYYSIEN SYNTEESIRAPORTTI

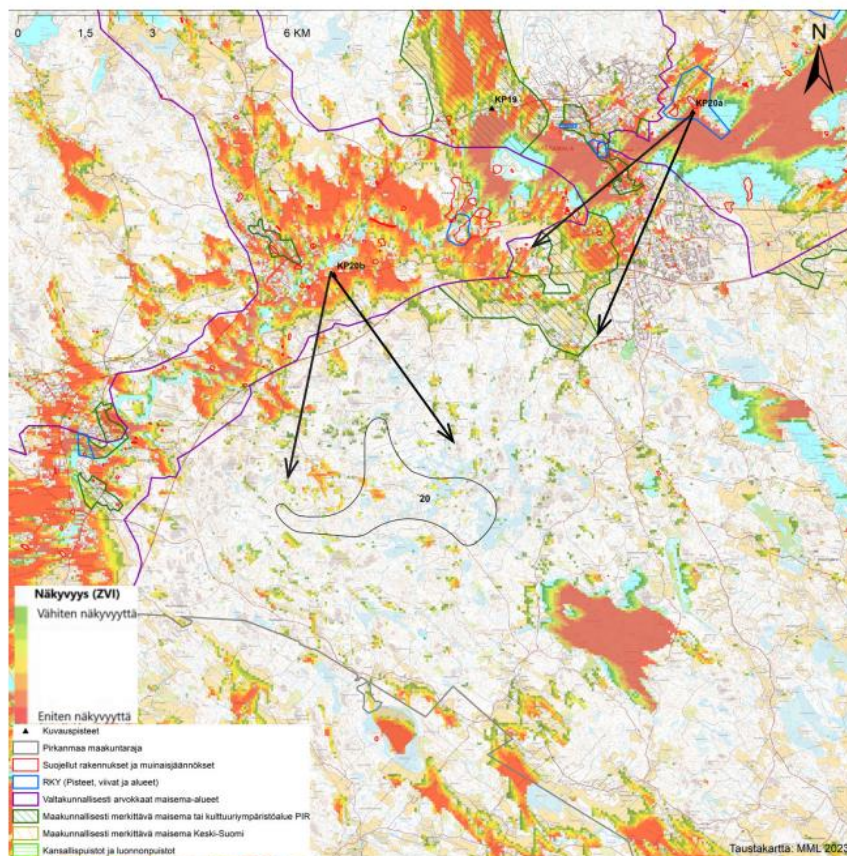
Pirkanmaan liitto

Ida Tammi, Hilja Léman, Ella Stark

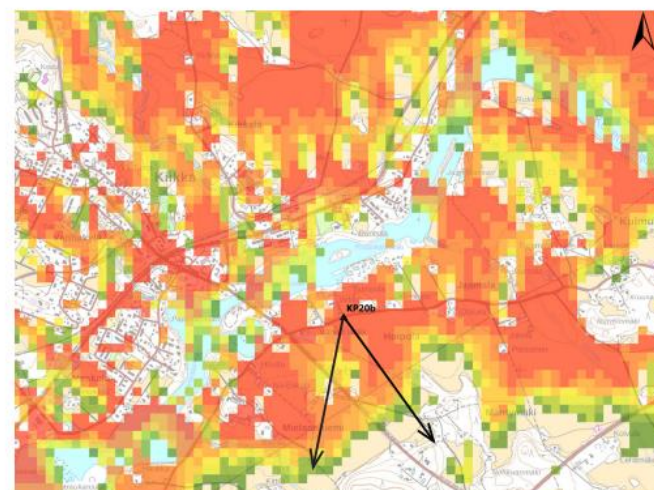
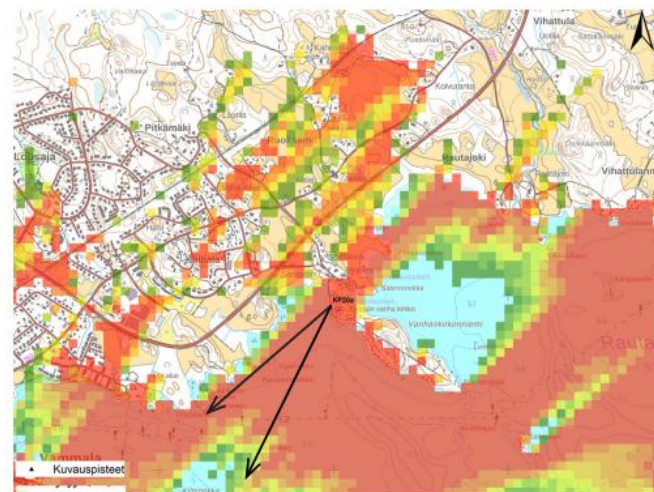
10.10.2024

P52109

2.9 Kokemäenjojkilaakso ja Tyrvään kirkko (TV-20: Ajoksenkangas)

Kuva 33 Tuulivoima-alueen 20 näkyvyysanalyyseiden laskentatulokset ja kuvauspisteiden sijainnit.

Kuvat 34 ja 35 KP20a ja KP20b kuvauspisteiden sijainnit ja kuvaussuunnat. Voimat sijaisevat kuvauspisteestä KP20a lounaseen ja kuvauspisteestä KP20b etelään.

Kuva 36 Havainnekuva tuulivoima-alueen nro 20 suuntaan. Etäisyys tuulivoima-alueen rajalle on noin 10 kilometriä. Kuva on otettu Tyrvään vanhan kirkon läheltä Rautaveden rannalta. Kuvauspaikka sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella (VAMA) Rautaveden kulttuurimaisema.

Kuva 37 Valokuviasovite pisteestä KP20a. Tyrvään vanha kirkko on kuvassa vasemmalla. Punaisella katkoviivalla merkitty alue on suurennettuna yllä olevassa kuvassa. Keltainen viiva esittää suuntaa-antavasti maastonmuotoja kuvan horisontin alueella. Punaiset ympyrät kuvaavat voimalan roottorin halkaisijaa.

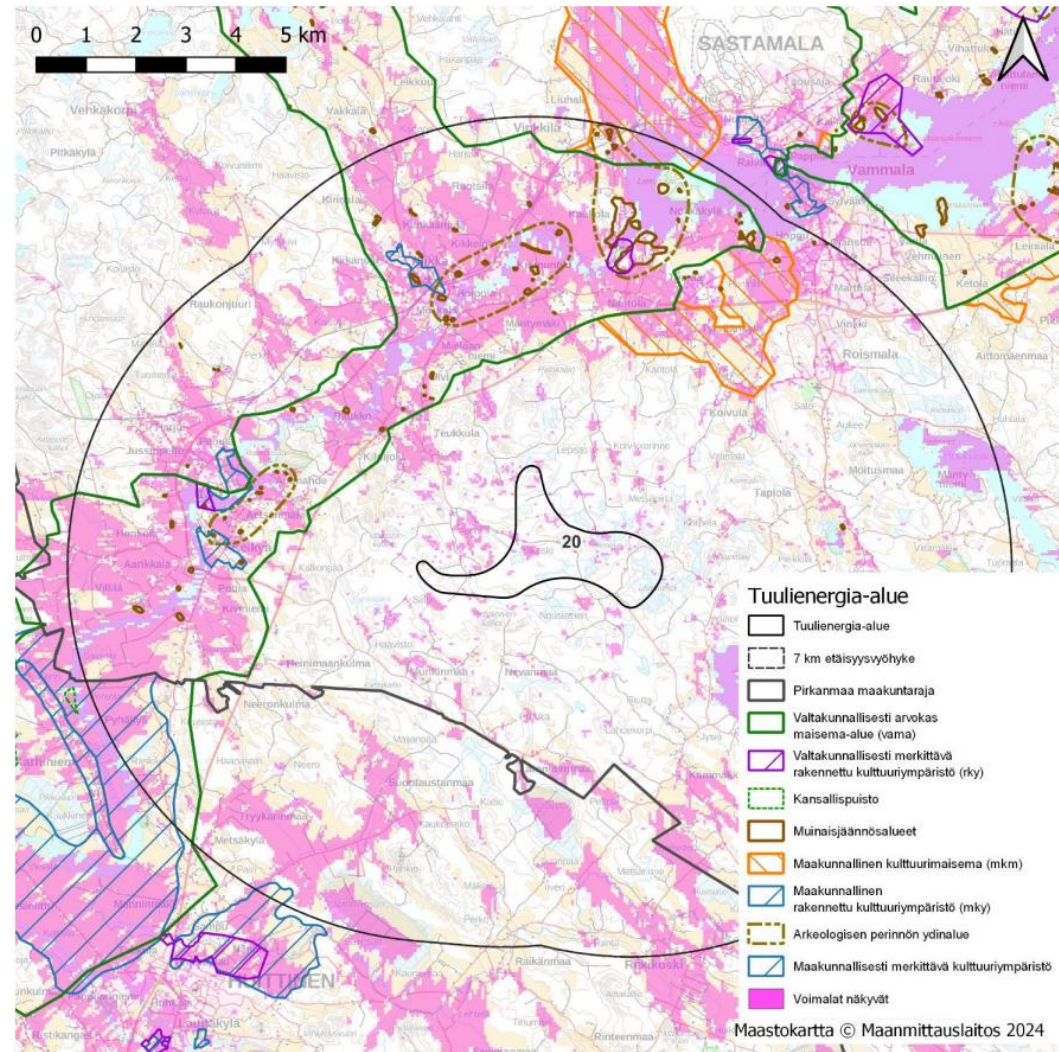
Kuva 38 Havainnekuva tuulivoima-alueen nro 20 suuntaan. Etäisyys tuulivoima-alueen rajalle on noin 4 kilometriä. Kuva on otettu Sarkiantieltä, haja-asutusalueelta Kokemäenjoen eteläpuolelta. Kuvauspaikka sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella (VAMA) Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat.

Kuva 39 Valokuviasovite pisteestä KP20b. Punaisella katkoviivalla merkitty alue on suurennettuna yllä olevassa kuvassa. Keltainen viiva esittää suuntaantavasti maastonmuotoja kuvan horisontin alueella. Punaiset ympyrät kuvaavat voimalan roottorin halkaisijaa.

Kohdekortti 20: Ajoksenkangas

Kunta: Sastamala

Kohteen sijainti	Sastamala, noin 6–7 kilometrin päässä Sastamalan/Vammalan taajamasta lounaaseen, Pirkanmaan maakunnan lounaisosissa lähellä Satakunnan maakuntarajaa. Roismalan taajama-alueelta matkaa hankealueelle on lyhimmillään hieman alle viisi kilometriä. Hankealueen länsi- ja pohjoispuolella noin parin kilometrin päässä kulkee Huittistentie.
Pinta-ala	510 ha

<p>Arvio tuulivoimaloiden määrästä ja korkeudesta</p>	<p>Arvioinnissa käytetty 9 kpl</p> <p>Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus 260 metriä</p>
<p>Maiseman ja kulttuuriympäristön arvot sekä vaikutusten arviointi</p>	<p>Lähialue (0–7 km)</p> <p>Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema (vama) on laaja valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka sijoittuu hankealueesta pohjoiseen ja länteen, ja yltää aivan hankealueen lähialueelta noin kahden kilometrin etäisyydeltä tuulienergia-alueesta pohjoisessa aina maksimialueelle asti länteen Satakunnan puolelle. Tuulivoimaloita näkyy sekä vesi että maa-alueilla laajalti, niin hankealueen läheisyydessä kuin siitä kauempanakin erityisesti vielä välialueella. Kaukoalueella näkyvät voimaloille ovat jo satunnaisempia ja yksittäisiä alueita. Kokemäenjoen varrella on laajoja ja avaria viljelyksiä, joilta avautuu näkymiä. Tuulivoimalat ovat hyvin havaittavissa, ja paikoin ne sijaitsevat todella lähellä. Voimaloita voi havaita myös Sastamalanantieltä ja Äetsäntieltä. Maiseman muutos on vaihtelevasti koettavissa eri paikoista maisema-alueelta. Maisema-alueella sijaitsee pienialaisempia maakunnallisia rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (mky), joille voimaloita myös usein näkyy, mutta vaihtelevissa määrin. Kiikan kirkon ympäristö ja raitti, Keikyän kirkon ympäristö sekä Äetsän tehtaat ja voimalaitokset sijaitsevat pääsääntöisesti taajama-alueilla, jolloin voimaloiden näkyminen alueilta on todennäköisesti vähäisempää kuin näkymäalueanalyysi osoittaa. Esimerkiksi Äetsän tehtailla voimaloita näkyy mahdollisesti vain Kokemäenjoen rannalta. Keikyällä kulttuuriympäristön alueen reunamilta avoimilta pelloilta syntyy näköyhteys. Valtakunnallisesti merkittävältä rakennetun kulttuuriympäristön (rky) alueelta Kokemäenjoen voimalaitokset (Tyrvään voimalaitos ja Äetsän voimalaitos) voimaloita näkyy avoimelta joelta. Alueella on lisäksi valtakunnallisia ja maakunnallisia arkeologisen perinnön ydinalueita sekä perinnemaisemia. Maisema-alue on ajallisesti erittäin kerroksellista, mutta paikoin myös todella hyvin perinteisen maalaismaiseman ilmeen säilyttäneitä. Maisema-alue on todella laaja, ja voimaloiden näkyminen ja suuri muutos kohdistuu vain osalle maisema-alueita. Lähialueella maiseman muutos on suuresti merkittävää, sillä voimalat aiheuttavat uuden teknologisen ilmeen maisemaan ja katseen kiintopisteine. Alueella on myös paljon asutusta ja virkistysarvoa, ja vaikutus kohdistuu arki- ja virkistysmaiseman kokemiseen.</p> <p>Hankealueesta koilliseen lähimmillään noin kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitsee maakunnallisesti arvokas maisema-alue Kilpijoen – Hoipolan – Tyrväänkyllän kulttuurimaisema, jonka peltoalueilta voimalat ovat myös usein havaittavissa. sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla kulkee Huittistentie, jolta voimaloita voi myös silloin tällöin havaita.</p> <p>Tuulivoima-alueen lähialueelle sijoittuu valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia alueita (vark) Kaukolan-Tyrväänkyllän muinaisjäännökset, Roismalan Ristimäki ja Räätikäsvuori. Kaukolan-Tyrväänkyllän alue on myös maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue Kaukola. Alueelle näkyy voimaloita laajasti pelloille ja vesialueilla. Alueella on nähtävissä runsaasti eri aikakausilta peräisin olevia rakenteita. Maiseman muutos ei aiheuta vaikutusta historiallisiin rakenteisiin. Paikallisesti jotkin rakenteet alueella voivat olla keskeisiä maisemaelementtejä ja katseen kiintopisteitä, jolloin tuulivoimalat voivat altistaa niiden maamerkkiasemaa. Maisemavaikutus jää silti erittäin paikallisesti koettavaksi muinaisjäännösten osalta, sillä ne ovat usein havaittavista vasta niiden välittömässä läheisyydessä, eikä suuremmissa maisemakuvassa. Roismalan ristimäellä maisemassa on jo havaittavissa vieraita elementtejä ja vaurioita. Vaikka kohteelle ja kohteen ympäristössä tuulivoimaloita on mahdollisesti havaittavissa, ei maisemavaikutusta voida pitää merkittävänä jo vieraiden elementtien ja vaurioiden muovaamassa maisemakuvassa kohteella. Vaikutuksia ei kohdistu muinaisjäännöksen rakenteisiin. Räätikäsvuorelle voimaloita ei näy.</p> <p>Tuulivoima-alueen lähialueelle sijoittuu lisäksi maakunnallisesti merkittävät arkeologisen perinnön ydinalueet Äetsänmäki-Antinlahde ja Kiikka-Kummuntila. Molemmille alueille näkyy melko suureen osaan alueista voimaloita, mutta vaihtelevissa määrin. Ydinalueet kertovat muinaisjäännösten keskittymästä ja rikkaudesta, mutta tuulivoimaloiden näkyminen ei aiheuta muutosta alueiden rakenteeseen. Maisemakuvan muutos kohdistaa muutosta lähinnä alueilla oleville muille maiseman ja kulttuuriympäristön maisemakuvallisille arvoille, jotka on arvioitu aikaisemmin.</p> <p>Avoimet vesialueet: lähialueella on kaksi suurempaa järveä, joille voimalat näkyvät, Ylistenjärvi kaakossa ja Houhajärven pohjoisosat koillisessa. Ylistenjärvelle voimaloita näkyy lähes koko vesialueelle, mutta Houhajärvellä voimaloita näkyy rajatummalle alueelle Mäntyniemen ja pohjoisille rannoille. Järvien rannoilla on paljon loma-asutusta.</p>

<p>Välialue (7–14 km)</p> <p>Kokemäenjoen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vama) jatkuu välialueen puolella hankealueesta länteen ja lounaaseen Sastamalaan, ja maisema-alueella sijaitsee useita rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueita. Kokemäenjoen kulttuurimaisemaan (mky), Karhiniementielle (mky) ja Lauhan kulttuurimaisemaan (mky) voimaloita näkyy laajoille avoimille peltoalueille ja niiden lomassa olevalle harvalle maaseutuasuutukselle. Karhiniementien ympäristössä asutus on nauhamaista ja hieman tiiviimpää tien varrella. Raijalan kylään ja kulttuurimaisemaan (rky/mky) voimaloita näkyy myös laajimmilta peltoalueilta sekä Porintieltä, jonka varressa on asutusta. Työttilän kylään ja kulttuurimaisemaan (mky) voimaloita näkyy pienellä alueella kylän pohjoispuoleisille pelloille. Näkymäalueet ovat rajallisia, ja ne sijoittuvat kulttuuriympäristön alueilla paikoin pelloille, joissa maisemaa ei yleisesti koeta. Merkittävämpää on voimaloiden näkyminen kyläalueilla Lauhakylässä ja Rajalassa. Välialueen ulkoreunalla kyläalueilla paikallisten näköesteiden katvetta aiheuttava vaikutus on kuitenkin jo melko voimakasta. Mikäli voimaloita näkyy suoraan pihapiiristä tuulienergia-alueiden suuntaan tärkeältä avautuvalta maisemalta, voivat vaikutukset olla merkittävämpiä. Vaikutukset ovat korkeintaan kohtalaisia, ja osin vaikutusta ei synny tai se jää vähäiseksi riippuen katselupisteestä ja katselusuunnasta sekä maisemassa ilmenevistä muista elementeistä. Jalonojan kylään ja kulttuurimaisemaan (mky) ja Kauvatsan asemanseudulle (mky) voimaloita ei näy.</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vama) Rautaveden kulttuurimaisema sijoittuu lähimmillään noin reilun seitsemän kilometrin etäisyydelle hankealueesta koilliseen, ja ulottuu välialueelta kaukoalueelle asti. Voimalat ovat havaittavissa pääosin vesialueilta, laajemmin välialueella kuin kaukoalueella. Myös joillekin tarpeeksi laajoille pelloille muodostuu näkyvyyttä Pohjolanjärvellä ja Ekossa, mutta näkymäalueet ovat rikkonaisempia kuin vesialueilla. Muutoin aluetta ympäröivä metsä peittää hyvin näkymiä voimaloille. Järven keskiosassa nousee tärkeäksi maisemaelementiksi Pirunvuori, mutta vesialueilla Pirunvuorta kohti katsoessa tuulivoimalat jäävät katselukulman ulkopuolelle eikä aista tärkeää maisemaelementtiä. Sen sijaan vesialueelta kohti maiseman kiintopisteitä Sastamalan/Vammalan taajamaan ja rannoilla olevia kirkkoja kohti tuulivoimalat kilpailevat muiden maamerkkien kanssa näkymässä mahdollisesti altistaen ne. Katse kohdistuu herkemmin korkeampaan elementtiin, joka kohoaa horisontin metsän takaa. Maiseman muutos on kuitenkin koettavissa pääsääntöisesti vesialueella. Joidenkin järvelle työntyvien niemien rannoilla vaikutuksia kohdistuu lisäksi arki- ja virkistysmaiseman kokemiseen. Vaikutukset koko laaja maisema-alue huomioiden jäävät keskimäärin kohtalaisiksi välialueella, mutta joillekin kulttuuriympäristön ydinalueille kuten Tyrvään kirkon ympäristössä vaikutukset ovat suuria.</p> <p>Välialueen koillispuolella sijaitsee useita maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueita. Monille kohteille on vähäistä näkyvyyttä, mutta todellinen näkyvyys on epätodennäköistä sulkeutuneen taajaman tai melko sulkeutuneen kylärakenteen takia. Tällaisia kohteita ovat Vehmaan- Leiniälän – Ekon kulttuurimaisemat (mkm), Stormi (mky) ja Tyrvään rautatieasema (rky). Sastamalan kirkkomaisemiin (rky) näkyvyyttä on erittäin vähän ja pienille alueille. Joitakin kohteita, jotka sijoittuvat veden rantaan, on mahdollista havaita voimaloita rannasta katsottaessa. Tällaisia kohteita ovat Vammalan keskusta (mky), Vammalan kirkko (rky), Rautaveden länsirannan kirkkojen kulttuurimaisema (mkm) sekä Tyrvään vanhan kirkon maisemat (rky). Järvimaiseman auetessa tuulivoimaloiden suuntaan, ovat tuulivoimalat helposti havaittavissa, ja ne voivat vielä välialueella muodostaa hallitsevan elementin maisemaan, johon katse herkästi kohdistuu erityisesti rannoilta katsottaessa, kun näkymän etualalla ei ole näköesteitä. Taajama on ajallisesti monikerroksellista ympäristöä, ja rakennetun kulttuuriympäristön alueille jää paikkoja, joista voimalat eivät ole havaittavissa. Muutos maisemassa voikin aiheuttaa vaikutusta arkimaiseman kokemiseen, sillä kulttuuriympäristön rakenteeseen ei kohdistu muutosta. Tyrvään vanhan kirkon alueella maiseman ajallinen kerroksellisuus on maltillisempaa, ja alueella on sekä muinaishistoriallisia (vark-alue Kallialan muinaisjäännökset ja maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue Tyrvään kirkon alue), kulttuurista (rky-alue) ja maisemallista arvoa (vama-alueella), mikä tekee alueesta herkemman maiseman muutoksille. Alueella koettava historiallinen ilme muuttuu tuulivoimaloiden myötä teknologiseksi ja maisemavaikutusta voidaan pitää suurena.</p> <p>Vaunujen kulttuurimaisema on laaja maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm) tuulienergia-alueesta pohjoiseen lähimmillään noin kuuden kilometrin etäisyydellä. Maisema-alue sijoittuu kuitenkin lähes täysin tuulienergia-alueen välialueen puolelle. Erityisesti maisema-alueen eteläosien pelloille voimaloita näkyy lähes kauttaaltaan, mutta pohjoisemmassa niitä näkyy vähemmässä määrin ja pienemmillä alueilla. Sastamalanantielta voimaloita on mahdollista nähdä hyvin paikallisesti, mutta rautatien ja järven ympäristön kasvillisuus todennäköisesti estää hyvin näkyvyyttä. Pitkään säilynyt perinteinen maalaismaisema muuttuu tuulivoimaloiden myötä teknologiseksi. Kulttuurimaisema-alueen rakennetun ympäristön ydinalueet sijoittuvat pohjoisempaan osaan, jonne näkyvyyttä on vähemmän. Maiseman muutos on</p>

suurta alueen eteläosissa, mutta erittäin vähäistä ja paikallista alueen pohjoisosissa. Siksi myös maisemallinen vaikutus on vaihtelevaa kulttuurimaiseman alueella. Pohjoisosissa vaikutukset jäävät erittäin vähäiseksi, mutta eteläosissa ne ovat vähintään kohtalaiset tai jopa suuret, ja vaikutuksia kohdistuu myös arkimaiseman kokemiseen.

Tuulivoima-alueen välialueelle sijoittuu Kallialan muinaisjäännosalueen lisäksi **valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia alueita (vark) Rautajoki, Vihattula ja Sastamalan kirkon niemen vark-alue**, joka on myös **maakunnallisesti merkittävä arkeologisen perinnön ydinalue Sastamalan kirkon alue**. Sastamalan kirkon niemen alueelle voimaloita ei näy. Vihattulan ja rautajoen kohteilta voimaloita on mahdollista havaita näkymäanalyysin mukaan. Maiseman muutos ei aiheuta vaikutusta kohteiden rakenteisiin. Kohteiden ympäristössä on kohteen ymmärtämistä tukevia elementtejä, mutta maisemakuvan muuttuminen ei aiheuta vaikutusta kohteille. Maisemamuutoksesta johtuvat maisemalliset vaikutukset kohdistuvat muihin vaikutuskohteisiin kuten arkimaiseman kokemiseen alueella.

Tuulivoima-alueen välialueelle sijoittuu vielä yksi **maakunnallisesti merkittäviä arkeologisen perinnön ydinalue Eko-Leinlä**, jolle voimaloita näkyy vaihtelevasti lähinnä peltoilta ja hieman Evolahden rannalta. Ydinalueet kertovat muinaisjäännostien keskittymästä ja rikkaudesta, mutta tuulivoimaloiden näkyminen ei aiheuta muutosta alueiden rakenteeseen. Maisemakuvan muutos kohdistaa muutosta lähinnä alueilla oleville muille maiseman ja kulttuuriympäristön maisemakuvallisille arvoille, jotka on arvioitu aikaisemmin.

Etelässä hankealueelta lähimmillään noin 10 kilometrin etäisyydellä sijaitsee **maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (mky) Punkalaitumen kulttuurimaisema välillä Hirvelä-Riesola-Rieskala-Hurula-Hakuni-Suttila** ja samalla etäisyydellä lähes samalla rajauksella **valtakunnallinen rakennettu kulttuuriympäristön alue (rky) Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisemat**. Kyseisillä alueilla voimaloita näkyy peltojen etelälaitamilta lähinnä Naatulassa, Kolkanmaalla ja Suttilassa. Näkymäalueet ovat rajallisia, ja voi olla mahdollista, että voimaloista erottaa vain roottoria ja lapoja, ei koko voimalaa tai runsaasti voimalatornia. Koko kulttuuriympäristöalue huomioiden voimaloiden näkyminen ja maiseman muutos on koettavissa niin yksittäisiltä paikoilta, että maisemavaikutus jää vähäiseksi.

Satakunnassa tuulienergia-alueesta lounaaseen sijaitsee Huittisten keskusta, jonka ympäristössä on useita rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteita. Sulkeutuneessa maisematilassa taajamassa voimaloita tuskin näkyy kohteille **Huittisten kirkko ja sen ympäristö (rky), Kirkon ympäristö; Lauttakylä (mky), Lauttakylän funktionalistiset liikerakennukset (mky), Vanhainkoti ja terveystakeskus; Kuninkainen (mky) sekä Lauttakylän sillan tienoo (mky)**, vaikka osalle kohteista on analyysin mukaan näkyvyyttä. Voimaloita näkyy todennäköisemmin **Kivirannan kartanon ja kulttuurimaiseman (mky)** alueella Kivirannantielle avoimen pellon laitaan, **Nanhian kulttuurimaiseman (mky)** laajoille peltoalueille sekä **Nanhian kylään (rky)**. Huittisten keskustan eteläpuolella sijaitsee **Mommolan kylän kulttuurimaisema (mky), Korkeakosken kylä (mky)** sekä **Lauttakylän kulttuurimaisema (mkm/mky)**, joiden peltoalueilta voimalat ovat myös mahdollisesti havaittavissa. Kosken ympäristössä on paljon rakennuskantaa melko tiiviisti, ja sieltä käsin voimaloita ei todennäköisesti näy. Taajaman pohjoispuolella avoimet maisemat avautuvat tuulivoimaloiden suuntaan, ja niiltä osin, kun voimalat ovat havaittavissa, aiheuttavat ne selvän näkyvän muutoksen maisemakuvassa. Rakennetuille kulttuuriympäristöille vaikutus kohdistuu alueelta koettavaan maisemakuvaan, ei rakenteisiin. Nanhian kulttuurimaisemissa vaikutuksia kohdistuu myös asukkaiden arkimaiseman kokemiseen. Vaikutus lähes lähialueella on Nahniassa kohtalaista luokkaa.

Hankealueesta länteen sijoittuu **Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto** noin 9–17 kilometrin etäisyydelle tuulivoimaloista. Voimalat on mahdollista havaita kansallispuistosta osittain avointen suoalueiden sekä Puurijärven länsipuolella. Lähes luonnontilaisella suoalueella erämainen avosuomaisema muuttuu tuulivoimaloiden myötä rakennetuksi ja teknologiseksi maisemaksi. Alue ei ole aivan koskematon, ja siellä kulkee joitain retkeily- ja luontopolkuja, ja siellä sijaitsee joitain virkistyskohteita. Pimeällä lentoestevalot ovat uusia valonlähteitä taivaalla, jossa ei näy muita valoja. Vaikutuksia kohdistuu siis myös virkistysmaiseman kokemiseen. Osalle alueesta voimaloita ei näy, eikä maisemavaikutusta siten synny. Alueille, joille voimaloita kuitenkin näkyy laajasti ja herkästi erityisesti Ronkasuon ja Isonsuon retkeilyreiteille, ovat maisemavaikutukset luonto ja virkistysmaisemaan vähintään kohtalaiset tai paikoin jopa suuret.

Avoimet vesialueet: Välialueella **Rautaveden** ja **Puurijärven** lisäksi luoteessa sijaitsevalta **Kiimajärveltä** on mahdollista havaita voimaloita. Järven itä- ja länsirannoilta loma-asutuksesta päännäkymäsuunta avoimelle vesialueelle on toista rantaa kohti. Pohjoisrannoilta ja vesialueelta pitkä näkymä aukeaa tuulivoimaloita kohti. Järven kapealla alueella avautuvassa järvimaisemassa voimalarivistö ulottuisi koko

näkymäsektoriin, jota reunustavat järveä ympäröivät metsät. Maisemaan jää kuitenkin muihin suuntiin katsoessa näkymiä, joissa voimaloita ei näy. Vaikutus virkistysmaiseman kokemiseen on korkeintaan kohtalaista luokkaa.

Kaukoalue (14–25 km)

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vama) Punkalaitumenjoen viljelymaisemat sijaitsee lähimmillään noin 14 kilometrin etäisyydellä hankealueesta, mutta maisema-alue sijoittuu käytännössä täysin kaukoalueelle ja maksiminäkyvyysalueelle. Kaukoalueella hankkeen voimaloita näkyy satunnaisille pienille näkymäalueille laajimpien avointen peltojen eteläosiin. Tornikallion pohjoispuolelle ja Oriniemen eteläpuolelle muodostuvat hieman suuremmat näkymäalueet, mutta voimaloita näkyy pääsääntöisesti vain peltoilta, ja yleisesti niitä on mahdollista havaita vain lyhyellä matkalla tiealueelta. Tornikalliolla sijaitsee näköalatorni, jolta voimaloiden näkyminen on mahdollista. Maksiminäkyvyysalueella voimaloita näkyy teoriassa vain vähäisissä määrin hyvin pieniltä alueilta. Maisema-alueella Punkalaitumen taajaman länsiosissa sijaitsee **valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön (rky) alue Punkalaitumen keskustan kylämaisema**, jossa voimaloita näkyy hyvin pienille alueille vähäisesti peltojen eteläosiin. Maisemavaikutukset jäävät melko vähäisiksi.

Kaukoalueella voimaloita näkyy lisäksi **Karkun taajamaan (rky), Ahvenuksen kylään (mky) ja Kauvatsanjoen kulttuurimaisemaan välillä Rutuna – Lievikoski (mky)**. Karkussa näkymäalueet sijoittuvat pääosin vesialueille ja paikoitellen rannoille taajaman ulkopuolelle. Kauvatsanjoen ympäristössä näkymiä muodostuu Kauvatsankylään ja Ahvenuksen kylän peltoalueille. Muutos maisemassa kohdistuu yhdelle yhtenäiselle alueelle kylään. Kaukoalueella voimalat eivät enää hallitse maisemaa, ja maisemaan jää muita avoimia näkymiä, joissa voimaloita ei näy. Rakennetun kulttuuriympäristön rakenteisiin ei kohdistu muutosta. Joitain vaikutuksia voi kohdistua pääosin arkimaiseman kokemiseen alueilla.

Voimaloita näkyy vain hyvin vähäisesti ja/tai pienille alueille **Raudun kulttuurimaisemaan (mkm), Tervahaudan kulttuurimaisemaan (mkm), Kynsikankaan kulttuurimaisemaan (mky), Raitio – Sipilä kulttuurimaisemaan (mky), Vitikkalan kulttuurimaisemaan (mky) ja Kulkkilan kulttuurimaisemaan (mky)**. On mahdollista, että voimaloita ei näy osalle kohteista lainkaan, sillä osa näkymäpisteistä sijoittuu kyläalueille, joissa paikalliset näköesteet rajaavat voimakkaasti näkymiä. **Sammaljoen kylään (mky), Emil Daniellssonin erämaa-ateljeelle (rky) ja Eskolan ja tervämäen kylälle (rky)** muodostuu myös näkymäalueita analyysin mukaan, mutta kyläalueilla ja sulkeutuneissa metsissä voimaloiden näkyminen tältä etäisyydeltä on epätodennäköistä. Vaikka voimaloita voisikin havaita, jäisivät vaikutukset alueiden maisemakuvalla vähäiseksi.

Satakunnassa Lomijoen kulttuurimaisema (mkm ja mky) jatkuu välialueelta kaukoalueelle ja aina maksiminäkyvyysalueelle asti. Maisema-alueen osana **Kukonharjun kulttuurimaiseman (mky)** rakennettu kulttuuriympäristö sijoittuu kaukoalueelle. Voimaloita näkyy myös kyseisillä alueilla rajatusti Soinin metsänkulman pohjoispuolella hieman laajojen peltojen eteläosiin. Näkymäalueet ovat niin satunnaisia ja muutos laajalla maisema-alueella niin vähäistä, ettei vaikutusta voida pitää merkittävänä.

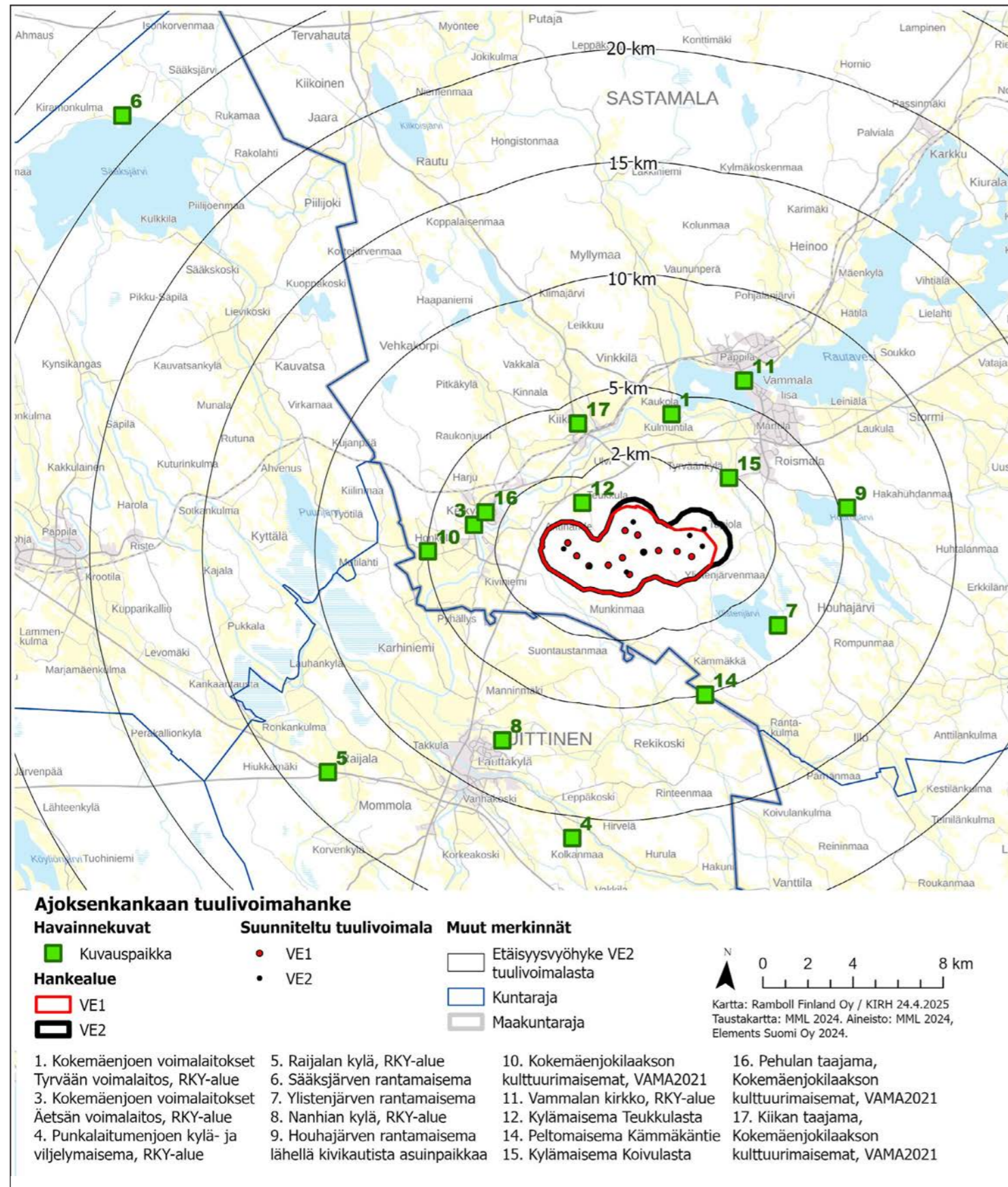
Voimaloita ei näy **maakunnallisiin kulttuurimaisemiin (mkm) Jaaran kulttuurimaisema, Liitsolan kulttuurimaisema, Kuralan kulttuurimaisema ja Sarkolan – Vahalahden kulttuurimaisema** tai rakennetun kulttuuriympäristön alueille **Karkun kirkko, emäntäkoulu ja Riipilänjärven huviloiden ympäristö (mky), Suodenniemen Putajan kivisillat ja raitti (mky), Lähteenmäen torppa (rky), Hämeenkankeantielle (rky), Kauvatsan kirkonseutu (rky) ja Salokunnan kirkko (rky)**. Satakunnan puolella voimaloita ei näy **maakunnallisille rakennetun kulttuuriympäristön alueille (mky) Rutava, Pispä; Vallila, Vihatussaaren kulttuurimaisema, Kyttälä, Heikkilä; Kyttälä, Sääkskoski, Lievikosken kylä ja Yttilän kylä**.

Avoimet vesialueet: Tuulivoima-alueen kaukoalueella sijaitsevat **Sääksjärvi ja Kulovesi**, joilta voimalat on mahdollista havaita. Sääksjärvelle syntyy näkymäalueita järven keskiosiin ja pohjoisrannoille, mutta Kulovedellä voimaloita näkyy rajatummille alueille Kutalansaaren ja Koivukylän rannoille. Järvien rannoilla on loma-asumista. Voimaloita voi olla haastava erottaa maisemassa paljaalla silmällä, ja on todennäköisempää, että lentoestevalot mahdollisesti havaitsee pimeällä. Vaikutus virkistysmaiseman kokemiseen on vähäinen, ja maisemaan jää katselusuuntia ja avoimia järvimaisemasektoreita, joissa ei näy voimaloita.

10.10.2024

Liite 1

	<p><u>Maksimialue (25–30 km)</u></p> <p>Pohjoisessa lähimmillään kaukoalueella noin 22 kilometrin etäisyydellä sijaitsee maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam) Mouhijärven kirkonseudun ja Tupurlanjärven kulttuurimaisema ja noin 25 kilometrin etäisyydellä Suodenniemen kulttuurimaisema. Molemmat maisema-alueet sijoittuvat suurimmilta osin maksimialueelle tai kauemmas. Maisema-alueille näkyy maksimialueen puolella hyvin vähäisesti ja erittäin pienille alueille pelloilla tuulienergia-alueen voimaloita. Etäisyyden ja vähäisen näkyvyyden takia, vaikka voimaloita näkyisikin yksittäisistä katselupisteistä, ei vaikutuksia voi pitää merkittävänä koko maisema-alueiden maisemakuvalle.</p> <p>Koillisessa lähimmillään kaukoalueelle ulottuvalle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (mam) Pyhäjärven – Nokianvirran – Kuloveden kulttuurimaisemaan voimaloita näkyy vain rajatulle alueelle Kuloveden vesialueilla pitkänomaiselle näkymäalueelle maksimialueen puolella. Pitkän etäisyyden ja rajatun näkymäalueen takia vaikutus laajan maisema-alueen maisemakuvalle ei ole merkittävä.</p> <p>Hankealueen maksiminäkyvyysalueella voimaloita ei näy maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteille Selkeen – Eskolan – Tervämäen kulttuurimaisema (mkm), Utsola (mky), Salmin kulttuurimaisemaan (mkm) Ruolahden kulttuurimaisema (mkm) ja Sarkolan ja Vanhalahden kyläkeskus (rky). Lomijoen kulttuurimaiseman (Satakunta; mam, mky) kaukaisimpiin maksimialueella sijaitseville alueille ei myöskään näy voimaloita.</p>
<p>Maisemavaikutuksia lieventävät toimenpidesuosituks</p>	<p>Tuulivoima-alueen pohjoisimmat voimat ulottuvat lähimmäs maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita, ja ne erottuvat siksi Kokemäenjokilaakson maisemassa hallitsevampina. Pohjoisimmista voimaloista luopuminen on yksi tapa lieventää maisemavaikutuksia. Vaihtoehtoisesti teoreettinen voimalasijoittelu aiheuttaa voimalarivistön tuulienergia-alueen eteläosaan, joka on samansuuntainen pohjoisessa sijaitsevan arvokkaan maisema-alueen kanssa. Tästä syystä voimalarivistö voi paikoitellen näkyä laajassa sektorissa maisemassa. Voimalasijoittelu tiiviimpää ryhmään voi hieman lieventää maisemavaikutusta, kun voimat eivät muodosta lähialueella yhtä laajaa rivistöä näkymään. Suositusten huomiointi yhteisvaikutusten lieventämiseksi tuulienergia-alueen 19 kanssa, mikäli molemmat tuulienergia-alueet toteutuvat.</p>
<p>Perustelu kuvauspisteiden valinnasta</p>	<p>KP 20a: Vama-alue tuulienergia-alueen lähialueella, lähellä taajamaa. Maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue.</p> <p>KP 20b: Vama-alue, rky-alue, valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen alue (vark), maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue. Lisäksi lähellä taajamaa, ja paikasta aukeaa järvimaisema.</p>

AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKE

Kuvasovitteet

Kuvasovitteissa käytetyt menetelmät

Valokuvasovitteiden pohjiksi otetuissa valokuvissa on käytetty Ympäristöministeriön ”Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa” -oppaan suosituksen mukaisesti 50 mm:n polttoväliä (normaaliobjektiivi), joka vastaa kuvakulmaltaan nk. täysikennoisessa järjestelmäkamerassa käytettynä mahdollisimman hyvin ihmissilmän näkymää.

Havainnekuvioiden laadinnassa käytetään todellisen ympäristön tiedoista muodostettua virtuaalista maastomallia. Maastomallin lähtöaineistona on käytetty Maanmittauslaitoksen 10 m korkeusmallia (2019). Tuulivoimalat on mallinnettu kolmiulotteiseen maastomalliin mittatarkasti voimaloiden mitat ja tyyppi huomioiden. Tuulivoimaloiden mallintamiseen käytetään alalla yleisesti käytössä olevaa EMD WindPro -ohjelmistoa ja sen Photomontage -työkalua. Mallinnuksessa voimalat tuodaan aitoon maastossa otettuun kuvaan osoittamalla sekä kuvasta että kartalta havaittavissa olevia kohdistuspisteitä. Havainnekuvioiden esitettyjen tuulivoimaloiden torni on 172,5 metriä korkea, roottori on halkaisijaltaan 175 metriä ja voimalamallin kokonaiskorkeus on 260 metriä.

Osassa kohteita on käytetty useammasta kuvasta koostettua panoramaa, jotta tuulivoima-alue on pystytty esittämään koko laajuudessaan.

Kuvauspaikka 1 VE1 Kokemäenjoen voimalaitokset, Tyrvään voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5,6 km.

Kuvauspaikka 1 VE2 Kokemäenjoen voimalaitokset, Tyrvään voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5,1 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 3 VE1 Kokemäenjoen voimalaitokset, Äetsän voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,2 km.

Kuvauspaikka 3 VE2 Kokemäenjoen voimalaitokset, Äetsän voimalaitos, RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,2 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 4 VE1 Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisemaa, RKY-alue
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 12 km.

Kuvauspaikka 4 VE2 Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisemaa, RKY-alue
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 12 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 5 VE1 Raijalan kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 15 km.

Kuvauspaikka 5 VE2 Raijalan kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 15 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 6 VE1 Sääksjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 27 km.

Kuvauspaikka 6 VE2 Sääksjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 27 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

VE1

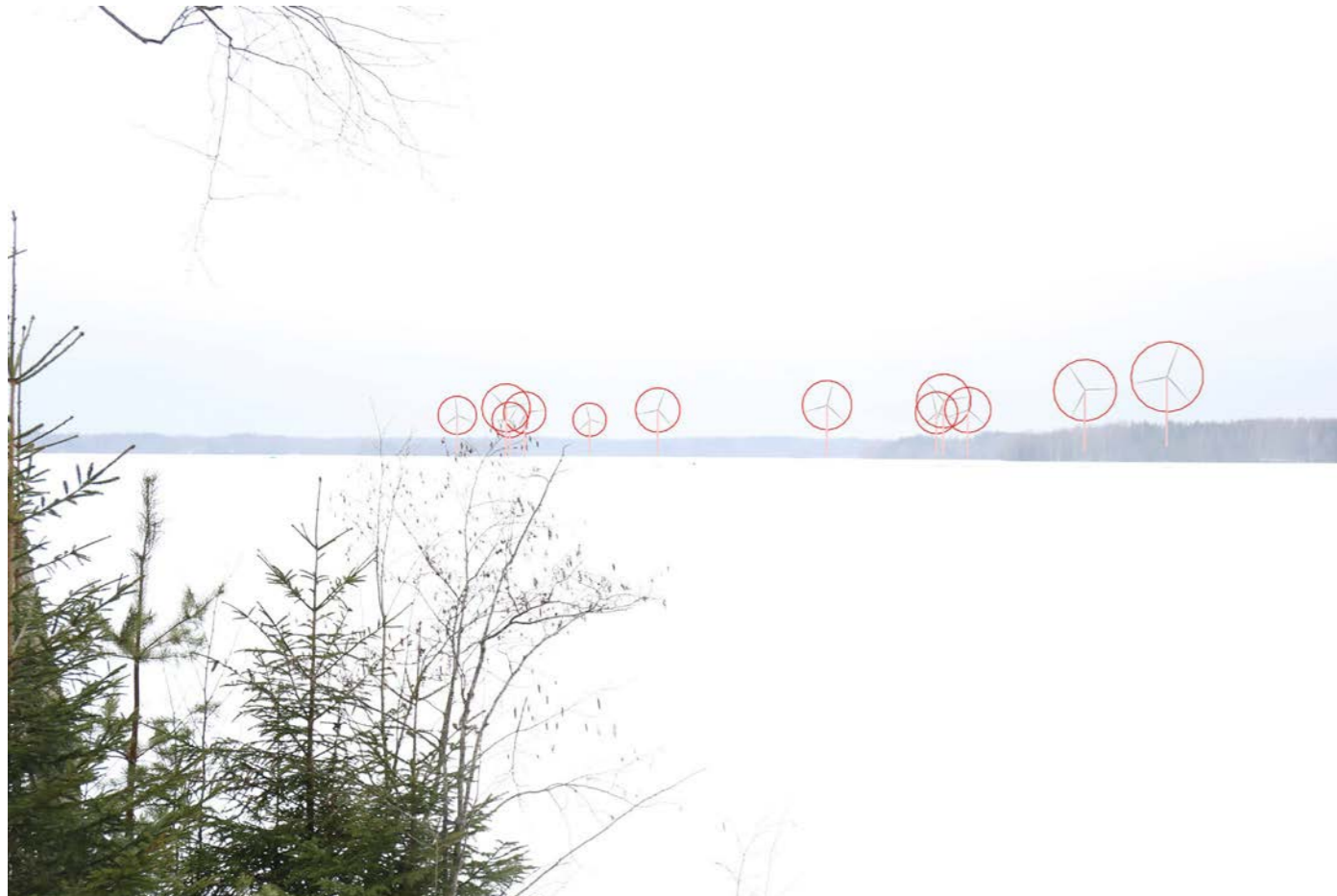

Kuvauspaikka 7 VE1 Ylistenjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

VE2

Kuvauspaikka 7 VE2 Ylistenjärven rantamaisema.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 7 VE1 Ylistenjärven rantamaisema, lentoestevalot. Kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

Kuvauspaikka 7 VE2 Ylistenjärven rantamaisema, lentoestevalot. Kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 4,9 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 8 VE1 Nanhian kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 8,6 km.

Kuvauspaikka 8 VE2 Nanhian kylä RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 8,6 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 9 VE1 Houhajärven rantamaisema lähellä kivitautista asuinpaikkaa.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 7,2 km.

Kuvauspaikka 9 VE2 Houhajärven rantamaisema lähellä kivitautista asuinpaikkaa.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,5 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 10 VE1 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa, VAMA 2021-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,2 km.

Kuvauspaikka 10 VE2 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa, VAMA 2021-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,1 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 11 VE1 Vammalan kirkko RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 8,1 km.

Kuvauspaikka 11 VE2 Vammalan kirkko RKY-alue.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 7 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE1 Kylämaisema Teukkulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 1,9 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE2 Kylämaisema Teukkulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 2,1 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE1 Kylämaisema Teukkulasta, lentoestevalot. Useammasta kuvasta koostettu panorama ja kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 1,9 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 12 VE2 Kylämaisema Teukkulasta, lentoestevalot. Useammasta kuvasta koostettu panorama ja kuvankäsittelyllä tehty pimeän ajan kuva. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 2,1 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 14 VE1 Peltomaisema Kämmäkantie. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,1 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 14 VE2 Peltomaisema Kämmäkantie. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 6,5 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 15 VE1 Kylämaisema Koivulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 3,9 km.

Voimalat merkittynä

VE2

Kuvauspaikka 15 VE2 Kylämaisema Koivulasta. Useammasta kuvasta koostettu panorama. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 2,7 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 16 VE1 Pehulan taajama, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat VAMA2021
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 3,9 km.

Kuvauspaikka 16 VE2 Pehulan taajama, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat VAMA2021
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 3,9 km.

Voimalat merkittynä

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 17 VE1 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa VAMA2021. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5,2 km.

Voimalat merkittynä

Kuvauspaikka 17 VE2 Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa VAMA2021. Useammasta kuvasta koostettu panorama.
Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalaan noin 5 km.

Voimalat merkittynä

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Viite PIRELY/14140/2023

Aihe Sastamala, Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostus

Pirkanmaan ELY-keskus – 1.1.2026 lähtien Lupa- ja valvontavirasto – on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa koskien Elements Suomi Oy:n Sastamalan Ajoksenkankaalle kaavailun tuulivoimahankkeen YVA-selostusta. Hankealue sijoittuu lähimmillään noin kahden kilometrin päähän Satakunnan maakunnan sekä Huittisten kaupungin rajasta. YVA-menettelyssä on arvioitavana kolme vaihtoehtoa:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Sastamalan kunnan Ajoksenkankaan alueelle rakennetaan enintään 12 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä.

VE2: Sastamalan kunnan Ajoksenkankaan alueelle rakennetaan enintään 8 voimalan tuulipuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Osana VE2 vaihtoehtoa arvioidaan hankkeen itälaitaan tuulivoimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 ha kokoinen aurinkovoima-alue, jonka paneelialueen pinta-ala on noin 15,9 ha.

Satakunnan Museo on lausunut hankkeen YVA-ohjelmasta 31.5.2024. Lausunnessaan museo esitti, että YVA-ohjelmassa on syytä ottaa huomioon tekeillä olevaa Satakunnan maakuntakaava 2050:tä varten laadittu Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi vuodelta 2023. Museo totesi lisäksi, että YVA-menettelyssä tulee kiinnittää huomioita alueen hankkeiden yhteisvaikutusten arviointiin myös maakuntarajat ylittävien vaikutusten osalta. Museo tähdensi myös, että hankkeen vaikutuksia tulee arvioida kattavasti myös Satakunnan puolella sijaitseviin kulttuuriympäristöihin, maisema-alueisiin sekä asutukseen nähden näkymäalueanalyysin sekä kattavan havainnekuvamateriaalin avulla.

YVA-selostuksen mukaan hankkeessa maisemallisten kokonaisuuksien yleispiirteinen vaikutustarkastelu on rajattu ulottumaan noin 30 km säteelle hankealueesta. Lähivaikutusalueella (0–7 km tuulivoimaloista) on

maisemavaikutuksia tarkasteltu tarkemmin ja maiseman sekä kulttuuriympäristön arvokohteisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitiin tarkemmin noin 15 km tarkastelualueella. Satakunnan Museo pitää hyvänä, että hankkeessa on toteutettu erillinen erittäin kattava maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys näkymäalueanalyysiin ja havainnekuvineen. Museo kuitenkin huomauttaa, että esimerkiksi sivun 30 taulukossa 1-4 mainitaan, että valtakunnallisesti merkittävä (RKY) Pyhän Henrikin saarnahuone ympäristöineen on esitetty Pirkanmaan kohteiden luettelossa, vaikka kohde sijaitsee Kokemäellä. Lisäksi sivulla 31 olevassa kartassa ei ole osoitettu kaikkia erityislailta suojeltuja kohteita, kuten rakennusperintölailta suojeltua Hurrin tilaa Huittisissa tai Heikkilän tilan tuulimyllyä Säskylässä. Kohteet on tarkastettavissa kulttuuriympäristön palveluikkunasta osoitteesta kyppi.fi.

Muilta osin Satakunnan Museo näkee YVA-selostuksen kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvan vaikutuksen arvioinnin ja menetelmät Satakunnan osalta asianmukaisina ja riittävinä. Museo näkee, että hankevaihtoehdoilla VE1 ja VE2 ei ole merkittävää eroa Satakunnan puolelle kohdistuviin maisemallisiin vaikutuksiin.

Satakunnan Museo näkee, että sen YVA-ohjelmavaiheessa esittämät kannat on otettu YVA-selostuksessa huomioon, eikä museolla ole oman toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa YVA-menettelystä.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto/Johanna Junnila
Lounais-Suomen elinvoimakeskus/kirjaamo
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

[Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä](#)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

viite: Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö PIRELY/14140/2023

LAUSUNTO ELEMENTS SUOMI OY:N AJOKSENKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Hanke

Elements Suomi Oy suunnittelee Sastamalan kaupungin alueelle tuulivoimahanketta. Hankealue sijaitsee noin 5 km Sastamalan keskustasta lounaaseen. Hankealueelle suunnitellaan enintään 12 yksikköteholtaan 8 MW tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta
- Vaihtoehto VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 12 uutta tuulivoimalaa
- Vaihtoehto VE2: Hankealueella rakennetaan enintään 8 uutta tuulivoimalaa

Hankkeen sähkönsiirtoa koskien tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- SVE1: Sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla hankealueen länsireunasta Carunan Sastamala-Äetsän verkkoon
- SVE2: Sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla hankealueen pohjoisreunasta Carunan Sastamala-Äetsän verkkoon
- SVE3: Sähkönsiirto toteutetaan ilmajohdolla Fingridin Harjavalta-Melon verkkoon

Maakuntakaavatilanne Satakunnassa

Ympäristöministeriö on vahvistanut **Satakunnan maakuntakaavan** 30.11.2011 (N:o YM1/5222/2010). Satakunnan maakuntakaava on saanut lainvoiman 13.3.2013 korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 13.12.2013. Ympäristöministeriö on vahvistanut kaavan 3.12.2014 ja kaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.5.2016. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitetaan maakunnallisesti merkittävät mantereella sijaitsevat tuulivoimatuotannon alueet.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.5.2019 ja se on saanut lainvoiman 1.7.2019. Vaihemaakuntakaavassa 2 teemana on energiantuotanto, soiden moninaiskäyttö,

kauppa, maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tultua voimaan kumoutuivat samalla Satakunnan maakuntakaavan vastaavat merkinnät ja määräykset.

Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti vuoden 2021 lopussa käynnistää **Satakunnan maakuntakaavan 2050** laatimisen. Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan kaikki maankäyttömuodot kattavana kokonaismaakuntakaavana, jolloin käsitellään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet koko maakunnan alueella. Kaavaprosessin etenemistä voi seurata Satakuntaliiton verkkosivuilla osoitteessa: [Vireillä olevat maakuntakaavat | Satakunta.fi](https://www.satakunta.fi/vireilla-olevat-maakuntakaavat)

Satakuntaliitto toteaa kannanottoon seuraavaa:

Satakuntaliitto kiinnittää Elements Suomi Oy:n suunnitteleman Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta arvioidessaan huomiota erityisesti siihen, kuinka hankkeen vaikutuksia on arvioitu suhteessa Satakunnan maakuntakaavoihin ja niiden tavoitteisiin ja suunnitteluratkaisuihin.

Satakuntaliiton käsityksen mukaan Ajoksenkankaan ympäristövaikutusten arviointimenettely on edennyt johdonmukaisesti. Yhteenvetotaulukoissa 36-1 ja 36-2 tuodaan selkeästi esiin hankkeen vaikutukset. Myös yhteisvaikutusten osalta taulukko tai muu vastaava koonti olisi selkeyttänyt yhteisvaikutusten kokonaisuutta.

Hankkeen merkittävimmät vaikutukset ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa liittyvät maisemaan ja kulttuuriympäristöihin. Maisemavaikutusten ja maisemaan liittyvien yhteisvaikutusten selvittämiseksi yva-menettelyn yhteydessä on laadittu näkymäalueanalyysi ja havainnekuvamateriaalia, jota on esitetty myös 360 asteen panoraamakuvina. Panoraamakuvien käyttö on hyvä keino etenkin eri suunnissa ja erillään sijaitsevien voimaloiden maisemavaikutusten havainnollistamiseen ja on hyvä, että sitä on hyödynnetty. Panoraamakuviin on sisällytetty Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen lisäksi kuitenkin vain Kärme-kallion, Lintukankaan ja Taraskallion tuulivoimahankkeiden voimalat, vaikka yhteisvaikutusten arvioinnissa on esitetty huomioitavaksi useampia hankkeita. Hankkeiden yhteisvaikutus maisemaan jää näin olleen epävarmaksi ja aineistoa tulisi tältä osin täydentää.

Näkemäalueanalyysin perusteella laajimmat yhteisvaikutusalueet, joissa voimaloita näkyy maisemassa eniten, vaikuttavat kohdistuvan Satakunnan alueelle ja muun muassa Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen Puurijärvi-Isosuon kansallispuiston ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen sekä kahden matkailun kehittämisvyöhykkeen (Puurijärven - Isonsuon kansallispuisto ja Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemavyöhyke) alueelle. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 yhteisvaikutusalueelle on osoitettu useita maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueita.

Havainnekuvia on tuotettu 17 eri kuvauspaikasta, joista neljä sijaitsee Satakunnan alueella ja 360 asteen panoraamakuvia yhdeksän, joista kolme Satakunnan alueelta. Kuvauspisteiden joukossa ei kuitenkaan ole esimerkiksi Puurijärven – Isonsuon kansallispuiston suosituimpia käyntikohteita Kärjenkallion tai Isonsuon lintutorneja. Kuvauspisteiden valintaan on syytä kiinnittää huomiota myös arvokkaiden luontokohteiden ja tärkeiden matkailu- ja virkistyskohteiden näkökulmasta ja täydentää havainnekuva-aineistoa.

Hankkeen linnustovaikutuksiin tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa huomiota ja pyrkiä lieventämään niitä. Myös ekologisten yhteyksien toteutumisen turvaamiseen tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa huomiota.

Satakuntaliitto on kiinnittänyt YVA-ohjelmavaiheen lausunnossaan huomiota hankkeen nähtävillä olon toteutukseen. Satakuntaliitto kiinnittää edelleen huomiota siihen, että ohjelma- ja selostusvaiheessa

asiakirjat ovat olleet paperisena tutustuttavissa ainoastaan Sastamalan kaupungin toimipisteissä huolimatta siitä, että hankealue sijoittuu lähelle Huittisten kaupungin rajaa. Myös asukaskyselystä on tiedotettu kirjastoissa vain Sastamalassa. Hankkeen suunnittelua on hyvä jatkaa riittävän laajasti tiedottaen ja varmistamalla avoin osallistumisen mahdollisuus hankkeen koko vaikutusalueella. Avoin sidosryhmäviestintä vahvistaa osaltaan alueen tavoitellun kehityksen hyväksyttävyyttä.

SATAKUNTALIITTO

Liite: Ote Satakunnan maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta

Tiedoksi: Satakunnan Museo, Huittisten kaupunki

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta kirjaamo@satakunta.fi

Aihe: ei lausuntoa
Lähetetty: 28.1.2026, 13.20.29
Mistä: Rannikko Leena (EVK)<leena.rannikko@elinvoimakeskus.fi>
Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo
Kopio: mikko.koivurinta

Luokat: K2_Raija

Hei,

LOUEVK:n kalatalousviranomaisen ei anna lausuntoa asiassa PIRELY/14140/2023 Elements Suomi Oy:n Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostus.

terv. leena

Leena Rannikko

Kalastusbiologi

leena.rannikko@elinvoimakeskus.fi

0295 022 649, vaihde 0295 022 500

Kalatalouspalvelut

Lounais-Suomen elinvoimakeskus

Kulttuurikuja 1, 20800 Turku

PL 236, 20101 Turku

www.elinvoimakeskus.fi/Lounais-Suomi

Aihe: PIRELY/14140/2023
Lähetetty: 22.1.2026, 14.37.54
Mistä: Rantala Sari<Sari.Rantala@pirkkala.fi>
Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

Luokat: K2_Raija

Hei!

Nokian kaupungin terveysuojeluviranomaisella (Ympäristöterveys Pirteva) ei ole tarvetta lausua asiassa PIRELY/14140/2023 (Ajoksenkankaan tuulivoimahanke).

Ystävällisin terveisin,
Sari Rantala

Annathan meille palautetta [palvelumme parantamiseksi!](#)

Ympäristöterveys Pirteva
(Hämeenkyrö, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Vesilahti, Ylöjärvi)

Sari Rantala
Terveystarkastaja
+358 40 779 9284
sari.rantala[at]pirkkala.fi

Käyntiosoite: Jasperintie 305 B, Pirkkala
<https://pirteva.pirkkala.fi/>
www.facebook.com/pirteva

PIRKKALA
